

Dansk udgave

Meddelelser og oplysninger

57. årgang

16. juli 2014

Indhold

I Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser

UDTALELSER

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

EØSU's 497. plenarforsamling den 25. og 26. marts 2014

2014/C 226/01	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om markedsbaserede instrumenter til fremme af en ressourceeffektiv og kulstoffattig økonomi i EU (initiativudtalelse)	1
2014/C 226/02	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om de liberale erhvervs rolle og fremtid i det europæiske civilsamfund i 2020 (initiativudtalelse)	10
2014/C 226/03	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om statut for det europæiske gensidige selskab: civilsamfundets opfattelse, rolle og bidrag (initiativudtalelse)	17
2014/C 226/04	Det Europæiske Økonomiske og sociale Udvalgs udtalelse om Sociale investeringers virkninger for beskæftigelsen og de offentlige budgetter (initiativudtalelse)	21

III Forberedende retsakter

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU's 497. plenarforsamling den 25. og 26. marts 2014

2014/C 226/05	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen: Det indre marked for elektricitets realisering og den mest effektive offentlige intervention C(2013) 7243 final . .	28
2014/C 226/06	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om søfarende og om ændring af direktiv 2008/94/EF, 2009/38/EF, 2002/14/EF, 98/59/EF og 2001/23/EF COM(2013) 798 final — 2013/0390 (COD)	35

2014/C 226/07	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2011/96/EU om en fælles beskatningsordning for moder- og datterselskaber fra forskellige medlemsstater COM(2013) 814 <i>final</i> — 2013/0400 (CNS)	40
2014/C 226/08	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 861/2007 af 11. juli 2007 om indførelse af en europæisk småkravsprocedure og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1896/2006 af 12. december 2006 om indførelse af en europæisk betalingspåkravsprocedure COM (2013) 794 <i>final</i> — 2013/0403 (COD)	43
2014/C 226/09	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af fortrolig knowhow og fortrolige forretningsoplysninger (forretningshemmeligheder) mod ulovlig erhvervelse, brug og videregivelse COM(2013) 813 <i>final</i> — 2013/0402 (COD).	48
2014/C 226/10	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets forordning om oprettelse af fællesforetagendet Shift2Rail COM(2013) 922 <i>final</i> — 2013/0445 (NLE)	54
2014/C 226/11	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om Den Europæiske Unions deltagelse i kapitalforhøjelsen i Den Europæiske Investeringsfond COM(2014) 66 <i>final</i> — 2014/0034 (COD).	61
2014/C 226/12	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om styrkelse af visse aspekter af uskyldsformodningen og retten til at være til stede under retssagen i straffesager COM(2013) 821 <i>final</i> — 2013/0407 (COD), forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om retssikkerhedsgarantier for børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager COM (2013) 822 <i>final</i> — 2013/0408 (COD), forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om foreløbig retshjælp til mistænkte eller tiltalte, der frihedsberøves, og retshjælp i sager angående europæiske arrestordre COM(2013) 824 <i>final</i> — 2013/0409 (COD), og meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Fremskridt med gennemførelsen af Den Europæiske Unions dagsorden for retssikkerhedsgarantier for mistænkte og tiltalte — styrkelse af grundlaget for det europæiske strafferetlige område COM(2013) 820 <i>final</i>	63
2014/C 226/13	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets forordning om fastsættelse af de maksimalt tilladte niveauer for radioaktivitet i fødevarer og foder som følge af nukleare ulykker eller andre tilfælde af strålingsfare COM(2013) 943 <i>final</i> — 2013/0451 (NLE)	68
2014/C 226/14	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 89/608/EØF, 90/425/EØF og 91/496/EØF for så vidt angår henvisninger til zooteknisk lovgivning COM(2014) 4 <i>final</i> — 2014/0033 (COD)	69
2014/C 226/15	Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om zootekniske og genealogiske betingelser for handel med og import til Unionen af avlsdyr og reproduktionsmateriale herfra COM(2014) 5 <i>final</i> — 2014/0032 COD.	70

I

(Beslutninger og resolutioner, henstillinger og udtalelser)

UDTALELSER

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 497. PLENARFORSAMLING DEN 25. OG 26. MARTS 2014

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om markedsbaserede instrumenter til fremme af en ressourceeffektiv og kulstoffattig økonomi i EU (initiativudtalelse)

(2014/C 226/01)

Ordfører: **Martin Siecker**

Medordfører: **Lutz Ribbe**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 18. september 2013 i henhold til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, at udarbejde en initiativudtalelse om

»Markedsbaserede instrumenter til fremme af en ressourceeffektiv og kulstoffattig økonomi i EU«.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Landbrug, Udvikling af Landdistrikterne og Miljø, der vedtog sin udtalelse den 3. marts 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 497. plenarforsamling den 25.—26. marts 2014, mødet den 25. marts, følgende udtalelse med 123 stemmer for, 2 imod og 6 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Fremskridtene i overgangen til en ressourceeffektiv og kulstoffattig økonomi har ikke været tydelige nok. Hvis EU skal nå målene for 2050 på en omkostningseffektiv og socialt acceptabel måde, som medlemsstaterne er blevet enige om, og som EØSU har støttet i flere udtalelser, er der brug for hurtigere fremskridt. Dette kan ske ved hjælp af en kombination af en klar og effektiv lovramme samt forudsigelige markedsbaserede instrumenter. Målsætningerne for kulstofreduktionen, som medlemsstaterne er blevet enige om, er udformet, så de forsinker ressourceudtømmning og global opvarmning og derved forhindrer en miljøkrise. Opfyldelse af denne målsætning på mellemlangt sigt må omfatte en langt større brug af vedvarende energi og en betydelig udfasning af kul, medmindre CO₂-opsamling viser sig at være levedygtigt og socialt acceptabelt.

1.2 Den aktuelle finansielle og økonomiske krise har sat fokus på energipriserne som følge af de høje energiprisers konsekvenser for husstandenes energiomkostninger i en tid med økonomiske stramninger og industriens konkurrenceevne. Energi opfattes som en hindring for genopretningen i stedet for en del af løsningen. Samtidig med at der må tages højde for disse reelle bekymringer, er det yderst vigtigt, at navnlig energisektoren kan arbejde hen imod et langsigtet overgangsprogram, hvor udgangspunktet er såvel klare retningslinjer som stabilitet i de forskellige politikker og tilknyttede støttemekanismer. Det vigtige aspekt ved markedsbaserede instrumenter er, at de både skal fremme overgangen til en ressourceeffektiv og kulstoffattig økonomi og støtte den økonomiske genopretning.

1.3 Reformen af miljøafgifter sigter mod at anvende markedsmekanismer til at håndtere negative eksterne virkninger i forbindelse med udnyttelsen af naturressourcer: dette sker på en budgetneutral måde ved at sænke skatten på arbejdskraft. Samtidig betyder reformen af miljøafgifterne en mere systematisk gennemførelse af forurenere betaler-princippet ved at udfase miljøskadelige subsidier og flytte beskatningen fra arbejde til ressourceforbrug. På den måde kan man korrigere markedssvigt, forbedre den økonomiske effektivitet, bidrage til at udvikle nye industrier, som skaber bæredygtige og lokale job, skabe et gennemsigtigt og forudsigeligt miljø for økoinnovative investeringer og medvirke til at genoprette finanspolitisk stabilitet oven på recessionen ved at øge indtægterne fra afgifter.

1.4 Energipriserne er steget i alle sektorer. Dette skaber en negativ reaktion hos husstande og industri i mange medlemsstater. Der er brug for detaljeret forskning for at kortlægge årsagen til disse højere priser (produktion, distribution, afgifter) og fastlægge, hvor vedvarende energi har bidraget til højere elpriser, og hvor den har bidraget til stabile eller lavere priser. Udvalget opfordrer medlemsstaterne til at gå forsigtigt frem i deres reformer af miljøafgifterne, ikke mindst i en krisetid, som første led i en mere grundlæggende omlægning af deres beskatningssystemer på sigt. At sikre passende kulstofpriser i EU, og efterfølgende også på et aftalt globalt niveau, skal være et centralt element i disse reformer. Udvalget opfordrer Kommissionen til at gøre reformen af miljøafgifter til en integreret og fast del af det europæiske semester med særlig fokus på fremme af energieffektivitet.

1.5 Brugen af markedsbaserede instrumenter er ikke tilstrækkeligt konsekvent og kohærent. EU's medlemsstater udnytter ikke fuldt ud de muligheder, som overgangen til en kulstoffattig økonomi tilbyder, hvad angår innovation, modernisering af industrien og øget beskæftigelse. Bilindustrien er et godt eksempel på, hvordan målet om at reducere brugen af kulbrintebrændstoffer er blevet opfyldt på effektiv vis ved brug af den rigtige kombination af lovgivnings- og markedsbaserede instrumenter. Vi må styrke og øge de markedsbaserede instrumenter på en måde, så det sender et stærkt signal til markederne. Udvalget opfordrer medlemsstaterne til at følge og gennemføre de principper for god praksis, som foreslås i den nye meddelelse fra Kommissionen om de indre energimarkeder og de tilhørende retningslinjer⁽¹⁾. Der er ingen tvivl om, at en fuldstændig gennemførelse af det indre marked for energi ville fjerne store prisforskelle mellem medlemsstaterne imellem. Derudover ville færdiggørelsen af mellemstatslige energinet reducere omkostningerne i forbindelse med overgangen til vedvarende energi ved at gøre reserveværker mere tilgængelige.

1.6 I tillæg til de energirelaterede politikker bemærker udvalget, at markedsbaserede instrumenter også kan anvendes under andre strategier, hvilket vil sikre en mere effektiv udnyttelse af naturressourcer og en øget reduktion af CO₂-emissioner. Dette gælder for områderne genanvendelse, en mere bæredygtig affaldshåndtering og et mere bæredygtigt landbrug.

1.7 En miljøorienteret reform af skattepolitikken fremmer et skift i skattebyrden fra arbejdskraft til ressourceforbrug, hvilket gør det lettere at bevare eksisterende arbejdspladser og skabe nye i mange økonomiske sektorer. Alternativt kan skadelige CO₂-emissioner hidrørende fra fossile brændstoffer inden for en specifik sektor som energisektoren beskattes og provenuet kan bruges til at støtte indførelsen af renere nye teknologier som vedvarende energi og energieffektivitet med det formål at opnå et meget mere bæredygtigt energimiks, samtidig med at man opretholder de gennemsnitlige energipriser eller -regninger på mere fornuftige niveauer. Det kan bidrage til finanspolitisk konsolidering med færre negative følger for den økonomiske vækst og beskæftigelsen end andre direkte eller indirekte skatter. Kommissionen bør spille en koordinerende rolle som drivkraft for fremme af miljøorienterede reformer af skattepolitikken.

1.8 Udvalget finder det uacceptabelt, at utilbørlige aktiviteter, der skader miljøet, stadig kan modtage støtte i EU både direkte fra de offentlige budgetter og indirekte som »eksterne omkostninger«, som ikke internaliseres i produktpriserne, fordi »forurenere betaler«-princippet ikke gennemføres tilfredsstillende. Denne støtte forvrider markedssignalerne og hæmmer overgangen til en resourceeffektiv og kulstoffattig økonomi. EU har i årevis været forpligtet til at udfase subsidier, der er til skade for miljøet, og til at internalisere de eksterne omkostninger. I betragtning af EU's mål om at afskaffe sådan støtte inden 2020 er udvalget bekymret over, at aktivitetsniveauet er for lavt. Udvalget opfordrer medlemsstaterne til at udfærdige opgørelser og handlingsplaner med henblik på at afskaffe subsidier, der skader miljøet, som fastholdt i målbeskrivelsen. Kommissionen bør også på dette område fungere som koordinerende drivkraft, f.eks. ved at lade emnet blive en del af det europæiske semester.

⁽¹⁾ SWD(2013) 439 final.

1.9 Sol- og vindenergi har meget lavere miljøpåvirkning end energi fra fossile brændstoffer. De mest hensigtsmæssige former for ren energiproduktion tager hensyn til sociale og miljømæssige interesser og fremtidige generationers behov, holder produktionen hjemme og mindsker afhængigheden af energiimport, ligesom den skaber nye arbejdspladser. Alligevel kan ren energi ikke konkurrere på lige fod på markedet, idet fossilbaseret energi og kernekraft modtager mere støtte (direkte og indirekte) end energi fra vedvarende energikilder. Ren energi har behov for en fair chance for at udvikle sig. Derfor har det afgørende betydning, at der skabes lige konkurrencevilkår for energiproduktionen.

1.10 Selvom det overordnede mål om at sikre overgangen til en kulstoffattig økonomi er bredt accepteret er tidshorisont og metoder stadig genstand for en intens debat. Der er bekymring for den manglende erkendelse af recessionens og gældskrisens indvirkning på europæisk økonomis bæreevne. Der er ligeledes usikkerhed om, hvorvidt en fremskyndelse af overgangsforanstaltningerne på kort og mellemlang sigt vil skade konkurrenceevnen. Endelig hersker der stadig uenighed om, hvorvidt overgangsforanstaltningerne vil have en positiv økonomisk effekt, og der er en følelse af, at de negative følgevirkninger ignoreres. Denne udtalelse tager disse bekymringer til efterretning og anerkender, at de vil være genstand for en løbende debat. Ikke desto mindre opfordrer udvalget EU og medlemsstaterne til at intensivere indsatsen for at realisere en kulstoffattig fremtid.

2. Indledning

2.1 EU's medlemsstater har ikke været handlekraftige nok med hensyn til at tilpasse deres økonomier til klimaændringerne. Der har været en omfattende og grundlæggende debat i EU om, hvorvidt det er nødvendigt at tilpasse samfundet til bæredygtig udvikling og klimaændringer. Resultatet var enighed om behovet for foranstaltninger til fremme af bæredygtig udvikling, herunder en »mere grøn« økonomi. Denne politik bekræftes i adskillige dokumenter: strategien for bæredygtig udvikling fra 2001 (revideret i 2006), det syvende miljøhandlingsprogram, flagskibsinitiativet »Et ressourceeffektivt Europa« under Europa 2020-strategien, køreplanen for et ressourceeffektivt Europa og køreplanen for omstilling til en konkurrencedygtig lavemissionsøkonomi i 2050. Udvalget har givet sin tilslutning til denne ambition i flere udtalelser.

2.2 I de sidste fem år har medlemsstaterne i større eller mindre omfang stået over for udfordringer forårsaget af bank- og statsgældskrisen, der blev forværret af den omfattende økonomiske afmatning. Udviklingen i energipriserne for husstande og industri har, set i lyset af de økonomiske stramminger og lavere priser hos globale konkurrenter, rejst spørgsmål om måden, hvorpå EU's miljø- og energipolitik gennemføres, og de dermed forbundne eventuelle negative følgevirkninger. Situationen er kritisk, og problemet må imødegås. Markedsbaserede instrumenter skal anvendes på en måde, så de både sikrer en grønnere økonomi og støtter den økonomiske genopretning.

2.3 Selv om debatten til dels er blevet udløst af klimaændringerne, har den også inddraget økonomi og samfundsmæssige fremskridt. Europa har meget at vinde ved at føre an i overgangen til en inklusiv grøn økonomi. En nylig undersøgelse fra Kommissionen bekræftede, at europæisk industri hidtil har fastholdt sin globale markedsposition takket være et relativt lavt energiforbrug og en stor markedsandel for vedvarende energi ⁽²⁾. Udvalget har gjort opmærksom på, at kulstoffattig økonomi rummer muligheder for nye bæredygtige forretningsmodeller og industrielle ændringer ⁽³⁾. En succesrig hurtig overgang er ikke bare en udfordring — denne model for en grøn økonomi giver også Unionen optimale betingelser for at vedblive med at være en økonomisk supermagt på verdensplan. Samtidig er der en bekymring for, at energipriserne på kort sigt er en af de faktorer, der fører til afindustrialisering, og denne bekymring skal imødegås. Især energiintensive industrier påvirkes af USA's og Ruslands lave gaspriser. For langt størstedelen af industrien betyder energiomkostninger imidlertid mindre for konkurrenceevnen end den generelle produktivitet og lønomkostninger. Kommissionen har gjort overgangen til en ressourceeffektiv og kulstoffattig økonomi til et kerneelement i sit flagskib for en stærkere europæisk industripolitik ⁽⁴⁾, men har nu ligeledes påpeget, at overgangen skal gennemføres på en måde, der tager højde for de gældende økonomiske og politiske realiteter ⁽⁵⁾.

⁽²⁾ European Commission, Energy Economic Developments in Europe, European Economy 1/2014.

⁽³⁾ EØSU's udtalelse om forretningsmodeller for bæredygtig vækst, en kulstoffattig økonomi og industrielle ændringer, EUT C 133/8 af 9.5.2013.

⁽⁴⁾ Meddelelse »En stærkere europæisk industripolitik for vækst og økonomisk genopretning«, COM(2012) 582 final.

⁽⁵⁾ Meddelelse »Politikramme for klima- og energipolitikken i perioden 2020-2030«, COM(2014) 15.

2.4 Det er hævet over enhver tvivl, at overgangen til en kulstoffattig økonomi vil øge Europas energiforsyningsikkerhed. Europa importerer i dag olie og gas for over 500 mia. euro, bl.a. fra politisk ustabile regioner. At erstatte brændstofimport med energikilder i EU med lave CO₂-emissioner vil gøre den europæiske økonomi mere solid og bidrage til, at værdikæder fastholdes i Europa. Hvis overgangen sker i tide, med en intelligent styring af hastigheden i forandringerne og den rette balance mellem økonomiske, økologiske og sociale interesser, kan den komme til at spille en nøglerolle i forbindelse med overvindelsen af den økonomiske krise.

2.5 Denne overgang må ikke ske på bekostning af Europas konkurrenceevne, og det grundlæggende krav er et højere økonomisk aktivitetsniveau, der omfatter flere virksomheder i flere sektorer, der ansætter flere. I den forbindelse er det umuligt at se bort fra betydningen af billig energi, hovedsageligt skifergas, der har skabt ny fremgang i den amerikanske fremstillingsindustri. EU's økonomi har hårdt brug for en lignende industriel renæssance, der kan få folk tilbage i arbejde og øge skatteindtægterne. En af forudsætningerne for en sådan genrejsning er, at EU's energipolitik skaber mere stabile rammevilkår og reagerer på globale udfordringer, samtidig med at overordnede mål om en kulstoffattig økonomi fastholdes.

2.6 EU's mål er at nedbringe CO₂-emissionerne med 80-95 % inden 2050 (sammenlignet med 1990). Kommissionen skønner, at yderligere 1,5 % af Europas BNP hvert år skal investeres i overgangen til kulstoffattig økonomi for at nå dette mål. Prisen for ikke at gøre noget anslår Kommissionen til 50 mia. euro om året. For de millioner af EU-borgere, der nu er arbejdsløse eller oplever en lavere levestandard, er disse »fremtidige omkostninger« imidlertid langt mindre håndgribelige end de nuværende vanskeligheder. Medmindre der kan findes en løsning på dette åbenlyse modsætningsforhold kan opfyldelsen af målet komme til koste betydeligt mere tid og flere penge.

2.7 Ambitioner og reguleringer består mest af ord, politik er baseret på handling. Set i lyset af målene har der ikke været nok handling. Der er mange årsager til dette: den finansielle krise, manglende tiltag fra medlemsstaterne, politiske tilbagetog i medlemsstaterne og modstand fra olie- og gasindustrien. Derudover er der imidlertid tale om reelle usikkerheder og justeringer forårsaget af uventede konsekvenser af nye udviklingstendenser eller begivenheder som f.eks. den hurtige udvikling af skifergas i USA og Fukushima. De resulterende »stop-and-go«-politikker skaber ikke den nødvendige stabile og forudsigelige ramme. For at fortsætte overgangsprocessen så hurtigt som muligt er der behov for at finde en balance mellem fleksible politikker og den nødvendige opbakning til langsigtede investeringer og en vifte af markedsbaserede støtteinstrumenter. Dette forudsætter en intensiv dialog mellem alle interessenter i energikæden: EU-institutioner, medlemsstater, industri og den brede offentlighed.

2.8 Som alle markeder reagerer energimarkedet på prissignaler inden for den gældende lovgivningsmæssige ramme. Hvis energimarkedet ikke leverer det energimiks, som er målet i følge overgangsplanen, er prissignalerne forkerte. Signalerne kan ændres, men det skal sikres, at de økonomiske og sociale aktører ikke oplever væsentlige forringelser.

2.9 Skiftet til en kulstoffattig økonomi skal tage højde for de sociale følger, navnlig følger for beskæftigelsen. Kommissionen har fastslået, at jobskabelsen i den grønne økonomi har været positiv i hele recessionsperioden og forventes at fortsætte med at være det. Alene sektoren for energieffektivitet og sektoren for vedvarende energi kunne skabe 5 mio. job frem til udgangen af 2020 ⁽⁶⁾.

En fornuftig overgang kræver aktive beskæftigelsespolitikker for at sikre anstændige arbejdspladser. Nøglen hertil er en økonomisk renæssance, der stiller krav til energipolitik, infrastruktur og markeder. Følgerne for lavindkomstfamilier og energipriser skal undersøges nøje. På energimarkedet afspejler energipriserne i øvrigt ofte ikke de egentlige omkostninger ved de forskellige energikilder på korrekt vis. I modsætning til omkostningerne ved vedvarende energi rapporteres mange af omkostningerne ved konventionel energi ikke særskilt i energipriserne og betales ikke på elregningen. De opføres i stedet som subsidier i de nationale budgetter eller er skjult i form af eksterne omkostninger som følge af negative virkninger på sundhed og miljø.

⁽⁶⁾ Meddelelse »Et opsving med høj beskæftigelse«, COM (2012) 173 final.

2.10 Det komplekse spørgsmål om energipriser og omkostningernes konsekvenser for forbrugerne i såvel husstande som industri er blevet undersøgt i Kommissionens meddelelse om energipriser og -omkostninger i Europa.⁽⁷⁾ En af konklusionerne er, at de foranstaltninger, der finansieres af »den energipolitiske skatte- og afgiftskomponent i priserne«, som er det område, der har oplevet den største stigning i de senere år, skal gennemføres så omkostningseffektivt som muligt.

3. Markedsbaserede instrumenter

3.1 Generelle bemærkninger

3.1.1 EU har udarbejdet mange lovgivningstiltag med det formål at reducere CO₂-emissionerne. En lovramme er ikke tilstrækkelig, der er også brug for finansielle og økonomiske incitamenter baseret på stok- og gulerodsmetoder for at understøtte overgangsprocessen. I denne proces kan markedsbaserede instrumenter som miljøafgifter, handel med emissioner og omlægning af subsidier spille en vigtig rolle⁽⁸⁾.

3.1.2 Disse instrumenter kan påvirke resultatet af aktiviteterne på markedet, fordi de forbedrer prissignalsystemet ved at internalisere de eksterne omkostninger og tilbyder mere fleksibilitet og støtte til virksomhederne i forbindelse med opfyldelsen af målsætningerne og fremme af effektivitet og innovation.

3.1.3 EU og medlemsstaterne har udviklet nogle redskaber, f.eks. reform af miljøafgifter, udfasning af skadelige subsidier, handel med emissioner, fremme af vedvarende energi og grøn indkøbspolitik. De tilgængelige instrumenter kan i princippet løse opgaven. Problemet består dog i omsætningen af lovgivningen i praksis, korrekt gennemførelse, kontrol og håndhævelse inden for en ramme, hvor borgernes opbakning er sikret. Hvis denne kæde er utilstrækkeligt udviklet, er der reel risiko for, at instrumenterne ikke virker efter hensigten, og resultaterne bliver for ringe, samtidig med at husstande og industri pålægges meromkostninger. Et tydeligt eksempel på denne manglende sammenhæng er forskellene i energiomkostninger medlemsstaterne imellem.

3.1.4 Hvis EU ønsker at nå sine mål om lave CO₂-emissioner er det nødvendigt at fremskynde processen og vinde offentlighedens opbakning. Vi er nødt til at spare mere på energien og at skifte energi, der er baseret på fossile brændsler, ud med vedvarende energi — begge dele er nøglefaktorer for overgangen til en grøn økonomi. I overgangen fra kulstofbaseret til vedvarende energi skal der ligeledes tages højde for behovet for reservebrændstoffer og overgangsfaser, hvor der f.eks. anvendes gas eller kerneenergi. Medlemsstaterne anvender ikke de tilgængelige instrumenter på en måde, så det i tilstrækkelig grad tilskynder markedet til at præstere bedre. Vigtige instrumenter som miljøafgifter anvendes ikke i det nødvendige omfang.

I vid udstrækning er årsagen, at det energimiks, som den enkelte medlemsstat har for hånden, varierer meget alt efter geografisk placering, klima, naturressourcer og historie. Medlemsstaternes handlingsplaner for CO₂-reduktion og deres anvendelse af markedsbaserede instrumenter varierer tilsvarende meget.

3.1.5 Udvalget har den holdning, at vedvarende energi skal indgå i energimikset og prioriteres på en måde, som sikrer, at energipolitikkerne både støtter den økonomiske udvikling og overgangen til en kulstoffattig økonomi. Selvom medlemsstaterne har forskellige udgangspunkter håber EØSU imidlertid i høj grad, at de transeuropæiske energinet færdiggøres så hurtigt som muligt. Disse forbindelser kan tilføje værdifulde ekstra ressourcer til enhver national strategi.

3.1.6 Miljøpolitik bør knyttes tæt sammen med andre politikområder. Decentral elproduktion i landdistrikterne kan skabe mange nye arbejdspladser. Ved at knytte miljø- og regionalpolitik og deres fonde sammen kan livskvaliteten i landdistrikterne forbedres betydeligt.

⁽⁷⁾ Meddelelse »Energipriser og -omkostninger i Europa«, COM (2014) 21 final.

⁽⁸⁾ Grønbog om markedsbaserede instrumenter til miljøpolitiske og andre beslægtede politiske formål, COM(2007) 140 final.

3.2 Miljøafgifter

3.2.1 Idéen bag denne form for afgift er, at miljøforurening fra økonomiske aktiviteter bør prissættes for at afsløre de reelle omkostninger ved produktion og forbrug, som ikke afspejles i markedspriserne i overensstemmelse med »forurenere-betaler-princippet«. Som f.eks. i Polen, hvor forurenende virksomheder skal betale til en national fond for miljøbeskyttelse og vandforvaltning, der finansierer incitamenter til bæredygtighedsprogrammer. Retten til at pålægge direkte og indirekte skatter i EU ligger hos medlemsstaterne. Kun et begrænset antal medlemsstater har særlige miljøafgifter. Resultaterne er gode (som f.eks. i Finland, Sverige, Danmark, Nederlandene, Tyskland, Det Forenede Kongerige, Slovenien og Estland). Medlemsstaterne har ikke lagt afgifterne om i samme omfang. Det samlede omfattede beløb skønnes til at være på over 25 mia. euro om året ⁽⁹⁾.

3.2.2 På trods af miljøafgifternes succes i visse medlemsstater udnytter den miljøorienterede reform af skattepolitikken ikke sit fulde potentiale, som er at indføre forandring i finanspolitikken over en bred kam. Det bør understreges, at den miljøorienterede reform af skattepolitikken rummer enorme muligheder, navnlig som en del af foranstaltninger til igen at øge beskæftigelsen. Hvis alle levede op til kommissær Connie Hedegaards motto »Tax what you burn, not what you earn«, og beskætningen blev flyttet fra arbejdskraft til ressourceanvendelse, ville prisen på arbejdskraft falde for arbejdsgiverne og det ville blive lettere at skabe nye arbejdspladser, ikke bare i grønne niches, men i mange økonomiske sektorer. En miljøorienteret reform af skattepolitikken bør være en hjørnesten i den nødvendige generelle omstilling af de offentlige finanser med henblik på finanspolitisk konsolidering. En sådan reform må ikke øge den samlede skattebyrde. Den bør være både omkostningseffektiv og miljøeffektiv. Stigninger i energiomkostninger, der overstiger mulighederne for besparelser gennem øget effektivitet, bør undgås.

3.2.3 Den miljøorienterede reform af skattepolitikken kan også medvirke til at reducere underskud på de offentlige finanser. Miljøafgifter kan bidrage til finanspolitisk konsolidering, samtidig med at de har færre negative konsekvenser for økonomisk vækst og beskæftigelse end andre direkte eller indirekte skatter, som f.eks. indkomstskat og moms ⁽¹⁰⁾. Kommissionen bør intensivere sin indsats for at overveje fordelene ved en miljøorienteret reform af skattepolitikken i den årlige vækstundersøgelse og det europæiske semester.

3.3 Udfasning af skadelige subsidier

3.3.1 EU har til hensigt at udfase miljømæssigt skadelige subsidier inden 2020 ⁽¹¹⁾. Kommissionen lovede dette i 2006 og i 2009. I 2009 enedes G 20-topmødet ligeledes om at påbegynde udfasningen af subsidier til ineffektive fossile brændsler, som tilskynder til ødselt forbrug. Denne forpligtelse blev også medtaget i rammerne for det økonomiske samarbejde i Asien- og Stillehavsområdet og i resultatet af Rio+20-konferencen. På trods af alle disse løfter er der ikke blevet gjort nok.

3.3.2 På internationalt plan har OECD offentliggjort en rapport om medlemslandenes miljømæssigt skadelige subsidier: direkte støtte fra budgettet plus skattefordele for fossile brændsler løber sammenlagt op i mellem 55 og 90 mia. dollars om året ⁽¹²⁾. Det Internationale Energiagentur (IEA) har beregnet, at subsidier til fossile brændsler på verdensplan løber op i 523 mia. dollars og kalder disse subsidier »public enemy number one« ⁽¹³⁾. Verdensbanken skønner, at de samlede årlige subsidier til fossile brændsler er på 775 mia. dollars om året. Hvis man ikke ændrer politik, vil subsidier til fossile brændsler være vokset til astronomiske beløb om få år og skabe en række ekstra problemer. Gradvis udfasning af subsidier inden 2020 vil mindske efterspørgslen på energi betydeligt og reducere CO₂-emissionerne med 1,7 gigaton, samtidig med at regeringerne får tilført flere indtægter.

⁽⁹⁾ Institute for European Environmental Policy (IEEP), Reforming environmental taxes and harmful subsidies: challenges and opportunities, s. 6.

⁽¹⁰⁾ Vivid Economics, Carbon taxation and fiscal consolidation: the potential of carbon pricing to reduce Europe's fiscal deficits, report prepared for the European Climate Foundation and Green Budget Europe, maj 2012.

⁽¹¹⁾ Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse 1386/2013/EU af 20. november 2013 om et generelt EU-miljøhandlingsprogram frem til 2020.

⁽¹²⁾ OECD, Fossil fuel subsidies: billions up in smoke? 2013.

⁽¹³⁾ European Wind Energy Association, press release, 4.2.2013.

3.3.3 Der findes i dag ingen udførlige data om subsidier til fossile brændsler i EU. Tallene varierer fra de forskellige kilder. Det generelle billede er, at de er kraftigt subsidieret. På EU-niveau subsidieres fossile brændsler med 68,8 mia. euro om året, hvoraf 26 mia. euro om året er direkte subsidier, mens medlemsstaterne og borgerne må betale 42,8 mia. euro som kompensation for negative sociale og sundhedsmæssige følger ⁽¹⁴⁾. Subsidier, der er skadelige for miljøet, blev ikke indført i den hensigt bevidst at skade sundheden eller miljøet, men tjente andre positive formål såsom levering af billig energi fra lokale kilder eller jobskabelse. EØSU opfordrer medlemsstaterne til at vurdere, om de fortsat vil støtte sådanne formål, og i bekræftende fald, hvordan dette kan gøres på en miljøvenlig måde. Et første skridt ville være at udarbejde en oversigt over, hvad der eksisterer i EU af sådanne subsidier.

3.3.4 Ud over de direkte subsidier fra offentlige budgetter og eksterne sundhedsomkostninger skal andre omkostninger som følge af negative konsekvenser af forbrænding af fossile brændsler for miljøet og kraftige storme og oversvømmelser på grund af den globale opvarmning også tages med i betragtning. Disse »eksterne omkostninger« er en konsekvens af en utilfredsstillende gennemførelse af »forurenere betaler«-princippet. Ifølge det tyske forbundsmiljøagenturs skøn udgør de eksterne omkostninger af kulproduktion 80 euro pr. ton CO₂-udslip ⁽¹⁵⁾, så der er tale om en ekstra byrde på 290 mia. euro på baggrund af at 3.652 mia. ton CO₂-emissioner kan tilskrives aktiviteter med relation til forbrænding af fossile brændsler ⁽¹⁶⁾. Kernekraftanlæg subsidieres med i alt 35 mia. euro i EU, hvor faren for ulykker og affaldsdeponering ikke er medregnet. Vedvarende energi modtager 30 mia. euro i direkte subsidier om året.

3.3.5 På trods af denne ulige fordeling udvikler teknologien bag vedvarende teknologi sig hurtigt. Prisen for vedvarende energi er faldet brat i de senere år (prisen på solpaneler er således faldet med 85 %), og sektoren har skabt en lang række arbejdspladser, mens prisen på fossil energi har ligget konstant på samme høje niveau. I oktober 2013 opfordrede kapitalinteresser i energisektoren til et stop for støtte til vedvarende energi og øget støtte til kernekraft. I så fald vil vedvarende energi ikke kunne konkurrere med andre energiformer på grund af ulige konkurrencevilkår.

3.3.6 Ikke alle subsidier er skadelige. I situationer, hvor nye teknologier skal udvikles for at støtte fremtidens mere bæredygtig økonomi, kan det være nyttigt at give subsidier til støtte for den indledende forskning, udvikling og infrastruktur, indtil de nye teknologier kan klare sig på markedet. Den slags støtte har været afgørende for de tidlige stadier af udviklingen af vedvarende energi og skal opretholdes, indtil vedvarende energikilder er fuldt ud etablerede som konkurrencedygtige energikilder i fremtiden.

3.3.7 Ifølge køreplanen for et ressourceeffektivt Europa bør medlemsstaterne have identificeret de vigtigste miljømæssigt skadelige subsidier ved hjælp af etablerede metoder, udarbejdet planer, herunder tidsplaner, for udfasningen af disse subsidier og rapporteret om dem som en del af deres nationale reformprogrammer inden 2012. Disse skridt er slet ikke blevet tilfredsstillende gennemført. En undersøgelse udarbejdet af GD for Miljø i 2012 indeholder en oversigt over bevillinger og andre former for støtte ⁽¹⁷⁾ til miljømæssigt skadelige subsidier i EU og foreslår en køreplan for revision af disse bevillinger. Kommissionen bør overveje dette redskab i forbindelse i indeværende europæiske semester.

3.4 Emissionshandelssystemet

3.4.1 EU's emissionshandelssystem (EU ETS) er Europas vigtigste økonomiske instrument, der er baseret på princippet om emissionslofter og -handel og har til formål at mindske drivhusgasemissionerne. Systemet skal være et stærkt incitament for virksomhederne til at investere i forebyggelse af drivhusgasemissioner med den fornødne fleksibilitet til at gøre dette på den mest effektive måde.

⁽¹⁴⁾ Tallene vedrørende direkte subsidier stammer fra OECD (2013) Inventory of Estimated Budgetary Support and Tax Expenditures for Fossil Fuels 2013 og fra IVM Institute for Environmental Studies (2013), 'Budgetary support and tax expenditures for fossil fuels: an inventory for six non-OECD EU countries'. Tallene vedrørende følgerne for sundheden er hentet fra en rapport fra HEAL (Health and Environment Alliance), The unpaid health bill — how coal power plants make us sick, Report published in 2013. Se også artikel i Süddeutsche Zeitung fra 14. oktober 2013 <http://www.sueddeutsche.de/wirtschaft/foerderung-der-energiebranche-oettinger-schoent-subsventionsbericht-1.1793957>.

⁽¹⁵⁾ Federal Environmental Agency, Schätzung der Umweltkosten in den Bereichen Energie und Verkehr, 2012.

⁽¹⁶⁾ Kilde: EU energy in figures — statistical pocketbook 2013.

⁽¹⁷⁾ Institute for European Environmental Policy, Study supporting the phasing-out of environmental harmful subsidies, oktober 2012.

3.4.2 EU ETS oplever i øjeblikket en manglende balance mellem udbud og efterspørgsel, som resulterer i et prisincitament, som er utilstrækkeligt til at sikre de nødvendige investeringer i kulstoffattige teknologier. Overskuddet i udbuddet af emissionstilladelser er først og fremmest resultatet af den uventet hårde økonomiske krise og storstilet brug af internationale kreditter. Det er presserende nødvendigt med en strukturel reform af systemet for at gøre det til et stærkt incitament til investeringer i kulstoffattige teknologier. De overskydende tilladelser må trækkes ud af markedet og de resterende rettigheder må knyttes til fremtidige målsætninger for reduktion af CO₂-emissioner, som vil blive nødvendige for at opfylde EU's målsætninger for en kulstoffattig økonomi i 2050. En sådan reform må også tage hensyn til den teknologiske gennemførlighed og industriernes økonomiske levedygtighed samt nøje vurdere risikoen for fremtidige utilsigtede konsekvenser.

3.5 Justering af CO₂ ved grænsen (*border carbon adjustment*)

3.5.1 Der må træffes yderligere foranstaltninger for at imødegå kulstoflækage, f.eks. ved hjælp af justering af CO₂ ved grænsen, dvs. et system, der skal reducere CO₂-emissioner, samtidig med at man sikrer lige konkurrencevilkår. I et sådant system vil prisen for importerede varer blive øget ved grænsen på grundlag af en beregning af emissionsmængden for de pågældende varer. Modeller i en nylig undersøgelse⁽¹⁸⁾ viser, at justering af CO₂ ved grænsen kan reducere kulstoflækage betydeligt i de relevante sektorer.

3.5.2 Men justering af CO₂ ved grænsen i den form, som diskuteres i øjeblikket, er ikke populært hos nogle af Europas største handelspartnere. Dette spørgsmål skal forhandles i WTO-regi. Traktaten giver mulighed for at behandle sådanne ikke-handelsrelaterede spørgsmål. Vanskelighederne ved at gøre dette uden en global aftale om CO₂-prissætning bør ikke undervurderes. Bekymringerne kan måske fejles af vejen med en bedre model for justering af CO₂ ved grænsen. Kort sagt: justering af CO₂-afgifter ved grænsen er ikke et redskab mod dumping, men et bidrag til en international bæredygtig klimapolitik, hvis den er godt udformet.

3.6 Fremme af bæredygtig energi

3.6.1 Fremme af vedvarende energi er et af de væsentligste elementer i overgangen til en kulstoffattig økonomi. Markedsbaserede instrumenter kan spille en vigtig rolle. Indførelsen af disse instrumenter er medlemsstaternes ansvar. Nogle af disse har valgt forskellige støtteinstrumenter for vedvarende energi: investeringsstøtte og driftsstøtte, herunder et prissætningssystem for returleverance. Erfaringer i flere medlemsstater viser, at sidstnævnte system førte til den størst mulige forøgelse i produktion af vedvarende energi, ofte ved at sikre garanterede og generøse investeringsafkast.

3.6.2 Det er dog vigtigt, at indfødningsstariffer for at fremme installationen af vedvarende energikilder ikke kun finansieres ved at øge energipriserne generelt, ellers risikerer de at føre til en offentlig reaktion mod tariffen og selve de vedvarende energikilder. Beklageligvis har netop dette været tilfældet mange steder, og de negative reaktioner kan virkelig mærkes. Der er behov for straks at iværksætte korrigerende foranstaltninger for at konsolidere borgernes støtte til den grønne revolution.

3.6.3 Det bidrager til opsplitning af det europæiske energimarked, at medlemsstaterne har forskellige støtteordninger. Udvalget slår til lyd for at bruge markedsbaserede instrumenter, som begunstiger integration af nationale ordninger i et europæisk energimarked. Anvendelsen af samarbejds mekanismer som defineret i direktivet om vedvarende energi fra 2009 er også meget vigtigt for i højere grad at udnytte EU-synergier på elmarkedet⁽¹⁹⁾.

3.7 Markedsbaserede instrumenter i bilindustrien

3.7.1 Overordnet set har bilindustrien været et godt eksempel på en vellykket anvendelse af markedsbaserede instrumenter. Overgangsmålet er at reducere og i sidste ende helt standse brugen af kulbrintebrændstoffer i sektoren. Strategien bygger på fire elementer: lovgivning, teknologi, infrastruktur og markedsbaserede instrumenter. Lovgivning anvendes til at forbedre brændstofeffektiviteten og reducere emissionerne fra nye køretøjer med forbrændingsmotorer (ICV). Teknologi gør det muligt at overholde kulbrintelovgivning og udvikle elektriske køretøjer (EV). Efterhånden som elektriske køretøjer vinder frem, vil der blive brug for en infrastruktur med ladestationer, batteriudskiftningsstationer mm. i tråd med og i sidste ende til erstatning for den eksisterende infrastruktur til kulbrinteforsyning. Efterhånden som der sker fremskridt inden for lovgivning, teknologi og infrastruktur kan markedsbaserede instrumenter spille en afgørende rolle i overgangen.

⁽¹⁸⁾ Vivid Economics, Carbon taxation and fiscal consolidation: the potential of carbon pricing to reduce Europe's fiscal deficits, report prepared for the European Climate Foundation and Green Budget Europe, maj 2012.

⁽¹⁹⁾ SWD(2012) 164 final.

3.7.2 Den mest synlige anvendelse af et markedsbaseret instrument har været de stigende afgifter på kulbrintebrændstoffer. Dette har resulteret i, at flere bilejere er gået over til mindre, mere brændstofeffektive køretøjer, offentlig transport eller cyklen som transportmiddel. Beskatningen af køretøjer med forbrændingsmotorer er ligeledes blevet justeret med det formål at fremme køb og anvendelse af brændstofeffektive køretøjer, enten ved hjælp af en afgift på købsprisen eller en årlig afgift på anvendelsen. Det samme system baseret på forskellig beskatning af køretøjer anvendes til at favorisere elektriske køretøjer, selvom der fortsat findes mange andre hindringer for en omfattende anvendelse af disse.

3.8 Grøn indkøbspolitik

3.8.1 Offentlige indkøb er en stor markedsaktør, eftersom de repræsenterer 16 % af EU's BNP. Grønne offentlige indkøb er derfor et vigtigt instrument til fremme af grønne produkter og tjenester. Med handlingsplanen om bæredygtigt forbrug og produktion og en meddelelse om grøn indkøbspolitik har Kommissionen i de senere år skabt et omfattende system af retningslinjer og støtte. På grundlag af evalueringen af medlemsstaternes resultater sætter Kommissionen som vejledende mål, at 50 % af alle indkøb skal være grønne inden 2010. Dette mål er langt fra opfyldt og bør prioriteres højere i medlemsstaternes handlingsplaner.

3.9 Den private sektors investeringer

3.9.1 Omlægningen til et mere bæredygtigt mønster for produktion og forbrug i energisektoren og andre sektorer kræver en grundlæggende omstrukturering af økonomien. Regeringerne og regeringernes politikker kan ikke alene realisere dette. Det kræver et bredt samfundsengagement i disse emner og en bred samarbejdsorienteret dialog med alle berørte interesser for at skabe konsensus og engagement omkring de nødvendige forandringer. Ifølge køreplanen for en kulstoffattig økonomi skal den private og den offentlige sektor investere yderligere 270 mia. euro om året i de næste fire årtier. En tredjedel af disse investeringer kan finansieres med offentlige midler. Resten må hentes fra den private sektor. Der er tale om langsigtede investeringer. Kommissionen ser disse investeringer som en central udfordring for at bringe EU tilbage til en intelligent, bæredygtig og inklusiv økonomi, f.eks. via langsigtede europæiske investeringsfonde (ELTIF) og Connecting Europe-faciliteten (CEF).

3.9.2 For at muliggøre investeringer i kulstoffattig og klimarobust infrastruktur og grøn vækst bør regeringerne ifølge OECD's anbefalinger i et miljøarbejdsrapport fra 2012 udvikle udførlige strategiske infrastrukturplaner, der kobles tæt sammen med nationale målsætninger for klimaforandringer. Kommissionen bør udforske mulighederne for at skabe et sådant investeringsklima for ELTIF med henblik på en bæredygtig fremtid. I den henseende bør investeringsprioriteterne for CEF og ELTIF være i overensstemmelse med målsætningerne i EU's 2050-køreplaner for henholdsvis lavemissionsøkonomi og energi, tilpasningsstrategien og den klima- og energipakke for 2030, som diskuteres i øjeblikket.

3.9.3 Disse fonde kan gøre denne form for investeringer lettere. Eftersom det langsigtede perspektiv for de aktiver, der skal finansieres, harmonerer godt med de institutionelle investorers forpligtelse, kan denne type fonde være i stand til at tiltrække ressourcer fra kapitalmarkedet. Betingelsen er selvfølgelig, at disse investeringer er attraktive, fordi risiciene, især de lovgivningsmæssige risici, er begrænsede, at der er udsigt til et tilstrækkeligt godt afkast og at de projekter, som der investeres i, er fornuftige ud fra et finansielt og teknisk synspunkt.

3.9.4 Innovative fonde og finansielle instrumenter, der kan tiltrække ressourcer fra kapitalmarkedet, er velkomne. Men banksektoren vil fortsat finansiere en stor del af den europæiske økonomi med traditionelle gældsinstrumenter. Grønne bankstandards er derfor en væsentlig forudsætning for at flytte privat finansiering fra konventionelle investeringer til kulstoffattige og klimarobuste investeringer. Med henblik på opfyldelsen af klima- og energimålsætninger skal innovative finansielle instrumenter katalysere privat kapital ind i investeringer, som ellers ikke ville blive foretaget.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om de liberale erhvervs rolle og fremtid i det europæiske civilsamfund i 2020 (initiativudtalelse)

(2014/C 226/02)

Ordfører: **Arno Metzler**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 14. februar 2013 i henhold til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, på eget initiativ at afgive udtalelse om:

»De liberale erhvervs rolle og fremtid i det europæiske civilsamfund i 2020«

(initiativudtalelse) ⁽¹⁾.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 10. februar 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 497. plenarforsamling den 25.—26. marts 2014, mødet den 25. marts, følgende udtalelse med 210 stemmer for, 8 imod og 11 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1. Hvis der gennemføres samfundsmæssige justeringer, kan strukturen for de liberale erhverv i fremtiden yde et væsentligt bidrag til varetagelsen af »samfundsmæssige« kvalitetsydelser som sundhed, varetagelsen af velfærdsstatens opgaver, beskyttelse af borgerrettigheder såvel som sikring af økonomisk fremgang. De liberale erhverv er en væsentlig komponent i ethvert demokratisk samfund og rummer et betydeligt vækstpotentiale for beskæftigelse og BNP.

1.2. Begrebet »liberale erhverv« anvendes ikke i alle EU-medlemsstater. Opgavernes karakteristika og de dermed forbundne samfundsmæssige problemer og løsninger findes imidlertid i hele EU. Der har ved flere lejligheder været grund til at beklage mangler på områderne kontrol og kvalitetssikring, der som hovedregel skyldes problemer med retshåndhævelsen og ikke systemsvigt.

1.3. Både »rules-based regulation« og »principles-based regulation« egner sig til at sikre en optimal regulering af de liberale erhverv.

1.4. Leveringen af liberale tjenesteydelser er kendetegnet ved en informationsasymmetri mellem tjenesteydere og ydelsesmodtager. Tjenesteydelserne vedrører eksistentielle spørgsmål om liv, sundhed, jura eller væsentlige økonomiske anliggender. Tjenesteyderen skal derfor leve op til særligt høje faglige og etiske krav.

1.5. I en del lande er der tale om prisregulering i bestemte erhverv. Dette kan fremme forbrugerbeskyttelsen. Der er et særligt behov for at begrunde prisregulering, der skal udformes på en måde, som tjener almenvellet og ikke en bestemt interessegruppe.

1.6. I alle medlemsstater repræsenterer erhvervsorganisationer eller faglige sammenslutninger, et fags interesser og optræder som rådgiver for og sommetider bidrager til den statslige regulering. Gennem et permanent og reelt samarbejde med institutionerne sikrer de, at der værnes om borgernes og statens almindelige interesser. Administrativ forenkling er et af de liberale erhvervs prioriteter, og de investerer penge og menneskelige ressourcer heri uden at modtage nogen som helst form for kompensation fra staten.

1.7. EU's medlemsstater udformer og overvåger selvforvaltningen i deres egne lande. I den forbindelse skal de forhindre konflikter mellem begrundet regulering og interesserepræsentation samt sikre, at forbrugernes forventninger til tjenesteydernes sagkundskab, etik og ansvar opfyldes.

1.8. Det er på nationalt og EU-niveau anerkendt, at de liberale erhverv bidrager til et velfungerende administrativt, politisk og økonomisk liv i medlemsstaterne, idet de er med til at modernisere og effektivisere den offentlige administration og de tjenesteydelser, der leveres til borgere og forbrugere.

⁽¹⁾ I forbindelse med udarbejdelsen af udtalelsen gav EØSU Europäisches Zentrum für Freie Berufe der Universität zu Köln til opgave at udarbejde en studie (Status for de liberale erhverv hvad angår deres funktion og betydning for det europæiske civilsamfund EESC/COMM/05/2013), hvis offentliggørelse forberedes.

1.9. Sektoren er af stor betydning på grund af jobmulighederne for unge, som vælger en fremtid inden for et liberalt erhverv og at investere i egen viden. De selvstændige erhvervsdrivende skal overholde den lovgivning og/eller de kollektive overenskomster, der gælder for deres ansatte, som er undergivet dem i et arbejdsforhold, og for de unge, som de tilbyder erhvervsuddannelse, praktikophold og specialiseringsforløb.

2. Fra artes liberales til videnbaserede tjenesteydere

2.1. Begrebet »liberale erhverv« stammer fra begrebet »*artes liberales*«, som i antikken var betegnelsen for de aktiviteter, som udførtes af lærere, advokater, bygmestre, arkitekter, ingeniører og læger. Udøvelsen af »*artes liberales*« var forbeholdt frie borgere og adelen.

2.2. Siden det 19. århundrede har definitionen af »liberale erhverv« ikke længere været baseret på, om udøveren var »født fri«, men i stedet på selve den udøvede aktivitet.

2.3. Frem til begyndelsen af det 19. århundrede havde bestemte liberale erhverv udviklet en tæt forbindelse med staten. Dette hindrede dem i en uafhængig erhvervsudøvelse, og betød, at de blev ringeagtet af samfundet. Navnlig advokater var berørt heraf, da det til dels var domstolene, der traf beslutning om deres udnævnelse og forflyttelse. Det var også til dels domstolene, der førte tjenstligt tilsyn og udøvede disciplinær myndighed.

2.4. Under liberalismens indflydelse opstod der i forskellige EU-lande i det 19. århundrede en standsbevidsthed blandt de liberale erhverv og selvstændige, statsligt uafhængige, erhvervsorganisationer. På den måde frigjorde advokatstanden sig fra statslig indflydelse. Den akademiske lægestand kunne ligeledes realisere en begrænset fritagelse fra statslig regulering af og kontrol med deres fag.

2.5. Det var ofte erhvervsorganisationerne, der overtog opgaverne med autorisation, erhvervsregulering og tilsyn. Senere blev reguleringen overdraget til de selvregulerende organisationer/faglige sammenslutninger.

2.6. Den nuværende definition af de liberale erhverv er en sociologisk beskrivelse.

2.7. Karakteristisk for et liberalt erhverv er leveringen af en ikke-fysisk kvalitetstjenesteydelse af udpræget intellektuel karakter på grundlag af en længerevarende (akademisk) uddannelse, tjenesteydelsen har en samfundsmæssig nytteværdi, der er tale om en faglig og økonomisk set uafhængig varetagelse af opgaven, en levering af tjenesteydelsen, som er personlig og ydes under hans eget ansvar professionelt uafhængigt, og hvor der er et særligt tillidsforhold mellem tjenesteyder og -modtager, en prioritering af hensynet til en optimal varetagelse af modtagerens behov frem for en optimering af indtjeningen samt overholdelsen af nøjagtige og strenge erhvervsretlige og etiske regler.

2.8. En aktivitet kan også kategoriseres som hørende under et liberalt erhverv, hvis bestemte karakteristika ikke foreligger, men de grundlæggende egenskaber er til stede. I mange stater kan et liberalt erhverv udøves i et ansættelsesforhold, så længe den faglige uafhængighed er sikret. EØSU konstaterer, at der er sket en diversificering af de liberale erhverv og de organisationer, der regulerer liberale aktiviteter i Europa. De nye liberale erhverv, for eksempel psykolog, socialarbejder, skatterådgiver, insolvensrådgiver, landmåler og mægler, der ikke betragtes som liberale erhverv i alle lande, må derfor indgå i modellen.

2.9. Begrebet liberale erhverv fortolkes meget forskelligt i medlemsstaterne og i enkelte medlemsstater findes begrebet slet ikke. I nogle medlemsstater er det kun en kerne af fag, der betegnes som liberale erhverv: lægegerning, rådgivende fag som advokat, skatterådgiver og revisor, arbejdskonsulent, ingeniør og arkitekt. I andre medlemsstater anses også kunstnerisk virksomhed for at være et liberalt erhverv.

2.10. Alle medlemsstater må gøre en fælles indsats for at sikre, at det afgørende kendetegn ved de liberale erhverv, nemlig informationsasymmetrien mellem udbyder og modtager af en tjenesteydelse, ikke udnyttes. Udøvere af liberale erhverv tilbyder komplekse tjenesteydelser, der kræver stor ekspertviden. Modtageren af tjenesteydelsen har dermed ikke tilstrækkelige oplysninger, sagkundskab eller erfaring til at sondre mellem udbyderne og bedømme kvaliteten af den leverede tjenesteydelse.

2.11. De liberale erhverv er derfor baseret på tillid. På grund af informationsasymmetrien må modtageren af tjenesteydelsen have tillid til, at udbyderen ikke udnytter dette informationsunderskud til egen fordel, men leverer den bedst mulige tjenesteydelse set i forhold til modtagerens behov. Modtageren af en tjenesteydelse træffer et tillidsbaseret valg. Faglige minimumsstandarder og overholdelsen af etiske retningslinjer er velegnede instrumenter til at sikre, at tjenestemodtagerens tillid er retfærdiggjort.

3. Regulering og formålet med denne

3.1. Hvad angår reguleringen af de liberale erhverv benytter medlemsstaterne principielt to forskellige reguleringsmetoder. Den såkaldte principbaserede reguleringsmetode (*»principles-based regulation«*) og en præskriptiv reguleringsmetode (*»rules-based-regulation«*).

3.2. Reguleringen af de liberale erhverv beskriver de moralske forudsætninger for erhvervsudøvelsen samt de etiske normer for erhvervet. De er udtryk for de liberale erhvervs sociale ansvar. Summen af alle etiske normer betegnes som adfærdskodekser.

3.3. *»Principles-based regulation«* er kendetegnet ved formuleringen af abstrakte faglige principper, der må konkretiseres i de enkelte tilfælde (*»outcomes-based regulation«*). Det er op til erhvervsudøveren at afgøre, hvordan vedkommende i de enkelte tilfælde vil opfylde de opstillede mål. *»Rules-based regulation«* er derimod kasuistisk.

3.4. Der er fordele og ulemper ved begge reguleringsmetoder. De opfylder imidlertid det grundlæggende samfundsmæssige ønske om at sikre uafhængig rådgivning og støtte. I den forbindelse kan problemstillinger og løsninger ændre sig over tid, hvilket kræver en lovgivningsjustering eller nye regler.

3.5. EU's regelmæssige evaluering af lovgivning er nyttig i den henseende og bør efterlignes på nationalt niveau. På den måde kan gamle liberale erhverv »sættes fri« (f.eks. byggeriet), og der kan efter behov indføres regler, der er møntet på nye liberale erhverv (f.eks. informationsindsamling eller kreditsektoren).

4. Økonomiske aspekter

4.1. De liberale erhverv yder et vigtigt bidrag til etablering og bevarelse af vigtig samfundsinfrastruktur. Ca. hver 6. selvstændige arbejder i en erhvervsgren præget af liberale erhverv, og antallet er stigende. Det samme gælder for hver 6. arbejdstager.

4.2. Antallet og andelen af selvstændige kvinder i erhvervsgrene præget af liberale erhverv steg i observationsperioden 2008-2012. Andelen på godt 45 % ligger betydeligt over andelen af selvstændige kvinder i økonomien samlet set (31,1 %).

4.3. Erhvervsgrene præget af liberale erhverv bidrager med mere end hver 10. euro til bruttoværditilvæksten. Faldet i værditilvæksten var i krisetåret 2009 mindre i erhvervsgrene præget af liberale erhverv end i økonomien samlet set. Tal for EU viser: »erhvervsrådgivning« og »ingeniørrådgivning« tæller hver 600.000 virksomheder, »juridisk rådgivning« og »revision« omfatter 550.000 virksomheder, »arkitektfirmaer« og »reklame og markedsanalyse« omfatter henholdsvis 315.000 og 270.000 virksomheder.

4.4. Under hensyn til det vækstopotentiale og den beskæftigelsesandel, sektoren repræsenterer — for det meste kvalificerede og stabile jobs — bør de liberale erhvervs aktiviteter anerkendes og støttes i deres fulde iværksættermæssige dimension. EØSU glæder sig over, at Kommissionen fuldt ud anerkender de liberale erhverv som iværksættere og viser vilje til at støtte sektoren ved at inddrage den bl.a. i programmer, der sigter på at forbedre SMV'ernes udvikling og konkurrenceevne. En sådan tilgang kræver, at vilkårene for udøvelsen af liberale erhverv analyseres og videreudvikles, hvilket direktivet om tjenesteydelse i det indre marked også kræver. De liberale erhverv kan ikke udvikle sig, hvis der kun eksisterer enkeltmandsfirmaer. De bør lægge afstand til problemet med proformaselvstændige.

5. Etik og indtjening

5.1. I alle medlemsstater er de liberale erhverv uadskilleligt forbundet med opgaver af almen interesse. I alle medlemsstater er de liberale erhverv uadskilleligt forbundet med opgaver af almen interesse. Personer, der udøver erhverv i sundhedssektoren eller på det psykosociale område, opretholder en infrastruktur, der sikrer befolkningens sundhed.

Advokater og skatterådgivere er i en demokratisk retsstat en del af frihedsrettighederne. Sammen med revisorerne sikrer de derudover en smidig afvikling af de økonomiske processer. Disse erhverv har dermed også en umiddelbar tilknytning til de grundlæggende rettigheder.

5.2. De liberale erhvervs ansvar for opgaver af almen interesse medfører et særligt etisk ansvar. Advokater og skatterådgivere samt revisorer tjener retsstaten og beskytter derudover deres klienters formueinteresser. Socialarbejdere og psykologer er med til at give de europæiske borgere rummelige og mere stabile kår med hensyn til menneskelige relationer og psykologiske og sociale forhold. Arkitekter og ingeniører beskytter samfundet mod farer forbundet med bygninger og tekniske installationer og fremmer samfundets innovationsevne samt borgernes livskvalitet gennem udvikling af infrastruktur, tekniske installationer og ny teknologi. Kunstnerisk virksomhed skaber og bevarer kultur. Ovennævnte i kombination med den beskrevne informationsasymmetri kræver uddannelser af høj kvalitet samt særligt høje etiske standarder.

5.3. Den særlige tilknytning til almenvellet, der gælder for de liberale erhvervs tjenesteydelser, og de dermed forbundne nødvendige kriterier for leveringen af disse tjenesteydelser, kræver garantier i form af en obligatorisk erhvervsregulering og et katalog af almindeligt anerkendte etiske adfærdsregler for hver erhvervsgren. Alle medlemsstater har derfor et minimum af regler. EØSU anbefaler, at alle brancheorganisationer og foreninger for liberale erhverv indfører adfærdskodekser og etiske standarder samt fagetsiske råd for de forskellige erhverv.

5.4. For så vidt som der endnu ikke findes en kodeks af faglige standarder, bør de faglige sammenslutninger udarbejde sådanne for deres medlemsstat i form af vejledende retningslinjer for den enkelte sektor. Derudover bør de enkelte erhvervsorganisationer og faglige sammenslutninger udarbejde europæiske etiske kodekser med det formål at præcisere og sikre de høje krav til de liberale erhvervs tjenesteydelser på europæisk plan. Etableringen af adfærdskodekser støttes i artikel 37 i servicedirektivet ⁽²⁾. Grundet de liberale tjenesteydelsers betydning for klienten og den særlige tillid, som ydelsesmodtageren må have til leverandøren af tjenesteydelsen, er det nødvendigt at ydelsens levering er personlig.

5.5. Det personlige tillidsforhold mellem ydelsesmodtager og tjenesteyder samt de berørte individuelle retlige interesser gør det tvingende nødvendigt, at der sikres en lovgivningsbaseret ret til fortrolighed, en lovbestemt vidnefritagelse samt vidneudelukkelse for tjenesteyderen og vedkommendes medarbejdere. Ovenstående kendetegner en demokratisk retsstat.

5.6. Liberale tjenesteydelser, der vedrører vigtige områder af almen interesse, skal være tilgængelige over alt, dvs. lægetjenester, sociale tjenester, psykologtjenester, apoteker og juridisk rådgivning skal også være tilgængelige i landdistrikter.

5.7. Disse krav forudsætter, at de liberale erhverv altid sætter ydelsernes kvalitet højere end optimeringen af fortjenesten i overensstemmelse med de etiske principper, de er underlagt.

5.8. Videreudviklingen af reglerne for de liberale erhverv må derfor ikke alene bestemmes af hensynet til økonomiske overvejelser. Formålet med enhver regulering skal være sikring af ydelser af højeste kvalitet med en bred geografisk dækning, der leveres af højt kvalificerede udøvere. Det skal altid vurderes, om de eksisterende regler egner sig til at sikre de ovennævnte mål, eller om de reelt tjener andre interesser.

6. Aktuelle og fremtidige krav til de liberale erhverv og deres profil

6.1. Der bør udarbejdes en fælles europæisk definition af liberale erhverv. Definitionen bør beskrive de generelle karakteristika ved et liberalt erhverv samt angive kategorierne af liberale erhverv. En definition må ikke forhindre, at der kan opstå nye liberale erhverv. Et forbillende kunne være det forslag til charter for de liberale erhverv, der er blevet udarbejdet af forskellige europæiske erhvervsorganisationer under ledelse af Council of European Dentists (CED).

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/123/EF af 12. december 2006 om tjenesteydelser i det indre marked, EUT L 376, s. 36 ff.

6.2. Ud over de nationale brancheorganisationer og den europæiske brancherepresentation bør der i hver medlemsstat for de enkelte liberale erhverv være en erhvervsorganisation, der udarbejder, offentliggør og videreudvikler grundlæggende etiske principper for erhvervet — hvis der ikke allerede er en faglig organisation, som tager sig af dette. Denne erhvervsorganisation bør have ansvaret for, at udøvere af erhvervet overholder de etiske principper.

6.3. De høje etiske krav til leveringen af liberale tjenesteydelser skal også fremover sikres ved hjælp af konkrete retningslinjer og klart definerede etiske principper. I den henseende kan der gøres brug af såvel standardiserede faglige regler, der kan sanktioneres, som etiske adfærdskodekser. Dette styrker forbrugernes tillid.

6.4. Udover at det sikres, at de faglige og etiske krav til leveringen af liberale tjenesteydelser opfyldes, skal de liberale erhvervs konkurrence- og innovationsevne bevares og styrkes. Det, der i dag skaber vanskeligheder for dem, er, at de skal forholde sig til forskellige nationale regelsæt og kunne konkurrere med kolleger i andre EU-lande på et indre marked, der bliver stadig mere integreret.

6.5. De erhvervsretlige regler skal være i overensstemmelse med de europæiske grundlæggende frihedsrettigheder, navnlig den fri udveksling af tjenesteydelser, den fri etableringsret og retten til fri bevægelighed. De erhvervsretlige regler skal derfor være ikke-diskriminerende, forholdsmæssige og tjene et tvingende alment hensyn. De skal derudover være forenelige med national lovgivning. Dermed bør bestemte opgaver udføres af personer med særlige kvalifikationer.

6.6. Ved leveringen af liberale tjenesteydelser udsættes ydelsesmodtagerens personlige retlige interesser ofte for en særlig risiko. Denne risiko gør det nødvendigt at regulere adgangen til erhvervet og stille store krav til en autorisation. Dette vedrører udover uddannelse også andre personlige karakteristika såsom et godt omdømme, overholdelse af sundhedskrav eller et krav om, at der gives afkald på samtidige aktiviteter, der er uforenelige med erhvervets udøvelse. På EU-plan tages der på passende vis højde for disse krav ved hjælp af direktivet om erhvervsmæssige kvalifikationer⁽³⁾ samt særlige bestemmelser som direktiverne vedrørende læger og tandlæger og advokaters fri udveksling af tjenesteydelser⁽⁴⁾ eller revisionsdirektivet⁽⁵⁾.

6.7. I næsten alle medlemsstater er udøvere af liberale erhverv forpligtet til kontinuerlig efteruddannelse (*Continuing Professional Development*, CPD). Der er forskelle, hvad angår kontrollen med efteruddannelserne og konsekvenserne i tilfælde af, at kravene om efteruddannelse ikke opfyldes. Set i lyset af stadig mere komplekse sager, den konstante udvikling i tekniske procedurer inden for lægevidenskab og teknik samt den stadig større mængde af nationale og internationale retsregler er det op til de liberale erhverv at sikre en effektiv efteruddannelse af alle erhvervsudøvere.

6.8. I de fleste medlemsstater kan udøvere af liberale erhverv stort set uhindret indgå i et fagligt samarbejde med udøvere af andre erhverv. I nogle medlemsstater kan samarbejdet imidlertid kun omfatte udvalgte liberale erhverv, der opstilles særlige regler for flertal med hensyn til selskabsdeltagere, stemmerettigheder eller administrerende direktører og en tredjemand kan ikke eje kapitalandele. Disse bestemmelser kan anvendes til at forebygge ensidige økonomiske incitamenter ved udøvelsen af et liberalt erhverv.

6.9. Inddragelsen af andre faggrupper i et samarbejde mellem udøvere af liberale erhverv kan føre til konflikter med retten til fortrolighed og vidnefritagelse. Det må i den forbindelse sikres, at etableringen af et fagligt samarbejde ikke forringer klienternes eller patienternes beskyttelse. Sådanne spændinger kan let undgås ved at begrænse kredsen af selskabsdeltagere.

⁽³⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2005/36/EF af 7. september 2005 om anerkendelse af erhvervsmæssige kvalifikationer, EUT L 255, s. 22 ff.

⁽⁴⁾ Rådets direktiv 77/249/EØF af 22. marts 1977 om lettelse med henblik på den faktiske gennemførelse af advokaters fri udveksling af tjenesteydelser, EUT L 78, s. 17, og Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/5/EF af 16. februar 1998 om lettelse af adgangen til varig udøvelse af advokaterhvervet i en anden medlemsstat end den, hvor beskikkelsen er opnået, EUT L 77 s. 36.

⁽⁵⁾ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2006/43/EF om ændring af Rådets direktiv 78/660/EØF og 83/349/EØF og om ophævelse af Rådets direktiv 84/253/EØF, EUT L 157, s. 87 ff.

7. Forbrugerbeskyttelse og selvforvaltning

7.1. I alle medlemsstater findes der en forvaltning af de liberale erhverv ved erhvervsorganisationer og faglige sammenslutninger. Idéen om selvforvaltning som organisationsprincip inden for de liberale erhverv er i mange medlemsstater uløseligt forbundet med det grundlæggende princip bag udøvelsen af disse erhverv.

7.2. Der findes to forskellige modeller for denne selvforvaltning i medlemsstaterne. Ifølge den ene model repræsenterer erhvervsorganisationerne og de faglige sammenslutninger, der er baseret på frivillighed, erhvervets interesser. De medvirker som rådgivere ved den (statslige) regulering af erhvervet. Derudover formidler de standarderne for en professionel udøvelse af faget ved hjælp af etiske adfærdskodekser. Ifølge den anden model overtager de faglige sammenslutninger tillige offentlige opgaver i forbindelse med tildeling af autorisationer og tilsyn med erhvervet som del af en indirekte statslig forvaltning. Der er ikke noget modsætningsforhold mellem selvforvaltning og statslig forvaltning, for de varetager i høj grad fælles funktioner.

7.3. Selvforvaltningen inden for de liberale erhverv spiller en formidlende rolle mellem udøvernes frihedsret set i forhold til statslig påvirkning af erhvervsudøvelsen og statens ret til regulering. Den selvstændige regulering ved erhvervsudøverne sikrer frihedsrettighederne set i forhold til statslig indgriben, men garanterer samtidig, at der tages hensyn til almenvellet og er dermed til gavn for ydelsesmodtagere og forbrugere.

7.4. De liberale erhvervs selvforvaltning er i tråd med nærhedsprincippet, der fastslår, at en opgave altid skal varetages af den instans, der har den nærmeste tilknytning. Erhvervsudøverne er i besiddelse af en særlig sagkundskab og er dermed den mest sagkyndige instans til forvaltning og regulering af de liberale erhverv. Dermed anvendes princippet om peerevaluering.

7.5. De liberale erhvervs selvforvaltning og selvregulering begrænser medlemmernes erhvervsudøvelse. Der er tale om indirekte statslig forvaltning, og derfor er der behov for en statslig kompetenceoverdragelse. Enhver selvforvaltning og selvregulering er forpligtet af hensynet til de grundlæggende frihedsrettigheder, national lovgivning samt europæisk og national konkurrenceret.

7.6. Obligatorisk medlemskab af en faglig sammenslutning — i de lande, hvor dette er muligt i henhold til lovgivningen — er en forudsætning for, at selvforvaltning kan fungere. Dette indgreb i retten til fri erhvervsudøvelse retfærdiggøres af et almennyttigt hensyn, der vejer tungere.

7.7. Reglerne for obligatorisk medlemskab skal være udformet på en måde, der ikke lægger hindringer i vejen for den fri udveksling af tjenesteydelser og etableringsfriheden. Hensigtsmæssige værktøjer er anerkendelsen af registreringer i en anden medlemsstat eller (gratis) registreringer, hvis der er tale om et medlemskab af en faglig sammenslutning i en anden EU-medlemsstat.

7.8. Det må forventes, at der også i 2020 vil være tale om et spændingsforhold mellem statslige og individuelle interesser samt et behov for uafhængig rådgivning og støtte. Modellen for liberale erhverv må derfor forventes at fungere, hvis den moderniseres rettidigt på en måde, der sikrer, at de centrale karakteristika, det komparative forspring på vidensområdet samt uafhængighed/gennemsigtighed og den dermed forbundne tillid ikke begrænses.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

BILAG

til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Følgende ændringsforslag blev forkastet på plenarforsamlingen, men opnåede dog mindst en fjerdedel af de afgivne stemmer (forretningsordenens artikel 39, stk. 2):

a) **Punkt 1.1**

Ændres som følger:

- 1.1 Hvis der gennemføres samfundsmæssige justeringer, kan strukturen for de liberale erhverv i fremtiden yde et væsentligt bidrag til varetagelsen af »samfundsmæssige« kvalitetsydelser som sundhed og psykosociale tjenester, varetagelsen af velfærdsstatens opgaver, beskyttelse af borgernes rettigheder og frihed såvel som sikring af økonomisk fremgang. De liberale erhverv er en væsentlig komponent i ethvert demokratisk samfund og rummer et betydeligt vækstopotiale for beskæftigelse og BNP såvel som en fortløbende tilpasningsdygtighed i forhold til de europæiske borgeres behov.

Begrundelse

Gives mundtligt.

Afstemningsresultat

Stemmer for:	56
Stemmer imod:	128
Stemmer hverken for eller imod:	30

b) **Punkt 6.9**

Ændres som følger:

- 6.9 Inddragelsen af andre faggrupper i et samarbejde mellem udøvere af liberale erhverv kan føre til konflikter med retten til fortrolighed og vidnefritagelse. Det må i den forbindelse sikres, at etableringen af et fagligt samarbejde ikke forringer klienternes eller patienternes beskyttelse. Fortrolighed som deontologisk grundprincip bør udgøre en prioritet ved udøvelse af samtlige liberale erhverv. Overholdelse af deontologiske grundprincipper vil sikre, at ~~Sådanne spændinger kan let undgås ved at begrænse kredsen af selskabsdeltagere.~~

Begrundelse

Gives mundtligt.

Afstemningsresultat

Stemmer for:	80
Stemmer imod:	116
Stemmer hverken for eller imod:	27

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om statut for det europæiske gensidige selskab: civilsamfundets opfattelse, rolle og bidrag (initiativudtalelse)

(2014/C 226/03)

Ordfører uden studiegruppe: Mario Campli

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 22. januar 2014 under henvisning til forretningsordenens artikel 29, stk. 2, på eget initiativ at udarbejde en udtalelse om:

»Statut for det europæiske gensidige selskab: civilsamfundets opfattelse, rolle og bidrag« (initiativudtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 11. marts 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 497. plenarforsamling den 25.—26. marts 2014, mødet den 25. marts 2014, følgende udtalelse med 140 stemmer for, 1 imod og 5 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Konklusioner

1.1.1 Ligesom andelsselskaber, kooperativer, fonde, sammenslutninger og foreninger er gensidige selskaber en del af den europæiske økonomiske og sociale model. Et væsentligt element i EU's indre marked er, at virksomheder — uafhængigt af den juridiske definition heraf i de nationale lovgivninger — antager mange forskellige former, bl.a. inden for socialøkonomien, hvilket tillige er vigtigt for at fremme, investere i og udvikle et varieret europæisk erhvervsliv.

1.1.2 Gensidige selskaber har krav på en europæisk statut, så de kan imødekomme behovene for risikodækning i form af især social- og sundhedssikring for arbejdstagerne, virksomhederne og borgerne.

1.1.3 Gensidige selskaber kæmper for at forblive gensidige, og EØSU finder det ønskeligt, at de mange forskellige organisationsformer, herunder de som findes i socialøkonomien, udnyttes med det formål at beskytte den europæiske økonomiske og sociale arv. En oplysningskampagne er hensigtsmæssig, men kan ikke erstatte den juridiske ramme, der er nødvendig.

1.1.4 Gensidige selskaber i Europa er meget forskelligartede (der er registreret ca. 40 forskellige typer), men til trods for deres forskellighed fungerer 95 % af dem efter samme principper.

1.2 Anbefalinger

1.2.1 I overensstemmelse med de tilsagn, der blev givet på konferencen om socialt iværksætteri i Strasbourg, beder EØSU Kommissionen om hurtigt at fremlægge forslaget til forordning om en statut for det europæiske gensidige selskab.

1.2.2 EØSU ønsker, at den gensidige model anerkendes med vedtagelse af en sammenhængende lovramme på EU-niveau, der er i overensstemmelse med modellens økonomiske tyngde og sociale rolle.

1.2.3 EØSU henstiller, at statuten bliver en statut, der regulerer styringen og ikke aktiviteterne, således at de mange forskellige former for gensidige selskaber kan bevares.

1.2.4 EØSU henstiller, at statuten ikke får som sigte at harmonisere de nationale lovgivninger, og at den bliver frivillig.

1.2.5 EØSU opfordrer til, at der offentliggøres en nøjagtig tidsplan for processen fra fremlæggelse til vedtagelse af forslaget til statut for det europæiske gensidige selskab.

2. Indledning

2.1 Formålet med denne udtalelse er at fremskynde Kommissionens forslag til en statut for det europæiske gensidige selskab så meget som muligt.

2.2 I det europæiske civilsamfund og hos de berørte parter er det opfattelsen, at uden et ordentligt juridisk grundlag vil der i praksis ikke være incitament til gensidige aktiviteter på EU-niveau. Dette vil få alvorlige konsekvenser på det sociale område i en tid, hvor de offentlige foranstaltninger skæres ned, på det sundhedsmæssige område (mere ulige adgang til sundhedsydelser for EU's borgere), for beskæftigelsen (tab af beskæftigelsesmuligheder, herunder specialiserede stillinger) og for styrkelsen af den sociale samhørighed i Europa og den europæiske integrationsproces.

2.3 Man har længe diskuteret en europæisk statut, og man har syltet den uden at træffe nogen beslutning.

2.3.1 Forslaget om en statut for det europæiske gensidige selskab kan føres helt tilbage til 1993 og forsikringsdirektiverne. Dengang bad de gensidige selskaber om, at deres oprindelige organisationsform som sammenlutninger af personer anerkendtes i en europæisk statut.

2.3.2 Det første forslag til forordning blev trukket tilbage i 2006. Faktisk fjernede Kommissionen i 2006 forslaget om en statut for det europæiske gensidige selskab fra sit arbejdsprogram, trods det at den i en meddelelse fra 2003 om selskabsret havde givet tilsagn om at ville introducere nye juridiske europæiske selskabsformer, ikke mindst for gensidige selskaber, og gentaget det i 2006 i handlingsplanen om moderniseringen af selskabsretten og virksomhedsledelse.

2.3.3 I 2007 gjorde de europæiske sammenslutninger af gensidige selskaber et nyt forsøg på at puste liv i forslaget.

2.3.4 I marts 2010 vedtog Europa-Parlamentet en skriftlig erklæring, hvori det gav sin tilslutning til en statut for det europæiske gensidige selskab, og i juli 2011 udarbejdede det en betænkning om de europæiske gensidige selskabers rolle, hvori det konkluderedes, at der var behov for et forslag til statut.

2.3.5 I marts 2013 vedtog Europa-Parlamentet enstemmigt Luigi Berlinguers initiativbetænkning om gennemførligheden af en statut for det europæiske gensidige selskab.

2.3.6 Samtidig besluttede Kommissionen inden for rammerne af Akten for det indre marked at finansiere en studie af situationen og vanskelighederne for gensidige selskaber i det indre marked (Panteia-studien). Denne vigtige studie, som blev koordineret af Kommissionen og offentliggjort den 12. oktober 2012, præsenterede for første gang et fuldstændigt billede af de juridiske, økonomiske og sociale betingelser for gensidige selskaber i EU's medlemsstater⁽¹⁾.

2.3.7 Efterfølgende gennemførte Kommissionen en offentlig høring om studiens konklusioner (resultaterne blev offentliggjort i oktober 2013)⁽²⁾. Den store positive respons på denne høring (mere end 300 svar, hvoraf to tredjedele var positive) fik Kommissionen til at foretage en konsekvensanalyse af gennemførligheden af en statut for det europæiske gensidige selskab.

2.4 EØSU betonedes i sin udtalelse (fra oktober 2009) om forskellige virksomhedsformer⁽³⁾, at det forhold at »virksomheder kan antage mange forskellige former er anerkendt såvel i Traktaten som i praksis via de forskellige former for juridisk status, der allerede er blevet godkendt eller som er under overvejelse«. Udvalget medregnede gensidige selskaber i de virksomhedsformer, der findes i socialøkonomien.

2.5 Af bilaget til erklæringen fra konferencen i Strasbourg om socialt iværksætteri, der blev arrangeret i fællesskab af Kommissionen og EØSU den 16.—17. januar 2014, hedder det, at *mange af de berørte parter mener, at politikkerne til fremme af socialt iværksætteri bør omfatte alle virksomheder i socialøkonomien (kooperativer, gensidige selskaber, foreninger, fonde osv.). EU bør stille forslag om en europæisk statut for gensidige selskaber, som sætter dem i stand til at drive aktiviteter over grænserne, fusionere og tackle udfordringerne forbundet med Solvens II-direktivet, og om en europæisk statut for foreninger*. På konferencen meddelte Antonio Tajani, kommissær for erhvervsliv og iværksætteri, at Kommissionen har taget fat på arbejdet med et lovgivningsinitiativ om et forslag til statut.

3. Beskrivelse af gensidige selskaber

3.1 Gensidige selskaber antager mange forskellige juridiske former i EU-landene. Det er de traditioner og den historie, der er for gensidighed i de enkelte lande, der afgør, hvilken form og rolle de har. Går man tilbage i historien, var det de gensidige selskaber, der leverede de første former for social sikring. I dag har de gensidige selskaber i EU som hovedformål at tjene deres medlemmer i almenhedens interesse, levere risikodækning til deres medlemmer ved at tilbyde dem forsikringsydelser, social- og sundhedstjenester samt personlige støttetjenester.

⁽¹⁾ Study on the current situation and prospects of mutuals in Europe http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/mutuals/prospects_mutuals_fin_en.pdf

⁽²⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/promoting-entrepreneurship/social-economy/mutuals/index_en.htm

⁽³⁾ EUT C 318 af 23.12.2009, s. 22.

3.2 I alt har man konstateret, at der findes **næsten 40 typer af gensidige organisationer** i EU. Næsten 95 % af disse har 5 ledelsesprincipper til fælles:

1. **Det skal være en privatretlig organisation**, dvs. uafhængig af regeringer og ikke støttet med offentlige midler.
2. Det skal være en **gruppe af personer** og ikke kapital.
3. Styringsmodellen skal være demokratisk efter princippet om **en person = en stemme**.
4. **Princippet om solidaritet** gælder for medlemmerne: alle kan frit blive medlem uden udvælgelseskriterier.
5. Eventuelt overskud skal bruges til **gavn for medlemmerne**.

3.3 I **gennemsnit** har de gensidige organisationer en markedsandel på **15,8 %** i Europa (12,8 % for livsforsikringer og 20,5 % for øvrige forsikringer). Derudover anslås det, at de gensidige organisationer leverer sundhedstjenester og **sociale tjenester til omtrent 230 millioner** europæiske borgere, hvoraf ca. 100 millioner er dækket af obligatoriske sygesikringsordninger. De beskæftiger ca. 350.000 mennesker i Europa. Der er bred enighed om, at det gavner økonomien at bestå af **mange forskellige strukturer**, da denne mangfoldighed øger **fleksibiliteten**, når markederne ændrer sig. Desuden giver de gensidige organisationers **langsigtede perspektiv** dem i krisetider en fordel i forhold til kapitalsekskaber.

4. **Generelle bemærkninger vedrørende forslaget til en statut for det europæiske gensidige selskab: Hvorfor en statut for det europæiske gensidige selskab?**

4.1 I Den Europæiske Union findes der kun en europæisk statut for aktieselskaber og andelsselskaber, mens et forslag til en europæisk statut for almennyttige fonde er under behandling. For gensidige selskaber er der ingen europæisk statut ⁽⁴⁾.

4.2 En af virkningerne af den europæiske integration er øget mobilitet blandt arbejdstagere, virksomheder og borgere. Der må være garanti for, at de er forsikret sundhedsmæssigt, socialt og på anden vis i hele EU uden afbrydelse af deres rettigheder, ydelser og beskyttelse.

4.3 Kommissionen og Rådet er for øjeblikket i gang med at behandle finansielle tjenester og forsikringstjenester (Basel III og Solvens II), udstationering af arbejdstagere og deres mobilitet, og siden 1. januar 2014 har et nyt direktiv om grænseoverskridende sundhedsydelser været i kraft i medlemsstaterne. Imidlertid er det kun juridisk muligt for de gensidige selskaber i medlemsstaterne at bidrage til den europæiske integration og udviklingen af det indre marked, hvis de omdanner sig og vedtager en statut som enten europæisk andelsselskab eller europæisk aktieselskab. De gensidige selskaber kæmper imod denne udvikling, og EØSU finder det ønskeligt, at de mange forskellige organisationsformer, herunder de som findes i socialøkonomien, udnyttes med det formål at beskytte den europæiske økonomiske og sociale arv.

4.4 Endvidere er tilsynsreglerne for forsikringsgivere, Solvens II, endnu en faktor, der taler for en statut for det europæiske gensidige selskab, idet de gensidige selskaber i kraft af en sådan statut vil kunne udnytte fordelene ved »diversificering« samt tilbyde genforsikring og forvaltning af aktiver med det sigte at nedbringe deres omkostninger til gavn for deres medlemmer.

4.5 Gensidige selskaber har ikke adgang til kapitalmarkederne, hvilket betyder, at de har behov for værktøjer for samarbejde på bl.a. EU-niveau for at sikre, at de ikke forsvinder på et yderst konkurrencepræget marked.

4.6 Gensidige selskaber, som opererer på EU-plan, er ikke udelukkende drevet af konkurrencen eller søgen efter nye markeder, men primært af ønsket om at forbedre de ydelser, de leverer til deres medlemmer.

4.7 Generelt er der behov for en officiel anerkendelse af gensidige selskaber i EU, da det vil give dem et retligt grundlag og status som legitim interessepart i den europæiske integrationsproces.

⁽⁴⁾ EØSU's udtalelser om:

- statut for den europæiske almennyttige fond, EUT C 351 af 15.11.2012, s. 57;
- andelsselskaber, EUT C 234 af 22.9.2005, s. 1;
- statut for Det Europæiske Selskab, EFT C 129 af 27.4.1998, s. 1.

4.8 En statut for det europæiske gensidige selskab vil være en anerkendelse af, at de findes, af deres økonomiske og sociale betydning og af deres særlige funktion som risikoforvaltere for enkeltpersoner, især når det gælder social- og sundhedssikring.

4.9 Kort sagt ønsker EØSU, at den gensidige model anerkendes med vedtagelse af en sammenhængende lovramme på EU-niveau, der er i overensstemmelse med modellens økonomiske tyngde og sociale rolle. Ved fuldt ud at udnytte denne nye statut, den frie etableringsret og retten til fri udveksling af tjenesteydelser ville man desuden kunne fjerne unødige administrative byrder, opnå stordriftsfordele og udvikle den gensidige sektor i alle EU's medlemsstater (herunder i de 4 lande, hvor der ikke findes gensidige organisationsformer).

5. Særlige bemærkninger vedrørende forslaget til en statut for det europæiske gensidige selskab: Hvad skal en statut for det europæiske gensidige selskab indeholde?

5.1 Gensidige selskaber i Europa er meget forskelligartede (der er registreret ca. 40 forskellige typer), men til trods for deres forskellighed fungerer 95 % af dem efter samme principper. Derfor anbefaler EØSU, at statuten bliver en statut, der regulerer styringen og ikke aktiviteterne.

5.2 Da statuten for det europæiske gensidige selskab gælder for sammenslutninger, bliver det desuden muligt at bevare de mange forskellige gensidige selskaber i Europa i deres oprindelige form. De vil kunne bibeholde deres identitet, men samtidig opnå stordriftsfordele ved hjælp af dette fælles redskab (fælles indkøb, fælles produkter). Med henblik på at kunne bevare de mange forskellige juridiske former for gensidige selskaber, som findes i EU-landene, anbefaler EØSU, at det som et væsentligt element fastlægges, at medlemmerne indrømmes størst mulig frihed med hensyn til det enkelte selskabs struktur og vedtægter.

5.3 Statuten skal være frivillig — valgfri — så den ikke får virkninger for de nationale lovgivninger.

5.4 Det er vigtigt, at de gensidige selskaber får mulighed for at slutte sig sammen og fremme aktiviteter over grænserne, så den europæiske dimension af gensidighedsmodellen kan udvikles.

5.5 Forslaget til forordning bør gøre det muligt:

- for fysiske personer bosiddende i forskellige medlemsstater eller juridiske personer omfattet af forskellige medlemsstaters lovgivning at oprette et europæisk gensidigt selskab;
- at danne et europæisk gensidigt selskab ved en grænseoverskridende fusion af flere eksisterende gensidige selskaber;
- at omdanne et nationalt gensidigt selskab til et europæisk gensidigt selskab, uden at førstnævnte først skal opløses, når det gensidige selskab har sit hjemsted og hovedkontor i en medlemsstat og et forretningssted eller en filial i en anden medlemsstat;
- at danne en koncern af europæiske gensidige selskaber.

5.6 Ligesom de nationale gensidige selskaber skal det europæiske gensidige selskab fortsat være omfattet af medlemsstaternes almindelige bestemmelser: regler for medarbejderindflydelse i beslutningsprocessen, arbejdsret, arbejdsmarkeds- og sociallovgivning, skatteret, konkurrenceret, industriel og intellektuel ejendomsret og konkurs- og betalingsstandsningsprocedurer. Særlige nationale regler om gensidige selskabers aktiviteter og om tilsynsmyndighedernes kontrol skal gælde fuldt ud for det europæiske gensidige selskab. Medlemsstaternes lovgivning og EU-lovgivningen finder derfor anvendelse på ovennævnte områder samt på de øvrige områder, der ikke er omfattet af forordningen.

5.7 Reglerne for medarbejderindflydelse i europæiske gensidige selskaber er fastlagt i direktiverne om arbejdstagernes rettigheder, som er en integreret del af forordningen og skal finde samtidig anvendelse.

5.8 Statuten for det europæiske gensidige selskab bør fastsætte, at medlemmer og medlemmers delegerede kan deltage på generalforsamlingen. Hvad angår stemmeret bør der ud over at give lige stemmeret til alle medlemmer (»en person en stemme«) også være mulighed for vægtning af stemmerne.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om Sociale investeringers virkninger for beskæftigelsen og de offentlige budgetter (initiativudtalelse)

(2014/C 226/04)

Ordfører: **Wolfgang Greif**

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 19. september 2013 under henvisning til artikel 29, stk. 2, i forretningsordenen at udarbejde en initiativudtalelse om:

»Sociale investeringers virkninger for beskæftigelsen og de offentlige budgetter«

(initiativudtalelse).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, der vedtog sin udtalelse den 12. marts 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 497. plenarforsamling den 25.—26. marts 2014, mødet den 26. marts, følgende udtalelse med 205 stemmer for, 6 imod og 3 hverken for eller imod:

1. Resumé

1.1 EØSU bifalder Kommissionens sociale investeringspakke, navnlig det erklærede kursskifte, hvor sociale investeringer ikke ensidigt betragtes som en omkostningsfaktor, men som en investering i fremtiden.

1.2 På grundlag heraf fremhæver EØSU de mange fordele ved sociale investeringer, især for arbejdsmarkedet og de offentlige budgetter på følgende områder:

- sociale tjenester og børnepasning
- uddannelse og bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed
- fremme af beskæftigelsen
- fremme af sundhed og aktiv aldring
- socialt boligbyggeri og et barrierefrit samfund
- socialt iværksætteri.

1.3 I den forbindelse præsenteres og kortlægges positive årsagssammenhænge:

- at udbygningen af sociale tjenester i hele Europa har en høj beskæftigelseseffekt;
- at veltilrettelagte og effektive sociale investeringer på vedvarende vis aflaster de offentlige budgetter og derfor ikke konkurrerer med den finanspolitiske konsolidering;
- at det også har en pris ikke at handle på det sociale område, og at omkostningerne ved manglende sociale investeringer ofte er langt højere;
- at investeringer i velfærdsstaten ikke blot skaber sociale fremskridt, men også kan betale sig set ud fra et økonomisk og finanspolitisk perspektiv.

1.4 Den sociale, økonomiske, finanspolitiske og samfundsmæssige nytteværdi, dvs. de mange fordele ved sociale investeringer bliver større, jo bedre investeringerne er integreret i en troværdig makroøkonomisk og institutionel sammenhæng.

1.5 En konsekvent og vellykket gennemførelse af en bred social investeringspakke kræver i følge EØSU, at følgende centrale forudsætninger er opfyldt:

- Et troværdigt kursskifte i retning af (forebyggende) sociale investeringer kræver, at man bevæger sig væk fra en ensidig, stram finanspolitik. EØSU understreger sin opfordring til, at der gennemføres et europæisk konjunktur- og investeringsprogram i størrelsesordenen 2 % af BNP.
- Uden finansiel sikkerhed og hensigtsmæssige rammebetingelser kan potentialet i sociale investeringer ikke udnyttes fuldt ud. I forbindelse med kommende finanspolitiske konsolideringer er det ud over øget effektivitet i de offentlige udgifter også nødvendigt at finde nye indtægtskilder.

- Sociale investeringer skal være pejlemærker i EU 2020-strategien og det europæiske halvår. I de årlige vækstundersøgelser og landespecifikke henstillinger skal de udtrykkeligt tages med i betragtning.
- EØSU støtter Kommissionens overvejelser om ikke at medregne sociale investeringer ved beregningen af statslige nettounderskud inden for rammerne af ØMU's finanspolitiske regler i tråd med den gyldne finansieringsregel («golden rule»).
- Målene må være metoderelaterede fremskridt og udvikling af hensigtsmæssige værktøjer til måling af de (positive) virkninger af stigende sociale investeringer samt en finjustering af de sociale indikatorer under ØMU's institutionelle ramme.
- EØSU opfordrer Kommissionen til at udarbejde en mere offensiv og langsigtet politisk køreplan for gennemførelsen af den sociale investeringspakke i det mindste frem til 2020.

2. Indledning

2.1 EØSU har den holdning, at der især under krisen er et meget stort behov for sociale investeringer for at imødegå den stadig større risiko for fattigdom og udnytte det store europæiske beskæftigelsespotential, som skal mobiliseres ved hjælp af investeringer fra den private og offentlige sektor ⁽¹⁾.

2.2 EØSU bifalder derfor Kommissionens sociale investeringspakke ⁽²⁾, som opfordrer medlemsstaterne til at fokusere mere på sociale investeringer, navnlig det erklærede kursskifte, hvor sociale investeringer ikke ensidigt betragtes som en omkostningsfaktor, men som en investering i fremtiden ⁽³⁾.

2.3 Det blev også konstateret, at effektive og resultatorienterede sociale investeringer, der gennemføres i praksis på konsekvent vis, øger borgernes beskæftigelsesmuligheder på lang sigt og yder et vigtigt bidrag til opfyldelsen af beskæftigelsesmålene i EU 2020-strategien.

2.4 Derfor opfordrede EØSU Kommissionen til at fremlægge en konkret plan for gennemførelsen af den sociale investeringspakke.

2.5 Som en svaghed i Kommissionens initiativ ses udestående spørgsmål vedrørende finansieringen, og det bemærkes, at en vellykket gennemførelse af forslagene om øgede sociale investeringer ikke er realistisk uden en ændring af den nuværende politik, der er præget af ensidige nedskæringer på udgiftssiden.

2.6 Denne udtalelse bygger på dette grundlag ved at se nærmere på de mange fordele ved sociale investeringer, især for arbejdsmarkedet og de offentlige budgetter, og ved at pege på konkrete krav og anbefalinger til gennemførelsen af den sociale investeringspakke.

3. Generelle bemærkninger til de mange fordele ved sociale investeringer — den sociale, økonomiske, finanspolitiske og samfundsmæssige nytteværdi

3.1 Ifølge Kommissionen skal socialpolitikken varetage tre vigtige opgaver ⁽⁴⁾: Støtte til mennesker, der har forskellige risikoprofiler, stabilisering af økonomien og sociale investeringer. Denne sondring skal ikke betragtes som en gensidig afgrænsning, men viser tværtimod mulighederne for en aktiv politikudformning. I den henseende skal der tages højde for såvel politikområdernes komplementaritet som de (institutionelle) rammevilkår, hvilket i sidste ende vil bane vejen for social samhørighed.

⁽¹⁾ EUT C 11 af 15.1.2013, s. 8.

⁽²⁾ COM(2013) 83 final.

⁽³⁾ EUT C 271 af 19.9.2013.

⁽⁴⁾ COM(2013) 83 final, s. 3.

3.2 Ikke kun hos EØSU, men i stigende grad også i forskningen ⁽⁵⁾ og EU-politikken, er det anerkendt, at investeringer i velfærdsstaten ikke blot skaber sociale fremskridt, men også kan betale sig set ud fra et økonomisk og finanspolitisk perspektiv ⁽⁶⁾. Samtidig mangler der sammenlignelige standarder, der kan bidrage til at kortlægge og vurdere alle positive effekterne virkninger af sociale investeringer.

3.3 Det er imidlertid uomgængeligt, at veltilrettelagte og effektive sociale investeringer — alt afhængigt af deres landespecifikke udformning og omfanget af de iværksatte foranstaltninger — har flere positive virkninger: det eksisterende sociale behov dækkes, der skabes beskæftigelsesmuligheder, lige muligheder (også mellem kønnene) fremmes, og samtidig kompenserer den øgede beskæftigelse og faldende arbejdsløshed i høj grad for investeringsomkostningerne. De sociale investeringer er kendetegnet ved, at der i de fleste tilfælde ikke stilles krav om et umiddelbart »finansielt« resultat, men at der skal være forventede positive virkninger over tid (f.eks. investeringer i uddannelse, børnepasning, sundhedsfremme og arbejdsvilkår, der tager højde for de forskellige stadier i livet).

3.4 De mange fordele ved sociale investeringer bliver større, jo bedre de er integreret i en komplementær, institutionel og overordnet politisk sammenhæng. Der er behov for strategisk planlægning og en struktureret overvågning i tråd med EU 2020-målene.

3.5 Set i lyset af den aktuelle dramatiske og i nærmeste fremtid stort set uændrede arbejdsløshed kan en offensiv på området sociale investeringer yde et vigtigt bidrag til fremme af vækst og beskæftigelse. Fuld udnyttelse af det eksisterende beskæftigelsespotentiale kræver, at man konsekvent fører en politik, der giver mulighed for deltagelse i økonomien og samfundet. Effektive og resultatorienterede sociale investeringer i fremtiden, navnlig udbygningen af sociale tjenesteydelser, der anses for at have større effekt på beskæftigelsen end al anden anvendelse af offentlige midler, vil være af central betydning.

3.6 Ud over den positive indvirkning på arbejdsmarkedet kan sociale investeringer aflaste de offentlige budgetter, og de konkurrerer dermed ikke med den finanspolitiske konsolidering. I forbindelse med økonomiske nedgangstider har EØSU allerede anført, at forsøget på at opnå en finanspolitisk konsolidering alene ved hjælp af nedskæringer generelt anses for at være slået fejl ⁽⁷⁾. En mellem- og langsigtet balance mellem indtægter og udgifter skabes snarere af, at strukturelle problemer imødegås ved hjælp af investeringer, hvorved det offentliges finansielle råderum bliver større igen på lang sigt. Nyere analyser viser, at fremme af en inklusiv vækst og øget beskæftigelse i tråd med EU 2020-målene ville resultere i en yderligere margin for de nationale budgetter i hele EU på op til 1.000 mia. EUR ⁽⁸⁾.

3.7 Derudover skal det tages med i betragtning, at det også har en pris ikke at handle på det sociale område, og at omkostningerne ved manglende sociale investeringer ofte er langt højere. Idéen om, at reparation er dyrere end forebyggelse findes også i flere meddelelser fra Kommissionen ⁽⁹⁾. Sociale investeringer er forbundet med omkostninger på kort sigt, men giver velfærdsgevinster for samfundet på mellemlang og lang sigt og højere indtægter til de nationale budgetter, hvilket også reducerer fremtidige omkostninger væsentligt. ⁽¹⁰⁾

3.8 Ikke alle sociale udgifter er nødvendigvis sociale investeringer. Nogle sociale ydelser har som udgangspunkt en forbrugsrelateret effekt (f.eks. pensioner, arbejdsløshedsunderstøttelse m.m.). EØSU har imidlertid gentagne gange fremhævet den forbrugs- og konjunkturfremmende betydning af investeringer i solide sociale sikringsordninger (især i krisetider), idet disse investeringer virker som automatiske stabilisatorer for indkomster og efterspørgsel, og dermed bekæmper kriserne i Europa ⁽¹¹⁾.

⁽⁵⁾ Social and employment policies for a fair and competitive Europe — Background paper, Foundation Forum 2013, Eurofound, Dublin, s. 16.

⁽⁶⁾ Se fodnote 4.

⁽⁷⁾ Se fodnote 3.

⁽⁸⁾ EPC Issue Paper No. 72, nov. 2012.

⁽⁹⁾ MEMO/03/58 af 19.3.2003 og COM(2013) — IP/13/125.

⁽¹⁰⁾ Bl.a. COM(2013) 83 final, s. 2.

⁽¹¹⁾ EUT C 133 af 9.5.2013, s. 44, pkt. 4.4.2.

4. Eksempler på virkningen af sociale investeringer

4.1 Investeringer i sociale tjenester: Styrkede investeringer i etablering og udbygning af social infrastruktur (f.eks. pleje, ældrepleje, sundhed, ydelser til handicappede, beskyttede boliger, rådgivningscentre m.m.) skaber arbejdspladser og yder samtidig et vigtigt bidrag til en højere arbejdsmarkedsdeltagelse⁽¹²⁾. På mellemlang til lang sigt bidrager disse investeringer til at aflaste de offentlige budgetter⁽¹³⁾ og styrke den regionale økonomi. Ifølge Kommissionens beregninger vil en årlig vækstrate for beskæftigelsen inden for sundhedsfagene på 0,5 % resultere i en sektorspecifik vækst i beskæftigelsen på mindst 1 millioner arbejdspladser inden 2020⁽¹⁴⁾. EØSU har ved flere lejligheder påpeget, at der i såvel den offentlige som den private sektor skal være tale om arbejdspladser med kvalitet i ansættelsen og en rimelig løn⁽¹⁵⁾.

4.2 Investeringer i børnepasning: Talrige studier viser, med børnepasning som eksempel, at sociale fremskridt kan kombineres med en forbedret konkurrenceevne gennem målrettede investeringer⁽¹⁶⁾. Nye beregninger viser, at offentlige investeringer til opfyldelse af Barcelona-målene på området børnepasning, ud over en betydelig indvirkning på beskæftigelsen, også skaber væsentlige merindtægter til de offentlige myndigheder. F.eks. viser en undersøgelse⁽¹⁷⁾ i Østrig, at investeringsomkostningerne, selv under hensyntagen til en svag økonomisk konjunktur, efter fire år er lavere end indtægterne. De offentlige budgetter nyder i den forbindelse godt af komplementære virkninger: konjunkturbetingede og regionalpolitiske impulser, stigende direkte beskæftigelse, lavere udgifter til arbejdsløshedsunderstøttelse m.m. EØSU så gerne styrkede forskningsaktiviteter og en mere intensiv udveksling af bedste praksis på dette område.

4.3 Investeringer i børn: Kommissionen kræver forebyggende foranstaltninger ved hjælp af investeringer på et tidligt tidspunkt med det formål at forbedre børns muligheder for udvikling og deltagelse⁽¹⁸⁾ (dette gælder ikke kun børn med en vanskelig socioøkonomisk baggrund). I sin henstilling »Investering i børn« viser Kommissionen, at forebyggende investeringer mod børnefattigdom kan realiseres ved hjælp af en vifte af foranstaltninger. I den forbindelse fremhæves de positive virkninger af udbygningen af daginstitutioner af høj kvalitet: fremme af talenter, en mindre risiko for skolefravald, bedre beskæftigelsesmuligheder, navnlig for kvinder, og vækst på regionalt plan⁽¹⁹⁾.

4.4 Investeringer i uddannelse og bekæmpelse af ungdomsarbejdsløshed: Et bæredygtigt Europa kræver et højere uddannelsesniveau og imødegåelse af mangler inden for de almene og erhvervsfaglige uddannelser. Investeringer på uddannelsesområdet, der imødekommer befolkningens og økonomiens behov, resulterer i højere produktivitet og større indtægter fra skatter og sociale bidrag. OECD-beregninger vedrørende forrentningen af offentlige udgifter til uddannelse viser et gennemsnitligt afkast på 7,8 %⁽²⁰⁾. Fremme af unges beskæftigelse skal være et bærende element i nationale strategier for sociale investeringer. Med rette opfordres medlemsstaterne til at udvikle effektive foranstaltninger for unge, navnlig for dem der ikke er i beskæftigelse eller under uddannelse (NEET — »not in employment, education, or training«). De økonomiske tab som følge af unges manglende tilknytning til arbejdsmarkedet eller uddannelsessystemet vurderes af Eurofound til at udgøre mere end 150 mia. EUR årligt eller 1,2 % af EU's BNP⁽²¹⁾.

⁽¹²⁾ Drivers of Female Labour Force Participation in the OECD, OECD Social, Employment and Migration Working Papers 145, OECD Publishing, Thévenon Olivier (2013).

⁽¹³⁾ Ergebnis der Studie: jeder 2010 in die Mobilen Dienste investierte Euro schafft einen Gegenwert von 3,70 EUR“, s. 9, Studie zum gesellschaftlichen und ökonomischen Nutzen der mobilen Pflege- und Betreuungsdienste in Wien mittels einer SROI-Analyse, Schober, C. et al, Wien (2012).

⁽¹⁴⁾ SWD(2012) 95 final.

⁽¹⁵⁾ EUT C 11 af 15.1.2013, pkt. 4.7.5.

⁽¹⁶⁾ Zur ökonomischen Notwendigkeit eines investiven Sozialstaates, WIFO, Famira-Mühlberger, U (2014), Wien.

⁽¹⁷⁾ Investiver Sozialstaat Wachstum, Beschäftigung und finanzielle Nachhaltigkeit Volkswirtschaftliche und fiskalische Effekte des Ausbaus der Kinderbetreuung in Österreich, Bruxelles og Eurofound (ref.: EF1344).

⁽¹⁸⁾ Se The rate of return to the HighScope Perry Preschool Program, Journal of Public Economics, Heckman, J.J., et al. (2010), Vol. 94 (1-2), s. 114-128.

⁽¹⁹⁾ COM(2013) 778 final.

⁽²⁰⁾ Se fodnote 18.

⁽²¹⁾ Junge Menschen und NEETs in Europa: Erste Ergebnisse, Eurofound (EF1172EN).

4.5 Investeringer i beskæftigelsesfremme: Ikke kun for de berørte personer og deres pårørende er stor arbejdsløshed — først og fremmest ungdoms- og langtidsarbejdsløshed — en stor belastning. Også for de offentlige budgetter er vedvarende arbejdsløshed en stor udfordring, der må imødegås gennem foranstaltninger til opkvalificering og beskæftigelsesfremme⁽²²⁾. Jo længere arbejdsløsheden varer, desto vanskeligere bliver det at matche udbuddet af og efterspørgslen efter arbejdskraft. Netop i en viden- og teknologibaseret økonomi er manglende kvalifikationer og manglende erfaring en afgørende hindring for at sikre vedvarende succes på arbejdsmarkedet.

4.6 Investeringer i håndtering af de demografiske forandringer og forbedring af ældres beskæftigelsesmuligheder: EØSU har flere gange påpeget, at arbejdsmarkedet er nøglen til håndtering af de demografiske forandringer. Hvis det eksisterende beskæftigelsespotentiale udnyttes bedre, kan man i vid udstrækning bibeholde en fornuftig balance mellem bidragydere og modtagere trods stigningen i antallet af ældre⁽²³⁾. Trods den forventede ændring i aldersstrukturen har mange EU-lande imidlertid ikke investeret tilstrækkeligt i at skabe betingelserne for et arbejdsliv, der imødekommer ældre arbejdstageres behov (etablering af arbejdsvilkår, der tager højde for de forskellige stadier i livet) og bedre arbejdsmarkedsdeltagelse.

4.7 Investeringer i forebyggelse og rehabilitering på sundhedsområdet: Sundhedsfremme på arbejdspladserne og generelt har også positive følgevirkninger, idet beskæftigelsesevne og risiko for arbejdsløshed er tæt forbundet med den fysiske og psykiske sundhedstilstand. Hvis risici ikke kortlægges rettidigt, og der ikke gribes ind, er resultatet ikke blot individuelle lidelser, men også store samfundsmæssige omkostninger. For at sikre de offentlige budgetters holdbarhed på lang sigt skal der investeres mere i forebyggelse.

4.8 Investeringer i socialt boligbyggeri: I tråd med Europa-Parlamentet og Regionsudvalget anser EØSU også det sociale boligbyggeri for at være en vigtig nøgle til social samhørighed og kræver en europæisk ramme på området⁽²⁴⁾. I den forbindelse skal nærhedsprincippet respekteres på en måde som sikrer, at det fortsat er medlemsstaterne, der fastsætter kriterierne for det sociale boligbyggeri. Sådanne investeringer imødekommer et presserende socialt behov (især på områderne fattigdomsbekæmpelse og social inklusion), og samtidig skabes der arbejdspladser i regionerne, hvilket stabiliserer økonomien. Investeringer i f.eks. renovation af varmeinstallationer yder et bidrag til imødegåelse af klimaforandringer og energifattigdom⁽²⁵⁾.

4.9 Investeringer i et barrierefrit samfund: EØSU har allerede flere gange fremhævet nødvendigheden af at fremme et barrierefrit samfund⁽²⁶⁾. En prioritet for de sociale investeringer bør i denne henseende være investeringer i etablering af offentlige områder og boliger, der er tilgængelige for ældre og handicappede, relevant infrastruktur til fremme af mobilitet samt etablering af let tilgængelige, prismæssigt overkommelige sociale tjenester af høj kvalitet for dårligt stillede sociale grupper.

4.10 Investeringer i socialt iværksætteri: EØSU bifalder, at Kommissionen anerkender socialøkonomiens vigtige rolle ved gennemførelsen af den sociale investeringspakke. Denne sektor er ofte direkte involveret i gennemførelsen. For at støtte udførelsen af disse opgaver skal der gives lettere adgang til offentlige midler og privat kapital på en måde, der er hensigtsmæssig for de socialøkonomiske forretningsmodeller. Medlemsstaterne kunne i højere grad gøre brug af innovative finansieringsmuligheder, bl.a. ved at inddrage den private sektor, hvilket også kunne resultere i budgetbesparelser⁽²⁷⁾. EØSU betoner på ny, at dette under ingen omstændigheder må medføre, at socialpolitikken bliver kommercialiseret eller fragmenteret. Staten må ikke løbe fra sit socialpolitiske ansvar⁽²⁸⁾.

5. Politiske anbefalinger

5.1 Et kursskifte i retning af forebyggende sociale investeringer kræver, at man bevæger sig væk fra en ensidig stram finanspolitik.

5.1.1 EØSU mener, at det, hvad angår brugen af offentlige midler til at skabe jobs, er en udvidelse af de sociale tjenester, der har størst virkning. Udvalget opfordrer derfor til at videreudvikle den europæiske velfærdsstat på en fremtidsorienteret og bæredygtig måde, så dens potentiale som yderligere produktionskapacitet i den europæiske økonomi kan udnyttes.

⁽²²⁾ Why invest in employment? A study on the cost of unemployment, Bruxelles, Idea Consult (2012).

⁽²³⁾ EUT C 376 af 22.12.2011, s. 74.

⁽²⁴⁾ Europa-Parlamentets beslutning af 11.6.2013 (2012/2293(INI)), EUT C 9 af 11.1.2012, s. 4.

⁽²⁵⁾ Europa-Parlamentets beslutning om Kommissionens meddelelse om sociale investeringer (PE 508.296v 01-00).

⁽²⁶⁾ Se bl.a. TEN/515 »Tilgængelighed: en menneskeret« (endnu ikke offentliggjort), EUT C 44 af 15.2.2013, s. 28.

⁽²⁷⁾ Se fodnote 3.

⁽²⁸⁾ EUT C 271 af 19.9.2013, s. 91.

5.1.2 En vellykket udvikling og gennemførelse af en bred social investeringspakke kræver en troværdig makroøkonomisk og institutionel ramme. Uden en ændring af politikken baseret på ensidige udgiftsnedskæringer er det ikke muligt at realisere en vellykket arbejdsmarkedsintegration samt en rimelig social og økonomisk deltagelse af så mange samfundsgrupper som muligt.

5.1.3 I lyset af den sociale investeringspakke og de udfordringer, den indebærer, understreger EØSU derfor kravet om, at der gennemføres et europæisk konjunktur- og investeringsprogram i størrelsesordenen 2 % af BNP ⁽²⁹⁾.

5.2 *Uden finansiel sikkerhed kan det sociale og økonomiske potentiale i sociale investeringer ikke udnyttes.*

5.2.1 Et troværdigt kursskifte i retning af investeringer og forebyggende strategier på vigtige indsatsområder (herunder uddannelses-, social-, arbejdsmarkeds- og sundhedspolitik) bliver først en realitet, når finansieringen er sikret — både i EU-budgettet og i medlemsstaternes budgetter.

5.2.2 EØSU gentager sin overbevisning om, at der i forbindelse med de kommende finanspolitiske konsolideringer ikke kun bør fokuseres på udgiftssiden, men at det i kombination med en øget effektivitet i de offentlige udgifter også er nødvendigt at finde nye indtægtskilder ⁽³⁰⁾. EØSU har den opfattelse, at det er nødvendigt at styrke medlemsstaternes skattegrundlag, bl.a. ved at opkræve en afgift på finansielle transaktioner, lukke skatteoaser, sætte en stopper for kapløbet om at give de største skattelettelser og iværksætte foranstaltninger til bekæmpelse af skattesvig. Det vil derudover være passende at give sig i kast med en generel nytænkning af hele skattesystemet, og i den forbindelse se nærmere på spørgsmålet om bidragene fra forskellige former for indtægter og formuer ⁽³¹⁾.

5.2.3 EØSU støtter Kommissionens opfattelse af, at Den Europæiske Socialfond (ESF) skal være det vigtigste redskab til at fremme sociale investeringer, og at 20 % af ESF-midlerne i de enkelte medlemsstater skal øremærkes til social inklusion og bekæmpelse af fattigdom. Udvalget mener imidlertid også, at det er nødvendigt at inddrage andre fonde. Både Den Europæiske Landbrugsfond for Udvikling af Landdistrikterne (ELFUL) og Den Europæiske Fond for Regionaludvikling (EFRU) skal bidrage med betydelige midler til sociale tjenester, såsom børnepasning, pleje eller mobilitet i landdistrikterne, hvilket skal fremgå af de nationale aftaler.

5.2.4 EØSU er meget kritisk over for betingelser i forbindelse med den økonomiske styring, der fastsætter nedskæringer i samhørighedsmidlerne som bod i tilfælde af, at EU's krav på det makroøkonomiske område ikke overholdes. Dette har ikke kun en konjunkturforstærkende og restriktiv indvirkning på den økonomiske udvikling, men vanskeliggør især i programlandene nødvendige investeringer. Derimod skal der gives vækstimpulser og støtte, og den europæiske medfinansieringsandel skal først og fremmest forhøjes i lande, der er særlig hårdt ramt af den økonomiske krise.

5.3 *Sociale investeringer skal være pejlemærker i EU 2020-strategien og det europæiske halvår.*

5.3.1 EØSU opfordrer til, at der i højere grad fokuseres på sociale investeringer i koordineringsprocessen for det europæiske semester. Der skal udtrykkeligt tages hensyn til denne nye prioritering i de årlige vækstundersøgelser og de landespecifikke henstillinger. Det skal præciseres, at øgede sociale investeringer ikke står i modsætning til en væksthæmmende finanspolitisk konsolidering.

5.3.2 Med henblik på at nå dette mål bifalder EØSU Kommissionens interne debat om anvendelse af den såkaldte gyldne finansieringsregel (»golden rule«), der betyder, at fremtidsorienterede offentlige investeringer ikke medregnes ved beregningen af statslige nettounderskud inden for rammerne af ØMU's finanspolitiske regler. På den måde forhindres det, at investeringer med langsigtede nettogevinster ikke iværksættes. EØSU opfordrer til, at det drøftes, hvorvidt den gyldne finansieringsregel også kan anvendes ved sociale investeringer, der støttes af EU's strukturfonde.

5.3.3 Fremme af sociale investeringer skal desuden være et vigtigt element i revisionen af de integrerede retningslinjer for vækst og beskæftigelse i forbindelse med midtvejsevalueringen af EU 2020-strategien i 2014.

⁽²⁹⁾ Se EUT C 133 af 9.5.2013, s. 77, pkt. 3.2.4.

⁽³⁰⁾ Se EUT C 143 af 22.5.2012, s. 94, pkt. 4.3.

⁽³¹⁾ Se EUT C 143 af 22.5.2012, s. 23, pkt. 6.1.3.1.

5.3.4 EØSU anser det for vigtigt, at alle aktører med ansvar for at gennemføre sociale investeringer i højere grad høres, informeres og inddrages i beslutningstagning og overvågning på alle niveauer.

5.4 *Bedre metoder og mere effektive værktøjer til måling af resultaterne af strategien for øgede sociale investeringer*

5.4.1 Beslutningsgrundlaget for den fremtidige politik skal være kvalitativt bedre og mere holistisk. Generelt bør målet være en dynamisk, livscyklusorienteret og forebyggende tilgang til sociale investeringer, der i højere grad afspejler de faktiske udgifter end statiske costbenefitanalyser.⁽³²⁾

5.4.2 Set i lyset af komplekse vekselvirkninger mellem forskellige politikområder er der behov for en bedre metode til måling af resultater og øget gennemsigthed i form af f.eks. costbenefitforholdet i kombination med et samfundsmæssigt nyttebegreb eller beskrivelse af scenarierne for forskellige politiske tiltag set over tid og under hensyntagen til de mellemlange og lange perspektiver.

5.4.3 Et muligt første skridt ville være en metodisk videreudvikling af eksisterende langsigtede standardprognoser inden for specifikke, også demografirelaterede, udgiftsområder (f. eks. uddannelse, pleje, sundhed og pensioner). Rapporten om befolkningsaldringen 2015 ville være en passende lejlighed til at demonstrere resultaterne af de nødvendige og budgetterede sociale investeringer med udgangspunkt i de nationale forhold. Dette er hidtil blevet forsømt og har altid ført til forvridning og overvurdering, når det gælder omkostningsoverslaget.

5.4.4 Det er desuden et åbent spørgsmål, hvilken betydning de sociale indikatorer skal have inden for ØMU'ens eksisterende institutionelle ramme. Hvis disse skal spille en reel rolle i politikudformningen, er det under alle omstændigheder nødvendigt at fastlægge mere detaljerede indikatorer.

5.4.5 EØSU ser også med interesse på Europa-Parlamentets opfordring⁽³³⁾ til Kommissionen om at udvikle en resultattavle med fælles indikatorer for sociale investeringer, som omfatter en advarselsmekanisme for overvågning af fremskridt i medlemsstaterne, samt opfordringen til medlemsstaterne om at undersøge mulighederne for at oprette en »social investeringspakt«, der skal indeholde investeringsmål og en kontrolmekanisme.

5.5 *Revision og konkretisering af den politiske køreplan for gennemførelsen af den sociale investeringspakke*

5.5.1 EØSU mener, at Kommissionens forslag til politisk køreplan for gennemførelsen af den sociale investeringspakke er for defensivt og opfordrer derfor Kommissionen til at udarbejde en mere konkret og langsigtet køreplan (i det mindste frem til 2020).

Bruxelles, den 26. marts 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽³²⁾ Jf. Kommissionen, Social Agenda, maj 2013, s. 15.

⁽³³⁾ Se fodnote 27.

III

(Forberedende retsakter)

DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE UDVALG

EØSU'S 497. PLENARFORSAMLING DEN 25. OG 26. MARTS 2014

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om meddelelse fra Kommissionen: Det indre marked for elektricitets realisering og den mest effektive offentlige intervention*C(2013) 7243 final**(2014/C 226/05)*Ordfører: **Pierre-Jean Coulon**Medordfører: **Sorin Ioniță**

Kommissionen besluttede den 5. august 2013 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen: Det indre marked for elektricitets realisering og den mest effektive offentlige intervention«

C(2013) 7243 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, der vedtog sin udtalelse den 10. marts 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 497. plenarforsamling den 25.—26. marts 2014, mødet den 25. marts, følgende udtalelse med 135 stemmer for, 1 imod og 1 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU glæder sig over den nye meddelelse, som har til formål at vejlede medlemsstaterne i, hvordan de sikrer den mest effektive offentlige intervention. EØSU betragter dette som en mulighed for at tilpasse politikkerne i lyset af de erfaringer, som medlemsstaterne har gjort, og sætte fornyet skub i integrationen af det europæiske elmarked gennem et klarere fokus på forbrugernes fordele (især de mest sårbare forbrugere) og på at udrydde energifattigdom i EU.

1.2 EØSU anbefaler at præcisere, hvad der forstås ved »offentlig intervention« og »statsstøtte«. Den mest effektive offentlige intervention sikres ikke ved systematisk at mindske eller øge interventionen eller støtten, men ved at optimere den.

1.3 EØSU er fortalende for større ensartethed på europæisk plan inden for offentlig national og lokal intervention for at undgå tiltag, der risikerer at virke imod hensigten.

1.4 EØSU anbefaler Kommissionen omhyggeligt at sikre, at målene i meddelelsen ikke hindrer opfyldelsen af 2020-målene.

1.5 Et bedre integreret og mere omfattende og likvidt elmarked bør på længere sigt gavne både producenter og forbrugere (herunder SMV'er, små håndværksvirksomheder og andre mindre producenter). De nationale grænser udgør dog fortsat en alvorlig hindring med hensyn til regulering, transmissionskapacitet, prisstruktur osv.

1.6 EØSU minder om det presserende behov for at udvikle transportinfrastrukturen og styrke sammenkoblingen af elnetterne.

1.7 EØSU støtter idéen om at europæisere støtteordningerne for vedvarende energikilder og anbefaler Kommissionen i endnu højere grad at fremme mekanismerne for samarbejde mellem medlemsstaterne med henblik på at fremme tværnational støtte.

1.8 EØSU er enig i, at støtten til nye teknologier bør genovervejes, i takt med at de færdigudvikles. EØSU mener, at Kommissionen bør fastlægge en klar definition af »veludviklet energikilde« — en definition, som kan udbygges med tiden.

1.9 EØSU er enig i, at det indre marked for elektricitet ikke er et mål i sig selv. Det skal indrettes, så det gavner alle forbrugere, især de mest sårbare. EØSU støtter idéen om at udvikle tiltag på europæisk plan med henblik på at styrke forbrugerne, som er nøgleaktører på det europæiske elmarked, og gøre dem til aktive forbrugere. EØSU opfordrer Kommissionen til at optrappe sin indsats i den forbindelse og udvikle tiltag og initiativer, der har til formål at sikre den mest effektive offentlige intervention, for at udrydde energifattigdom.

1.10 EØSU understreger, at elektricitet er et basalt gode og skal behandles som sådan. En medlemsstat kan i den forbindelse og under hensyn til den almindelige økonomiske interesse indføre visse forpligtelser til offentlig tjeneste. Universel adgang til energi bør være en central del af EU's energipolitik og bør indskrives i traktaten. Sikringen af den mest effektive offentlige intervention i energisektoren bør ikke føre til en reduktion eller begrænsning af de forpligtelser til offentlig tjeneste, som medlemsstaterne har valgt at indføre, af hensyn til konkurrencen. EØSU opfordrer Kommissionen til at være særlig opmærksom på dette aspekt og træffe foranstaltninger, der kan sikre en bedre beskyttelse af forpligtelserne til offentlig tjeneste og styrke dem yderligere, uanset de aktuelle økonomiske stramninger.

2. Indledning

2.1 I 2008 satte Den Europæiske Union sig nogle ambitiøse klima- og energimålsætninger (3x20). EØSU vil i nær fremtid fremsætte en udtalelse om den nye europæiske ramme for klima- og energipolitikken for 2030, som blev offentliggjort den 22. januar 2014. Medlemsstaterne har gjort fremskridt med hensyn til at opfylde målsætningerne for vedvarende energi, og det skyldes i høj grad offentlig intervention.

2.2 I februar 2011 udtalte EU's stats- og regeringschefer desuden, at målet var at realisere det indre marked for energi senest i 2014. Kommissionen har efterfølgende offentliggjort en række dokumenter med henblik herpå. Den 15. november 2012 offentliggjorde Kommissionen en meddelelse med titlen »Et fungerende indre energimarked«, der omfatter en foreløbig vurdering af det indre marked for energi og en handlingsplan for dets realisering. Meddelelsen blev efterfulgt af en offentlig høring om det indre marked for energi, om sikring af tilstrækkelig energiproduktionskapacitet og om kapacitetsmekanismer.

2.3 Den 5. november 2013 offentliggjorde Kommissionen endnu en meddelelse, »Det indre marked for elektricitets realisering og den mest effektive offentlige intervention«, samt fem dokumenter fra Kommissionens tjenestegrene med vejledninger vedrørende kapacitetsmekanismer, støtteordninger for vedvarende energikilder, ordninger for samarbejde mellem medlemsstaterne om vedvarende energi samt løsninger med hensyn til efterspørgselsreaktion.

2.4 Kommissionen bemærker, at oprettelsen af det indre marked og indsatsen for at nå klima- og energimålsætningerne har medført nye udfordringer, som kræver nye former for offentlig intervention, primært på nationalt plan, hvilket har skabt incitamentet til at udvikle og støtte vedvarende energikilder, sikre en tilstrækkelig produktionskapacitet osv.

2.5 Formålet med Kommissionens meddelelse er at vejlede medlemsstaterne i, hvordan man sikrer den mest effektive offentlige intervention, tilpasser eksisterende interventionsforanstaltninger og udvikler nye. Hvis den offentlige intervention ikke er ordentligt udformet, kan den fordeje markedet i alvorlig grad og få energipriserne til at stige for både husholdninger og virksomheder. Kommissionen har derfor opstillet en to do-liste, som skal anvendes forud for enhver offentlig intervention: det specifikke problem og dets årsag klarlægges, og det konstateres, at markedskræfterne ikke kan løse problemet; samspillet med andre energipolitiske mål vurderes, og de forskellige offentlige interventionsinstrumenter samordnes; der foretages en evaluering af alternative løsningsmuligheder; indvirkningen på elektricitetssystemerne minimeres; interventionsomkostningerne begrænses; omkostningerne for producenter og privatpersoner tages i betragtning; støtten kontrolleres, evalueres og udfases, når målsætningerne er nået.

2.6 Ifølge Kommissionen er målet gradvist at opbygge et europæisk energimarked, hvor udbud og efterspørgsel fungerer ordentligt, hvor prissignalerne er i tråd med de politiske mål, hvor aktørerne har lige vilkår, og hvor energiproduktionen er effektiv. I takt med at teknologierne færdigudvikles, bør de gradvist underlægges markedsvilkår, og støtten bør med tiden ophøre. Det vil i praksis betyde, at de garanterede afregningspriser skal udfases og gradvist erstattes af pristillæg og andre støtteinstrumenter for at tilskynde producenterne til at reagere på markedsudviklingen. Kommissionen tilskynder også medlemsstaterne til at blive bedre til at samordne deres strategier for vedvarende energikilder for at mindske forbrugernes omkostninger (energipriser og energiafgifter). Støtteordningerne bør i højere grad afstemmes efter hinanden.

2.7 Meddelelsen er ikke juridisk bindende, men den fastlægger de grundlæggende principper, som Kommissionen vil anvende, når den vurderer offentlig intervention i forbindelse med støtteordninger for vedvarende energikilder, mekanismer, der påvirker kapaciteten, og foranstaltninger, der har til formål at tilpasse forbrugernes efterspørgsel. Disse principper vil derfor få indvirkning på, hvordan Den Europæiske Unions statsstøtteregele anvendes, og hvordan EU-lovgivningen på energiområdet gennemføres. Kommissionen agter også at foreslå retlige instrumenter for at sikre, at disse principper gennemføres i deres helhed.

3. EØSU's bemærkninger

3.1 EØSU har hele tiden fastholdt, at det betragter det indre marked for energi som en mulighed, og at der bør gøres alt for at sikre, at det fungerer til fordel for erhvervslivet og husholdningerne, med tæt inddragelse af civilsamfundsorganisationer for at forebygge og bekæmpe energifattigdom ⁽¹⁾.

Mod et indre marked: afskaffelse af grænserne

3.2 EØSU har altid bifaldet Kommissionens initiativer til at realisere det indre marked for energi. EØSU påpeger desuden, at det i den forbindelse støtter princippet om at oprette et europæisk energifællesskab. Det Europæiske Energifællesskab vil gøre det muligt at styrke den fælles håndtering af energispørgsmål på en optimal måde ved at fremme solidaritet, samarbejde og integration, navnlig i forbindelser med markeds- og infrastrukturspørgsmål.

3.3 Det indre marked kan ikke realiseres, så længe der fortsat er »nationale grænser« for handel med energi, og den grænseoverskridende kapacitet bør behandles på præcis samme måde som linjer eller rørledninger, der ikke krydser en grænse. I meddelelsen bør det fremhæves, at også adgangen til grænseoverskridende kapacitet og ikke kun forskelle i nationale regler og bestemmelser fortsat er en stor hindring for den faktiske fjernelse af barriererne på det indre marked for energi. Eksempelvis kan udbredelsen af den såkaldte »entry-exit«-prissætnings- og kapacitetstildelingsmetode for transmission i alle medlemsstater muligvis øge den grænseoverskridende handel, og den er at foretrække frem for den såkaldte »point-to-point«-metode, da den skaber incitamenter for TSO'er (transmissionssystemoperatører) til at investere i at fjerne den type elforsyningsflaskehalse, som findes på tværs af grænserne i deres forsyningsområder. Dette vil være til gavn for alle markedsaktører, også aktørerne på markedet for fluktuerende vedvarende energikilder. Kommissionen og ACER (Agenturet for Samarbejde mellem Energireguleringsmyndigheder), bortset fra ENTSO-E (det europæiske net af transmissionssystemoperatører for elektricitet), skal gennemgå tildelingsmekanismerne og pålægge TSO'erne et ansvar for handelen med elektricitet. Det er nødvendigt at foretage en undersøgelse for at sikre, at der ikke findes potentielle »kunstige flaskehalse« ved de nationale grænser, som kan begrænse energistrømmene mellem medlemsstaterne. Sådanne »kunstige flaskehalse« kan opstå som følge af nationale protektionistiske politikker, der har til formål at indføre ensartede nationale takster, eller som følge af et potentielt kommercielt misbrug af nationale TSO'er, hvorved nationale elforsyningsflaskehalse flyttes til ydergrænserne af deres forsyningsområde. Sådanne politikker vil tilskynde TSO'er til at investere i bedre grænseoverskridende sammenkoblinger af transmissionsnettene.

3.4 EØSU slår til lyd for at styrke sammenkoblingen af elnettene med henblik på at realisere det indre marked for energi. EØSU støtter alle initiativer, der er rettet mod at lette anvendelsen af elnettene og gøre dem mere effektive med henblik på at udvikle vedvarende energikilder. Udvalget støtter således samarbejder såsom Coreso, som er forstadiet til en europæisk elcentral.

Vedvarende energi og tilstrækkelig produktion

3.5 EØSU har desuden konsekvent slået til lyd for i større omfang at udnytte vedvarende energikilder ⁽²⁾. EØSU støtter målene i 2050-køreplanen.

⁽¹⁾ EUT C 133 af 9.5.2013, s. 27-29, EUT C 68 af 6.3.2012, s. 15-20 og EUT C 341 af 21.11.2013, s. 21-26.

⁽²⁾ EUT C 77 af 31.3.2009, s. 43-48, EUT C 44 af 15.2.2013, s. 133-139 og EUT C 229 af 31.7.2012, s. 126-132.

3.6 Støtteordningerne for vedvarende energikilder blev indført på et tidspunkt, hvor vedvarende energikilders andel af energimikset var lav og teknologien i sin vorden. I dag er vedvarende energikilders andel af energimikset vokset markant, og det vil den også gøre i lang tid fremover. EØSU er enig med Kommissionen i, at den offentlige intervention skal evalueres under behørig hensyntagen til nærhedsprincippet og i lyset af, hvor veludviklede energikilderne og -teknologierne er. EØSU mener dog, at Europa-Kommissionen bør fastlægge en klar definition af »veludviklet energikilde«, som skal revurderes i lyset af den fremtidige teknologiske udvikling. EØSU vil også påpege, at evalueringen og tilpasningen af støtteordningerne for vedvarende energikilder bør foregå på en måde, der sikrer, at forbrugerne, især de mest sårbare, kan få fuldt udbytte af det europæiske elmarked. EØSU anbefaler at sørge for, at denne tilpasning af støtten ikke gør det vanskeligere at nå Europa 2020-målene. EØSU anbefaler Kommissionen at være opmærksom på dette aspekt i forbindelse med udarbejdelsen af de nye EU-retningslinjer for statsstøtte på miljø- og energiområdet.

3.7 Efter samme princip bør støtten til vedvarende energikilder udfases for forholdsvist veludviklede teknologier, men samtidig behørigt koordineres med udviklingen af et velfungerende emissionsmarked. EØSU er enig med Kommissionen i, at støtten til vedvarende energikilder bør være fleksibel, stå i et rimeligt forhold til udbyttet og være regressiv og konkurrencedygtig, så vedvarende energikilder i højere grad bliver i stand til at reagere på markedssignaler og konkurrere med konventionelle energikilder. Direkte støtte til vedvarende energikilder bør gradvist erstattes af et velfungerende ETS-marked (emissionshandelssystem) og udfases i overensstemmelse hermed.

3.8 EØSU bifalder Kommissionens initiativer, der har til formål at »europæisere« støtten til vedvarende energikilder. Kommissionen bør i endnu højere grad fremme mekanismer for samarbejde mellem medlemsstaterne med henblik på at fremme tværnational støtte, som i dag kun anvendes i begrænset omfang. »Europæiseringen« af støtten synes desuden vanskelig at gennemføre, så længe medlemsstaterne har mulighed for at udvikle individuelle politikker, »køre frihjul« eller påføre nabolandene ulemper (f.eks. skaber støtten til hurtig udvikling af vedvarende energikilder i Tyskland såkaldte »loop flows« i Polen og Tjekkiet, hvilket medfører ekstra elomkostninger i disse lande til balancering og sikring af forsyningssikkerheden). Det er lettere at løse sådanne problemer nu, mens systemet stadig er forholdsvist nyt, og ikke senere, når stiafhængigheden er blevet større.

3.9 Et særligt problem i forbindelse med integrationen af vedvarende energikilder er, at produktionen fluktuerer, hvilket medfører et behov for balancering og backup- eller reservekapacitet. I meddelelsen fremhæves risikoen for, at medlemsstaternes støtte til backup-kapacitet reelt kan støtte ineffektive kraftværker eller subsidiere fossile brændstoffer. Problemet bør mindskes ved i første omgang at udvikle effektive intradag-markeder, balancemarkeder og markeder for hjælpetjenester. Hvis disse markeder er effektive og fungerer på tværs af grænserne og giver de rette prissignaler, kan de i sidste ende regulere markedet tilstrækkelig godt til at fjerne behovet for en ekstra kapacitetsmekanisme. Alle reserve- eller kapacitetsgodtgørelsesmekanismer skal være markedsbaserede, teknologineutrale, ikke-diskriminerende og åbne for grænseoverskridende deltagelse ⁽³⁾.

3.10 De standarder og mekanismer, der skal sikre en tilstrækkelig produktion, er i øjeblikket forskellige fra medlemsstat til medlemsstat, fordi problemerne med balancen mellem udbud og efterspørgsel ikke er de samme i de enkelte medlemsstater. Offentlig intervention er nødvendig for at sikre forsyningssikkerheden og opbygge reserver af national karakter. Da markederne i stigende grad er forbundet til hinanden og er indbyrdes afhængige, og for at forhindre, at der findes forskellige fragmenterede systemer, bør høringer og samarbejde på tværs af grænserne imidlertid fremmes, navnlig inden for elektricitetsskoordinationsgruppen, og Kommissionen bør undersøge muligheden for at skabe et marked for europæisk produktionskapacitet, som er baseret på de positive erfaringer, der hidtil er opnået.

Offentlig intervention

3.11 EØSU er enig med Kommissionen i, at offentlig intervention har stor betydning for opfyldelsen af EU's energi- og klimapolitiske målsætninger. EØSU mener ikke, at den mest effektive offentlige intervention nødvendigvis sikres ved at reducere eller øge den offentlige indsats, men ved at optimere den. EØSU mener, at denne form for intervention i endnu højere grad bør anvendes i forbindelse med bekæmpelse af energifattigdom, og at der bør gøres bedre brug af offentlig intervention i denne indsats, og opfordrer Kommissionen til at fremsætte forslag og initiativer på området.

3.12 Udvalget vil dog understrege, hvor vigtigt det er at tage skridt til at sikre, at den offentlige intervention på nationalt, regionalt og lokalt plan er konsekvent i hele Europa. Under visse omstændigheder kan offentlig intervention virke mod hensigten på europæisk plan.

⁽³⁾ Eurelectric, 17. januar 2014.

3.13 EØSU påpeger samtidig, at energimikset henhører under den nationale suverænitet, så længe det ikke i væsentlig grad fordrejer konkurrencen, og så længe det er foreneligt med statsstøttere reglerne. Eftersom offentlig intervention påvirker andre EU-lande, mener EØSU, at samordningen mellem medlemsstaterne bør styrkes, navnlig inden for rammerne af elektricitetskoordinationsgruppen, for at opnå større ensartethed på europæisk plan.

3.14 EØSU påpeger i den forbindelse, at Kommissionen bør foretage en klar sondring mellem offentlig intervention og statsstøtte.

3.15 Offentlig intervention påvirker elomkostningerne og elpriserne. Kommissionen erkender, at det er vanskeligt at fastslå de omkostninger, der er forbundet med hver enkelt energiteknologi, på et sammenligneligt grundlag, og at det derfor er vanskeligt at vurdere, hvor omfattende den offentlige intervention skal være. EØSU vil i sin kommende udtalelse nøje gennemgå Kommissionens rapport og meddelelse om energipriser og -omkostninger i Europa, som blev offentliggjort den 22. januar 2014. EØSU anbefaler på ny, at Kommissionen i denne rapport foretager en analyse af energifattigdommen i Unionen og udarbejder en europæisk strategi og køreplan for bekæmpelse af energifattigdom.

3.16 Jo større og mere omfattende og likvidt elektricitetsmarkedet er, i desto højere grad sikres dets stabilitet, og behovet for forskellige former for offentlig intervention (ad hoc-indgreb eller midlertidige indgreb), som i dag skaber koordineringsproblemer, vil falde.

Konkurrenceevne

3.17 Kommissionen påpegede med rette problemstillinger såsom forsyningssikkerhed og europæisk økonomisk tab af priskonkurrenceevne, som ikke altid er forenelige med »20-20-20«-målene eller med målene for 2050. Opfyldelsen af klimapakkens mål øger nemlig energiomkostningerne for privatpersoner og erhvervslivet og hæmmer dermed konkurrenceevnen. Støtte til vedvarende energi kan også medføre uforholdsmæssigt lave engrospriser på elektricitet og fordreje investeringssignaler med hensyn til reservekapacitet. Der skal føres passende tilsyn med de instrumenter, der skal sikre, at »20-20-20«-målene opfyldes, for at undgå at fordelingerne er større end fordelene.

3.18 Samtidig giver Kommissionens forslag om at fremme langtidskontrakter mellem producenter og fremtidige slutbrugere om anlæg af nye kraftværker med henblik på at sikre energiintensive industriers konkurrenceevne anledning til yderligere problemer. Kommissionen erkender, at der er risiko for markedsafskærmning, og sådanne kontrakter bør nøje undersøges for at se, om fordelene opvejer omkostningerne, eller om de reelt hæmmer konkurrencen. Energiintensive forbrugere har desuden en tendens til at være mere interesserede i konventionelle kraftværker, hvis energiforsyning er pålidelig. Støtte til sådanne kraftværker kan muligvis tilsidesætte andre EU-politikker — fra støtte til vedvarende energikilder til overholdelsen af direktivet om industrielle emissioner. I ekstreme tilfælde, hvor den industrielle forbruger i sidste ende beslutter at udflytte sine aktiviteter af en given grund, sætter det beslutningstageren i en særdeles pinibel situation.

Indflydelsesrige forbrugere/bekæmpelse af energifattigdom

3.19 EØSU er helt enig i, at det indre marked for elektricitet ikke er et mål i sig selv. Elmarkedet skal være til gavn for alle, især de mest sårbare forbrugere. Det er nødvendigt at gøre en indsats for at realisere det indre marked for elektricitet, eftersom det i dag er for fragmenteret. Fragmenteringen har en negativ indvirkning på de europæiske forbrugeres frihed til at vælge leverandør og budget (priserne er for høje), på energiforsyningssikkerheden og på indsatsen for at bekæmpe klimaændringer og gennemføre energiomstillingen. Der bør i EU's energipolitik lægges større vægt på at udrydde energifattigdom.

3.20 Efterspørgselsreaktionen og energieffektiviteten indeholder et enormt potentiale til at mindske spidsbelastninger, men det udnyttes ikke i tilstrækkelig grad på trods af de teknologiske fremskridt. EØSU er en stor fortaler for at tilskynde forbrugerne til at få større indflydelse på deres »energisituation« og blive »aktive forbrugere«. Teknologier som f.eks. intelligente målere skal i praksis udvikles til alle forbrugere, også de mest sårbare, og være fuldt effektive og nyttige, dvs. give letforståelige og gennemsigtige oplysninger uden ekstra omkostninger, hvilket vil fremme en intelligent tilpasning af energiforbruget (og sikre datasikkerheden/datafortroligheden). EØSU bakker op om at fremme forskning og udvikling i energisektoren (især i intelligente redskaber og energilagring).

3.21 Offentlig intervention er helt afgørende, også fordi efterspørgselsreaktionen/efterspørgselsstyringen har tendens til at pålægge de sårbare forbrugere urimelige byrder. Den type støtte, der tilbydes sårbare forbrugere, skal derfor tilpasses efter deres særlige situation, og støttekriterierne bør være fair og forudsigelige.

3.22 EØSU mener ikke, at teknologier inden for efterspørgselsreaktion og efterspørgselsstyring i sig selv er tilstrækkelige til at tilpasse og mindske efterspørgslen. EØSU har anbefalet, at oplysnings- og uddannelseskampagner, der er henvendt til borgerne, bliver styrket på europæisk plan gennem forskellige initiativer, som støttes via en energisolidaritetsfond⁽⁴⁾. EØSU støtter energirenoveringer af bygninger (herunder professionelle energisyn) for at komme problemet med utætte bygninger til livs og gradvist udfase salg og leje af sådanne bygninger.

3.23 De europæiske energiforbrugere er nogle af dem, der er mest utilfredse med markedet. De største problemstillinger, som skal løses på forbrugersiden for at støtte udviklingen af et velfungerende energimarked, vedrører bl.a. adgang til energi, objektive og troværdige tilbudsoplysninger (herunder uafhængige sammenligninger), gennemsigtige kontraktvilkår, beskyttelse mod vildledende og aggressiv markedsføringspraksis, indførelse af kvikskranker, forståelige forbrugeroplysninger, en effektiv gennemførelse af energieffektivitetsdirektivet, mulighed for let at skifte udbyder, effektive klagemuligheder, når klagerne er berettigede⁽⁵⁾, samt foranstaltninger til bekæmpelse af energifattigdom. Det er også vigtigt at sikre en uafhængig kontrol af energimarkederne af hensyn til den fair konkurrence og for brugerne. Fremskridt på disse områder kan sikre en bred samfundsmæssig og politisk opbakning til EU's energipolitik.

3.24 EØSU støtter forbrugere, der fremstiller deres egen lokale vedvarende energi (såkaldte prosumenter⁽⁶⁾). Fænomenet vinder hastigt frem i mange lande, især i Tyskland og Det Forenede Kongerige. Det er en vigtig udvikling, hvis vi skal opnå energibalance i Europa, sikre en billigere energiforsyning og nedbringe CO₂-udledningen. Prosumenternes rolle på energimarkedet bidrager til bekæmpelsen af energifattigdom. Takket være intelligente net og intelligente målere kan en prosument levere energi fra et lille kraftværk. Ved udgangen af 2020 vil der være ca. 8 millioner anlæg af denne type i Det Forenede Kongerige, og de vil producere ca. 40 GW el. Over 100 000 personer vil være beskæftiget i sektoren. Prosumenter bør modtage offentlig støtte til at fjerne lovtekniske hindringer samt finansiel støtte/driftsstøtte i form af monterings- og vedligeholdelsestjenester, især på investeringsområdet. Der skal dog også indføres en effektiv regelgiveri for at sikre, at prosumenter kan holdes til ansvar for de ubalancer, som de måtte skabe, når de leverer energi til systemet, og for at skabe markedsbaserede instrumenter og prismekanismer, der tilskynder dem til at mindske sådanne ubalancer.

3.25 Elektricitet ikke er en vare som enhver anden. Det er et vigtigt fælles gode og skal forvaltes som sådan. En medlemsstat kan i den forbindelse og under hensyn til den almindelige økonomiske interesse indføre visse forpligtelser til offentlig tjeneste. EØSU har gentagne gange opfordret til, at universel adgang til energi bliver en af målsætningerne i EU's energipolitik og indskrives i traktaten. EØSU understreger derfor, at når medlemsstaterne har indført forpligtelser til offentlig tjeneste i henhold til direktiv 2009/72/EF, er det vigtigt at sikre, at de forpligtelser til offentlig tjeneste, som vedrører almene interesser (navnlig sikkerhed, adgang til energi/energi til overkommelige priser, forsyningsstabilitet, elkvalitet og elpriser samt miljøbeskyttelse, herunder energieffektivitet og klimabeskyttelse som defineret i direktivets artikel 3, stk. 2 og 3), ikke nedprioriteres i forbindelse med rationaliseringen af den offentlige intervention af hensyn til konkurrenceprincippet. EØSU opfordrer Kommissionen til at udvise størst mulig årvågenhed på dette område og anmoder den om at aflægge en årlig rapport om dette vigtige aspekt, ikke blot en mere specifik og detaljeret evaluering af medlemsstaternes overholdelse af forpligtelserne til offentlig tjeneste i sin årsrapport om det indre marked, men også specifikke initiativer, således at disse forpligtelser i højere grad bliver beskyttet — og endog styrket — på europæisk plan.

⁽⁴⁾ EUT C 341 af 21.11.2013, s. 21-26.

⁽⁵⁾ Consumer rights in electricity and gas markets — udtalelse fra BEUC, december 2013.

⁽⁶⁾ Prosumenter er små, uafhængige elproducenter, som oftest anvender små hobbyanlæg (f.eks. små vindmøller, solpaneler og varmepumper). Et særligt kendetegn ved prosumenter er, at deres produktion kan være til eget brug eller til videresalg til et større net.

God praksis

3.26 Gennemsigtighed og integritet i engroshandlen med energi er i sidste ende afgørende, hvis alles interesser skal beskyttes, og for at undgå overfakturering af slutbrugerne og støtte en god praksis i energiselskaberne, såvel statsejede som private. Kommissionen bør evaluere gennemførelsen af REMIT-forordningen og om nødvendigt foreslå løsninger. Hvis der sikres gennemsigtighed i engroshandelen, kan problemer såsom markedsmisbrug og konkurrencebegrænsende adfærd opdages hurtigt, og det vil understøtte konkurrencemyndighedernes intervention.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om søfarende og om ændring af direktiv 2008/94/EF, 2009/38/EF, 2002/14/EF, 98/59/EF og 2001/23/EF

COM(2013) 798 final — 2013/0390 (COD)

(2014/C 226/06)

Ordfører: **Christos Polyzogopoulos**

Kommissionen, Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 19., 21. og 29. november 2013 under henvisning til artikel 153, stk. 2, og artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om søfarende og om ændring af direktiv 2008/94/EF, 2009/38/EF, 2002/14/EF, 98/59/EF og 2001/23/EF«

COM(2013) 798 final — 2013/0390 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Transport, Energi, Infrastruktur og Informationssamfundet, som vedtog sin udtalelse den 10. marts 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 497. plenarforsamling den 25.—26. marts 2014, mødet den 25. marts, følgende udtalelse med 136 stemmer for og 4 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU bifalder forslaget til direktiv, som sigter mod at forbedre beskyttelsesniveauet for de rettigheder, som garanteres af EU's charter for grundlæggende rettigheder, og mod at sikre lige konkurrencevilkår på EU-niveau.

1.2 EØSU udtrykker tilfredshed med den foreslåede tackling af undtagelser, som kan begrænse søfarendes mulighed for at nyde de samme rettigheder som arbejdstagere, der arbejder på land, på grundlag af den europæiske arbejdsret.

1.3 Efter EØSU's mening er direktivforslaget et skridt i den rigtige retning, når det gælder at tiltrække unge i EU til søfarts- og fiskerierhvervet og sikre stabile karrierer inden for søfart ved at gøre de pågældende sektorer mere attraktive og arbejdsmæssigt ligestillede med beskæftigelse på landjorden.

1.4 EØSU bemærker, at Kommissionens fleksible tilgang tager hensyn til denne vigtige sektors særlige forhold og behov. Kommissionen undersøger fire forskellige politiske løsningsmodeller og vurderer for hver af disse, om særbehandlingen objektivt set kan retfærdiggøres i sektorens karakteristika, idet den undgår løsninger af typen »alle skal skæres over én kam«.

1.5 Efter EØSU's vurdering kan direktivforslaget bidrage til at fremme søfartserhvervet og fiskerierhvervet, samt til at forbedre leve- og arbejdsvilkårene, den sociale beskyttelse og den sociale dialog, som er de generelle målsætninger for social- og arbejdsmarkedspolitikken i henhold til artikel 151 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

1.6 EØSU minder om, at det i en forberedende undersøgelse, som blev udført i arbejdsgruppen vedrørende maritim beskæftigelse og konkurrenceevne, anslås, at forskellen mellem udbud og efterspørgsel i OECD-landene lader til at være vokset til 70 000 officerer og 221 000 laverangerende søfarende ⁽¹⁾. Hvis de europæiske officerers andel af den globale arbejdsstyrke skal bevares på samme niveau som i 2010, skal deres antal i løbet af de næste 10 år stige med 10 % i de vesteuropæiske lande og 20 % i de østeuropæiske lande i EU ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Sulpice, Guy. 2011. *Study on Seafarers Employment: Final Report*. European Commission, DG for Mobility and Transport — Directorate C — Maritime transport (MOVE/C1/2010/148/SI.2.588190), side 34.

⁽²⁾ Ibid., s. 35.

1.7 Efter EØSU's opfattelse kan direktivforslaget fremme lige konkurrencevilkår på det europæiske marked ved at hindre en situation, hvor virksomheder i visse lande slipper for forpligtelsen til f.eks. at informere og høre, mens det er obligatorisk for konkurrerende virksomheder i andre medlemsstater. Udvalget gør opmærksom på behovet for at sikre lige konkurrencevilkår både internt i EU og internationalt i betragtning af de maritime aktiviteter internationale karakter og den internationale konkurrence såvel som på betydningen af effektivt at bekæmpe social dumping og unfair konkurrence. Mange landbaserede aktiviteter er underlagt international konkurrence, og at der også er international konkurrence i den maritime sektor, er derfor ikke nogen grund til at udelukke søfarende fra vigtige arbejdstagerrettigheder og sociale rettigheder.

1.8 EØSU betoner dog, at direktivforslaget ikke i sig selv kan styrke søfartserhvervets tiltrækningskraft og derfor, som EØSU allerede har forslået, skal kombineres med foranstaltninger og initiativer vedrørende uddannelse, efteruddannelse, forskning og forbedret sundhed og sikkerhed samtidig med, at iværksætterånd og innovation styrkes med henblik på leveringen af sikre, effektive og konkurrencedygtige tjenester af høj kvalitet.

1.9 Eftersom de brede høringer og vurderinger af effekten af afskaffelsen af undtagelser fandt sted mange år før offentliggørelsen af direktivforslaget, anbefaler EØSU kraftigt at skære overgangsperioden på 5 år efter direktivets ikrafttræden (artikel 8 i direktivforslaget) ned til tre år.

2. Indledning

2.1 Den europæiske søfart er førende i verden og beskæftiger 345 455 søfarende ⁽³⁾. Cirka 30 % af handelsflåden er indskrevet i et skibsregister i et af EU's medlemsstater, og målt efter samlet tonnage råder EU over 19,2 % af verdens samlede handelsflåde ⁽⁴⁾.

2.2 Fiskeri og forarbejdning af fiskeriprodukter giver beskæftigelse til over 350 000 mennesker. Fem medlemsstater (Danmark, Spanien, Frankrig, Nederlandene og Storbritannien) står for 60 % af Unionens produktion, og EU's fiskerisektor leverer ca. 6,4 mio. ton fisk om året ⁽⁵⁾.

2.3 Globaliseringen har dog navnlig i den nuværende krisesituation medført alvorlige udfordringer for søfartens beskæftigelse og konkurrenceevne. Den har uundgåeligt sat sine spor i forskellige dele af beskæftigelsen både kvalitativt og kvantitativt.

2.4 Den gradvise generelle deregulering af søfartens arbejdsmarked er siden begyndelsen af 80'erne ⁽⁶⁾ blevet ledsaget af en reduktion af antallet af europæiske søfarende, mangel på korrekt uddannet personale og hyring af mandskab fra tredjelande: tendenser, som bl.a. kan tilskrives ⁽⁷⁾ karrieremæssige begrænsninger, ensomhed og adskillelse fra familien, ringere professionel status og et indtryk af usikker beskæftigelse på forringede vilkår.

2.5 Årsagerne til disse negative tendenser ligger også i udbud og efterspørgsel og i konkurrencepresset på søfarten, som i en vanskelig globaliseringsproces og en situation med strukturel cyklisk krise bl.a. trykker lønningerne nedad.

3. Direktivforslaget

3.1 Nærværende forslag ændrer direktiver ⁽⁸⁾, som er gældende i dag og som enten undtager eller uden udtrykkelig begrundelse tillader medlemsstaterne at undtage søfarende eller fiskere fra deres anvendelsesområde. Medlemsstaterne har truffet forskellige valg, hvad angår anvendelsen af undtagelserne.

⁽³⁾ SWD(2013) 461 final.

⁽⁴⁾ ECSA, Årsberetning 2011-2012.

⁽⁵⁾ Eurostat, Fiskeristatistik, september 2012.

⁽⁶⁾ Silos, J. M., Piniella, F., Monedero, J., & Walliser, J. (2012). *Trends in the global market for crews: A case study*. Marine Policy, 36(4), s. 845-858.

⁽⁷⁾ COM(2006) 275 final, Part II — BILAG, kap. 2.5.

⁽⁸⁾ Direktiv 2008/94/EF om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens; direktiv 2009/38/EF om indførelse af europæiske samarbejdsudvalg; direktiv 2002/14/EF om indførelse af en generel ramme for information og høring af arbejdstagerne; direktiv 98/59/EF om kollektive afskedigelser; direktiv 2001/23/EF om varetagelse af arbejdstagernes rettigheder i forbindelse med overførsel af virksomheder eller bedrifter; direktiv 96/71/EF om udstationering af arbejdstagere som led i udveksling af tjenesteydelser.

3.2 Direktivforslaget anerkender navnlig søfarendes ubetingede ret til information og høring i alle de direktiver, der tidligere fastsatte undtagelser eller afvigelser fra denne rettighed.

3.3 I erkendelse af at den bedste løsning kan være forskellig fra det ene direktiv til det andet og efter en vurdering af effekt, anvendelsesområde og årsagerne bag undtagelserne vælges en kombination af følgende fire politiske løsningsmuligheder:

- Løsningsmulighed 1: ingen foranstaltning (direktivet om udstationering af arbejdstagere).
- Løsningsmulighed 2: afvigelse med garanti for tilsvarende beskyttelsesniveau (direktivet om information og høring).
- Løsningsmulighed 3: udelukkelsesreglerne udgår (direktivet om europæiske samarbejdsudvalg og direktivet om insolvens).
- Løsningsmulighed 4: tilpasning af reglerne (særlige bestemmelser) til sektorens særlige forhold (direktivet om kollektive afskedigelser og direktiv om overførsel af virksomheder eller bedrifter).

4. Politisk baggrund

4.1 I grønbogen »En fremtidig havpolitik for EU: en europæisk vision for havene«⁽⁹⁾ overlades spørgsmålet om undtagelse af de maritime erhverv fra dele af den europæiske arbejdsmarkeds- og sociallovgivning samt en genvurdering af disse til et nært samarbejde med arbejdsmarkedets parter, samtidig med at de maritime færdigheders og en bæredygtig maritim beskæftigelses betydning for konkurrenceevnen fremhæves på baggrund af faldet i antallet af europæiske søfarende.

4.2 Kommissionen forpligtede sig i meddelelsen af 10.10.2007⁽¹⁰⁾ til at forbedre lovrammen for søfartserhvervene, idet den gjorde opmærksom på, at det ikke er i orden at undtage søfolk fra anvendelsesområdet for visse direktiver, hvor det måske ikke er fuldt berettiget.

4.3 I den blå bog om en integreret EU-havpolitik gentages det, at Kommissionen er forpligtet til i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter på ny at undersøge de områder af arbejdsretten, som søfartserhvervene undtages fra⁽¹¹⁾, mens formålet med den integrerede havpolitik er såvel kvalitativt som kvantitativt at styrke arbejdspladserne og kvalifikationerne på baggrund af det foruroligende fald i beskæftigelsen inden for søfartserhvervene.

4.4 Europa-Parlamentet har i en beslutning⁽¹²⁾ anmodet om, at alle arbejdstagere får adgang til det samme beskyttelsesniveau, uden at bestemte grupper automatisk udelukkes fra det gældende beskyttelsesnet, sådan som det ofte er tilfældet for de søfarende og andre ansatte på skibe eller flydende enheder, og at der indføres en effektiv lovgivning for alle uanset arbejdssted.

4.5 Kommissionen bekræftede for nylig målsætningen om at øge antallet og kvaliteten af job i søfartserhvervene i meddelelsen om »Blå vækst«⁽¹³⁾ og i Limassolerklæringen, som er godkendt af de europæiske ministre med ansvar for den integrerede havpolitik⁽¹⁴⁾.

5. Bemærkninger

5.1 EØSU konstaterer, at der går en lige linje mellem førnævnte politiske ramme og direktivforslaget, som blev udarbejdet efter lange (generelle og specifikke) høringer og udgør en logisk krone på værket i tråd med de erklærede målsætninger, forpligtelser og bekymringer, der er forbundet med søfartserhvervenes fremtid. Formålet er en effektiv reguleringsramme, som tager hensyn til den globale situation inden for søfart.

⁽⁹⁾ COM(2006) 275 final af 7.6.2006, pkt. 2.5.

⁽¹⁰⁾ COM(2007) 591 final af 10.10.2007.

⁽¹¹⁾ COM(2007) 575 final af 10.10.2007.

⁽¹²⁾ 2007/2023(INI) af 11.7.2007.

⁽¹³⁾ COM(2012) 494 final af 13.9.2012.

⁽¹⁴⁾ Limassolerklæring, 7.10.2012.

5.2 Efter EØSU's opfattelse er direktivforslaget i samklang med andre politikker og horisontale målsætninger som Europa 2020-strategien (især hvad angår beskæftigelse) og en dagsorden for nye kvalifikationer og job ⁽¹⁵⁾, idet det tager udgangspunkt i en kvalitativ forbedring af arbejdsvilkårene og ikke mindst i en fornyet gennemgang af den eksisterende lovgivning med henblik på en mere intelligent lovramme for beskæftigelse, sundhed og sikkerhed på arbejdspladsen.

5.3 EØSU har allerede tidligere gjort opmærksom på, at søfolk og fiskere er undtaget fra den europæiske sociallovgivning og på behovet for, at forskelsbehandlingen må høre op, hvor det er hensigtsmæssigt (uanset hvad årsagerne bag måtte være), og har opfordret Kommissionen til at tage undtagelserne op til fornyet overvejelse i tæt samarbejde med arbejdsmarkedets parter ⁽¹⁶⁾.

5.4 EØSU har i tidligere udtalelser ⁽¹⁷⁾ desuden fremsat vigtige bemærkninger og anbefalinger om en række spørgsmål med relation til EU's havpolitik og har i detaljer taget stilling til generelle spørgsmål vedrørende arbejdsmarkedspolitikken og socialpolitikken i forbindelse med søfartserhverv og mere specifikt til spørgsmål vedrørende uddannelse, efteruddannelse, certificering, ansættelse og sikkerhed på havet, idet udvalget har påpeget behovet for at tiltrække og fastholde unge i maritime karrierer og sikre et højt niveau af knowhow og specialisering i EU's maritime klynge (maritime cluster).

5.5 Stadigt aktuelle er EØSU's anbefalinger om bl.a. menneskelige ressourcer, sømandskab og maritim knowhow, som findes i udvalgets udtalelse om »EU's søtransportpolitik frem til 2018 — strategiske mål og anbefalinger«, og anbefalingerne vedrørende bekæmpelse af søpirateri ⁽¹⁸⁾, som sammen med kriminaliseringen af søfarende gør søfartserhvervene uattraktive.

5.6 EØSU konstaterer, at en bred kreds af generelle og specifikke høringer har vist, at der er divergerende holdninger til, om det er berettiget med undtagelser, og i så fald hvilke, mens der har været enighed om behovet for lige konkurrencevilkår og om, hvilken rolle EU-lovgivningen kan spille. Men udvalget beklager, at emnet på trods af de skriftlige høringer ikke er blevet sat på dagsordenen for Udvalget for den Sociale Dialog.

5.7 EØSU ønsker at fremhæve en bemærkning fra arbejdsgruppen vedrørende maritim beskæftigelse og konkurrenceevne ⁽¹⁹⁾: udviklingen inden for kommunikationsteknologi gør, at undtagelserne, især for så vidt angår information og høring, ikke længere kan begrundes i skibenes mobilitet og kommunikationsvanskeligheder med søgående fartøjer.

5.8 EØSU gør opmærksom på, at informations- og kommunikationsteknologi (IKT) gradvis indføres på skibene (i nogle tilfælde vil det dog på grund af tekniske vanskeligheder tage lang tid, inden de er fuldt indført — især i små og mellemstore virksomheder), og opfordrer Kommissionen til at udforme en ramme for støtteforanstaltninger for investeringer og faglig uddannelse på dette område med henblik på en effektiv gennemførelse af direktivforslaget.

5.9 EØSU påpeger, at EU er pionér inden for arbejdsretlige spørgsmål, og tilskynder Kommissionen til gå forrest i bestræbelserne for bedre internationale standarder og sikre, at alle EU-medlemsstaterne ratificerer ILO's konvention om søfarendes arbejdsforhold fra 2006, at der etableres et bredt internationalt samarbejde med henblik på en mere effektiv gennemførelsesordning, at ILO's minimumsforskrifter overholdes i alle lande, som har underskrevet konventionen, og at aftalen ratificeres af flere lande. Det bør understreges, at selv om EØSU støtter konventionen om søfarendes arbejdsforhold fra 2006, erkender det samtidig, at konventionen ikke tildeler de samme rettigheder som dem, der gives i de pågældende direktiver.

⁽¹⁵⁾ COM(2010) 682 final of 23.11.2010.

⁽¹⁶⁾ EUT C 168 af 20.7.2007, s. 55-56.

⁽¹⁷⁾ EFT C 158 af 26. 5.1997, s. 11; EFT C 14 af 16.1.2001, s. 41; EFT C 80 af 3.4.2002, s. 9-14; EUT C 133 af 6.6.2003, s. 23-25; EUT C 157 af 28.6.2005, s. 42-47; EUT C 157 af 28.6.2005, s. 53-55; EUT C 318 af 23.12.2006, s. 195-201; EUT C 97 af 28.4.2007, s. 33-34; EUT C 168 af 20.7. 2007, s. 50-56; EUT C 211 af 19.8.2008, s. 31-36; EUT C 151 af 19.8.2008, s. 35; EUT C 255 af 22.9.2010, s. 103-109; EUT C 107 af 6.4.2011, s. 64-67; EUT C 248 af 25.8.2011, s. 22-30; EUT C 24 af 28.1.2012, s. 146-153; EUT C 76 af 14.3.2013, s. 15-19; EUT C 161 af 6.6.2013, s. 87-92; EUT C 43 af 15.2.2012, s. 69-72; EUT C 299 af 4.10.2012, s. 153-157, og TEN/533 af 16.6.2013 om COM(2013) 510 final.

⁽¹⁸⁾ EUT C 255 af 22.9.2010, s. 103-109 og EUT C 76 af 14.3.2013, s. 15-19.

⁽¹⁹⁾ <http://ec.europa.eu/transport/modes/maritime/seafarers/doc/2011-06-09-tfmec.pdf>.

5.10 Foranstaltninger, som supplerer de foreslåede institutionelle ændringer og sigter mod en korrekt planlagt søfartsuddannelse og efteruddannelse med henblik på færdigheder af højeste kvalitet, der sikrer mange muligheder for beskæftigelse og lægger vægt på faglig mobilitet mellem de forskellige sektorer, er en forudsætning for at få vendt tendensen i retning af stadig færre job inden for søfart.

5.11 En styrkelse af de små og mellemstore virksomheder er desuden af vital betydning, eftersom disse udgør rygraden i den europæiske skibsfart og har betalt en høj pris under krisen, ligesom også fremme af partnerskaber, der kan begunstige innovation og udvikle nye forretningskoncepter og mere generelt sammenhængende støtte til særlig iværksætteri og institutioner inden for søfart i EU.

5.12 Yderligere identifikation og udnyttelse af maritime klynger (maritime clusters), som har afgørende betydning for EU's økonomiske og sociale interesser, kan bl.a. bidrage til at sikre alternative beskæftigelsesmuligheder for fiskere og kvinder.

5.13 Med henblik på at gøre fremtidige undersøgelser mere troværdige gør EØSU opmærksom på behovet for systematisk indsamling af oplysninger og harmonisering af kilder vedrørende beskæftigelse inden for søfart, eftersom de statistiske data varierer betydeligt fra kilde til kilde.

5.14 EØSU bifalder, at muligheden for at udelukke partsfiskere fjernes fra anvendelsesområdet for direktivet om insolvens (artikel 1 i direktivforslaget).

5.15 Med hensyn til direktiv 2001/23 (overførsel af virksomheder) henleder EØSU opmærksomheden på de særlige forhold, som gælder for overførsel af skibe ved udflagning, og pointerer, at de søfarende kan være beskæftigede under forskellige eller ugunstige vilkår som følge af forskellige kollektive overenskomster. I lyset heraf understreger udvalget behovet for, at Kommissionen fastsætter nye bestemmelser, der vil sikre, at dette direktiv hvad angår overførsel af skibe ved udflagning gennemføres på en måde, som ikke fører til det modsatte resultat af det tilsigtede, dvs. færre rettigheder til de søfarende. Udvalget opfordrer Kommissionen til at tage hensyn til ovennævnte bemærkninger.

5.16 EØSU bemærker, at Kommissionen bestræber sig på at tage hensyn til de særlige forhold inden for søfart og søfartserhvervet, især for så vidt angår direktiv 1998/59 (kollektive afskedigelser), og understreger behovet for retssikkerhed med hensyn til ansættelseskontrakter og sikring af investeringer såvel som bekæmpelse af social dumping og unfair konkurrence.

5.17 EØSU foreslår at ændre artikel 1, stk. 2, i direktiv 2008/94/EF om beskyttelse af arbejdstagerne i tilfælde af arbejdsgiverens insolvens, som følger:

Med forbehold af følgende sætning, kan medlemsstaterne undtagelsesvis udelukke visse arbejdstagerkategoriers tilgodehavender fra dette direktivs anvendelsesområde, såfremt der findes andre former for garanti, og det godtgøres, at disse sikrer arbejdstagerne en beskyttelse svarende til den, der følger af dette direktiv. Denne bestemmelse kan under ingen omstændigheder anses for at kunne udelukke søfolk eller fiskere.

5.18 Efter EØSU's mening sikrer genovervejsesklausulen (artikel 7 i direktivforslaget), der har sigte på kontrollen med medlemsstaternes gennemførelse og anvendelse af artikel 4 og 5, navnlig hvad angår to vigtige emner: udflagning og beskæftigelse af søfarende i EU, at gennemførelsen af de foreslåede bestemmelser vil ske på en måde, der tager hensyn til sektorens særlige karakteristika.

5.19 EØSU understreger, at arbejdsgivere og arbejdstagere spiller en afgørende rolle i arbejdsretlige spørgsmål. EØSU er overbevist om, at arbejdsmarkedets parter vil bidrage væsentligt til udvidelsen og udbredelsen af bedste praksis med hensyn til at få de unge til at vælge en søfartskarriere, øge mulighederne for beskæftigelse inden for søfart i EU og reelt udnytte den sociale dialog til en korrekt og produktiv gennemførelse af dette lovgivningsinitiativ.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2011/96/EU om en fælles beskatningsordning for moder- og datterselskaber fra forskellige medlemsstater

COM(2013) 814 final — 2013/0400 (CNS)

(2014/C 226/07)

Ordfører: **Petru Sorin Dandea**

Rådet besluttede den 16. december 2013 under henvisning til artikel 115 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Rådets direktiv om ændring af direktiv 2011/96/EU om en fælles beskatningsordning for moder- og datterselskaber fra forskellige medlemsstater«

COM(2013) 814 final — 2013/0400 (CNS).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Den Økonomiske og Monetære Union og Økonomisk og Social Samhørighed, som udpegede Petru Sorin Dandea til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 13. marts 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 497. plenarforsamling den 25.—26. marts 2014, mødet den 25. marts, følgende udtalelse med 145 stemmer for, 3 imod og 10 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 EØSU bifalder forslaget til direktiv⁽¹⁾ om ændring af direktiv 2011/96/EU om en fælles beskatningsordning for moder- og datterselskaber fra forskellige medlemsstater (moder/datterselskabsdirektivet) og mener, at dette udgør et betydeligt fremskridt i forbindelse med gennemførelsen af handlingsplanen for bekæmpelse af skattesvig og skatteunddragelse⁽²⁾.

1.2 Medlemsstaterne lider hvert år tab i milliardstørrelsen som følge ikke alene af skattesvig og skatteunddragelse, men også af aggressiv skatteplanlægning, der som oftest sigter på at udnytte huller i de nationale lovgivninger eller indbyrdes uoverensstemmelser mellem disse. EØSU anser det derfor for berettiget, at Kommissionen i overensstemmelse med sin henstilling⁽³⁾ anbefaler, at der indføres en generel regel om bekæmpelse af misbrug.

1.3 EØSU er enig i, at behandlingen af grænseoverskridende koncerner skal gøres ensartet med hensyn til virksomhedsbeskatning, idet bestemmelserne i det nuværende direktiv i visse situationer gør det muligt for sådanne koncerner at iværksætte hybride finansieringsarrangementer, hvorved de opnår skattemæssige fordele, der virker konkurrenceforvridende på det indre marked.

1.4 I betragtning af den generelle karakter af den generelle regel om bekæmpelse af misbrug opfordrer EØSU medlemsstaterne til i forbindelse med gennemførelsen af det foreliggende direktiv at tage hensyn til Kommissionens henstilling om aggressiv skatteplanlægning og til EU-Domstolens fortolkning, ifølge hvilken medlemsstaterne i deres bekæmpelse af urimelige forretningsmetoder ikke kan gå videre end fællesskabsrettens generelle princip. EØSU opfordrer Kommissionen til at fremlægge en henstilling, der kan hjælpe medlemsstaterne med at gennemføre direktivet så præcist som muligt ud fra et juridisk synspunkt.

1.5 EØSU opfordrer endvidere medlemsstaterne til i forbindelse med gennemførelsen af direktivet at definere de begreber, der henvises til i artikel 1a, stk. 2, så præcist som muligt rent juridisk, således at direktivgennemførelsen kan blive så korrekt som muligt, og det kan undgås, at der skabes komplekse situationer for erhvervslivet og skatteforvaltningerne. Samtidig skal begreber såsom »kunstig transaktion«, »god forretningspraksis« og transaktioner »af cirkulær art« omsættes i så tydelige juridiske termer som muligt, således at anvendelsen ikke vanskeliggøres for selskaber, skatteforvaltninger og retsvæsen.

⁽¹⁾ COM(2013) 814 final.

⁽²⁾ COM(2012) 722 final.

⁽³⁾ C(2012) 8806 final.

2. Kommissionens forslag

2.1 Kommissionens forslag sigter på at korrigere de uoverensstemmelser, der eksisterer mellem de nationale lovgivninger med hensyn til hybride finansielle mismatch i forbindelse med anvendelsen af moder/datterselskabsdirektivet og at indføre en generel regel om bekæmpelse af misbrug for at sikre, at direktivet fungerer som det skal.

2.2 Direktivforslaget er baseret på artikel 115 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, ifølge hvilken Rådet kan udstede direktiver om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes love og administrative bestemmelser, der direkte indvirker på det indre marked. Kommissionen skønner, at dette er den eneste mulighed for at gennemføre den generelle regel om bekæmpelse af misbrug.

2.3 Forslaget er nødvendigt, for så vidt som en individuel reaktion fra medlemsstaterne hver for sig på hybride finansielle mismatch ikke vil kunne løse problemet, som langt henad vejen bunder i interaktionen mellem forskellige nationale skattesystemer.

2.4 Selv om det nuværende moder/datterselskabsdirektiv indeholder en klausul om bekæmpelse af misbrug, er denne klausul ikke tilstrækkeligt klar og kan give anledning til forvirring. Med indførelse af en generel regel om bekæmpelse af misbrug i overensstemmelse med Kommissionens henstilling vil usikkerheden blive elimineret, og medlemsstaterne få et mere effektivt instrument.

3. Generelle og særlige bemærkninger

3.1 EØSU har udtrykt ⁽⁴⁾ sin støtte til den foreliggende ændring af moder/datterselskabsdirektivet og har opfordret medlemsstaterne til at drage omsorg for, at gennemførelsen sker inden for en fornuftig tidsramme.

3.2 EØSU har anmodet om, at der i forbindelse med denne revision indføres en forpligtelse for de multinationale virksomheder til at føre særskilt regnskab for hvert land, de opererer i, og til for hvert land at præcisere produktionens og fortjenestens størrelse. Præsentationen af regnskabsoplysninger på den måde vil gøre det lettere at finde de virksomheder, der misbruger systemet med transfer pricing, eller som praktiserer aggressiv skatteplanlægning. Udvalget har endvidere anbefalet, at der indføres et regelsæt vedrørende beskattning af virksomheders overskud baseret på fælles regler. EØSU beklager, at disse aspekter ikke i tilstrækkelig grad er blevet taget i betragtning i forbindelse med udarbejdelsen af det foreliggende direktivforslag.

3.3 EØSU opfordrer Kommissionen til at yde støtte til medlemsstaterne med henblik på gennemførelsen af dette direktiv. Til den ende bør Kommissionen fremlægge en henstilling, som tydeliggør forskellige juridiske aspekter af omsættelsen af de begreber, der indgår i den generelle regel om bekæmpelse af misbrug.

3.4 EØSU henleder opmærksomheden på, at man, hvis direktivet gennemføres på grundlag af meget generelle definitioner, risikerer at sætte såvel virksomhederne som skatteforvaltningerne i ekstremt vanskelige situationer.

3.5 I forbindelse med gennemførelse af artikel 1a, stk. 2, er det nødvendigt klart at definere, hvad der forstås ved »en kunstig transaktion«. I denne forbindelse anbefaler EØSU, at medlemsstaterne benytter bestemmelserne i OECD's vejledning ⁽⁵⁾, navnlig dem, der vedrører virksomhedsomstruktureringer. Udvalget anbefaler tillige at tage EU-Domstolens retspraksis vedrørende »rent kunstige arrangementer« i betragtning. Den omstændighed, at en transaktion sker på den skattemæssigt mest gunstige måde, gør det ikke i sig selv til en kunstig transaktion.

3.6 I forbindelse med gennemførelse af artikel 1a, stk. 2, litra b), anser EØSU det for nødvendigt klart at definere, hvad der forstås ved »god forretningspraksis«. Hvis et sådant begreb indføres i de nationale lovgivninger, uden at det er klart defineret, risikerer man at skabe juridisk komplekse situationer i tilfælde af tvister relateret til forretningspraksis.

3.7 Som led i gennemførelsen mener EØSU derfor, at det er nødvendigt at tydeliggøre de aspekter, der vedrører transaktioner »af cirkulær art«. Inden for normal forretningspraksis findes der cirkulære transaktioner, som har en økonomisk substans, og som afvikles i fuld respekt for gældende lov. Disse bør ikke falde ind under de skattebestemmelser, det foreliggende direktivforslag måtte resultere i.

⁽⁴⁾ ECO/353 — CES5161-2013_00_00_TRA_AC — 2013/188 (CNS).

⁽⁵⁾ OECD Model Tax Convention, kapitel C5, artikel 9181 og 9182.

3.8 EØSU opfordrer medlemsstaterne til at benytte gennemførelsen af direktivet som anledning til at forenkle den nationale lovgivning vedrørende beskatning af overskud. Dette kunne udgøre et første skridt i retning af en harmonisering på EU-niveau af reglerne på dette område.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 861/2007 af 11. juli 2007 om indførelse af en europæisk småkravsprocedure og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1896/2006 af 12. december 2006 om indførelse af en europæisk betalingspåkravsprocedure

COM(2013) 794 final — 2013/0403 (COD)

(2014/C 226/08)

Ordfører: Reine-Claude Mader

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 9. december 2013 og den 16. december 2013 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og rådets forordning om ændring af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 861/2007 af 11. juli 2007 om indførelse af en europæisk småkravsprocedure og Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1896/2006 af 12. december 2006 om indførelse af en europæisk betalingspåkravsprocedure«

COM(2013) 794 final — 2013/0403 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 11. marts 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 497. plenarforsamling den 25.—26. marts 2014, mødet den 25. marts, følgende udtalelse med 128 stemmer for, 2 imod og 1 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg (EØSU) tager forordningsforslaget, der skal lette adgangen til domstolene i sager om grænseoverskridende tvister og dermed bidrage til øget grænseoverskridende handel, behørigt ad notam.

1.2 Det støtter udvidelsen af anvendelsesområdet for proceduren ved at hæve beløbsgrænsen til 10.000 euro og udvide begrebet »grænseoverskridende tvister«, hvilket giver forbrugerne og SMV'erne udvidede muligheder for adgang til proceduren.

1.3 EØSU tilslutter sig den begrænsning af sagsomkostningerne, som forordningen indfører, da disse omkostninger udgør en reel stopklods for forbrugernes og de mindre virksomheders beslutning om at anlægge sag. Det anbefaler dog klart at definere, hvad der menes med »sagsomkostninger« for at gøre foranstaltningen effektiv.

1.4 Det noterer sig med tilfredshed, at forordningen fastsætter, at retsafgørelser kan fuldbyrdes uden at benytte eksekvaturproceduren.

1.5 EØSU mener, at den europæiske småkravsprocedure succes ikke kun afhænger af, at beløbsgrænsen forhøjes, men i lige så høj grad af, at de dermed forbundne formaliteter forenkles og gøres mere brugervenlige.

1.6 Udvalget tager Kommissionens ønske om at fremme anvendelsen af nye teknologier til efterretning på trods af, at denne tilgang afviger fra velkonsolideret praksis og vil få konsekvenser for retternes funktionsmåde. Desuden vil det nok indtil videre være svært at realisere i alle de små retter.

1.7 Udvalget mener imidlertid, at alle mål og midler, der kan gøre formaliteterne lettere for parterne, bør støttes, såfremt de ikke svækker udøvelsen af parternes ret til forsvar og anvendelsen af de grundlæggende principper for civil retspleje, som alle medlemsstaterne anerkender. Udvalget bemærker, at disse teknologier kun vil blive benyttet til kommunikation med parterne med deres billigelse, hvilket det bifalder.

1.8 I denne forbindelse rejser EØSU spørgsmålet om, hvilke klageadgange der stilles til rådighed i forordningen om en småkravsprocedure.

1.9 EØSU understreger ligeledes nødvendigheden af at være meget opmærksom på sikkerheden og fortroligheden i forbindelse med elektronisk kommunikation som led i en retssag.

1.10 Udvalget understreger behovet for at medtænke bistand til små og mellemstore virksomheder og forbrugerne i hele procedureforløbet, især fordi det ikke er obligatorisk at bruge advokat, hvilket forudsætter, at der afsættes midler, herunder økonomiske, til denne opgave.

1.11 På det punkt mener det, at forbrugerorganisationer, de europæiske forbrugercentre og erhvervsforbund, som har erfaringer på området, kan spille en positiv rolle i ydelsen af denne bistand og med henblik på at informere om, at en sådan procedure eksisterer.

1.12 EØSU henleder opmærksomheden på, at det tilstræbte mål om at fremme bilæggelsen af mindre tvister kun kan nås, hvis de forskellige aktører i retterne og de forskellige juridiske undervisningssteder ⁽¹⁾ spreder passende information om forordningens eksistens.

1.13 EØSU mener i øvrigt, at procedures effektivitet kræver, at formularerne er klare og let forståelige for alle. Brugen af det officielle sprog i parternes land under selve proceduren, herunder også på retsmøder, er en af de afgørende betingelser. Kravet bør ikke kun gælde oversættelsen af formularer, hvilket risikerer at være i strid med artikel 47 og 48 i EU's charter om grundlæggende rettigheder, som omhandler adgang til effektive retsmidler og ret til et forsvar.

1.14 EØSU påpeger, at argumentationen om nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet er et positivt bidrag til debatten om indførelsen af et europæisk gruppesøgsmål.

2. Indledning

2.1 Hensigten med Kommissionens forslag er at nærme sig borgerne, forbrugerne og SMV'er ved at lette deres adgang til domstolene og give dem mere mod på at udnytte de muligheder, det indre marked rummer.

2.2 Forslaget indgår i de 12 konkrete foranstaltninger, der opstilles i »den anden rapport om unionsborgerskabet«, med sigte på at bistå de europæiske borgere i udøvelsen af deres rettigheder, f.eks. ved bilæggelse af tvister opstået i forbindelse med grænseoverskridende køb.

2.3 Den Europæiske Forbrugerdagsorden og *Small Business Act* slog også til lyd for dette initiativ med det formål at styrke respekten for forbrugernes og SMV'ernes rettigheder.

2.4 Med afsæt i de erfaringer, der er indhøstet siden ikrafttrædelsen af forordning (EF) nr. 861/2007 ⁽²⁾ om indførelse af en europæisk småkravsprocedure, som supplerer de sædvanlige nationale procedurer til inddrivelse af fordringer, og efter flere høringer foreslår Kommissionen at forenkle proceduren yderligere, gøre den billigere og mere tilpasset forbrugernes såvel som de små og mellemstore virksomheders behov.

2.5 Den europæiske småkravsprocedure, der blev indført med forordning (EF) nr. 861/2007, indeholder følgende hovedpunkter:

- den gælder for grænseoverskridende tvister på højst 2.000 euro på tidspunktet for modtagelsen af anmodningen;
- fordringshaveren skal benytte standardformular A og henvende sig til den kompetente domstol pr. post eller via andre kommunikationsmidler, som er accepteret af den medlemsstat, hvor sagen anlægges;
- en formular indeholder en beskrivelse af bevismaterialet og eventuelle bilag;
- proceduren er i princippet skriftlig, undtagen hvis dommeren træffer en anden afgørelse;
- repræsentation af parterne er mulig, men ikke obligatorisk;
- domstolen skal i princippet træffe afgørelse inden for en frist på 30 dage efter at have hørt parterne på et retsmøde, eller efter at have modtaget alle nødvendige oplysninger til at kunne træffe afgørelse.

2.6 Dommerens afgørelse er eksigibel og har fuld retsvirkning i medlemsstaterne. Den pågældende domstol skal uden ekstraomkostninger på anmodning af en af parterne udstede en attest, der udgør belæg for afgørelsen.

⁽¹⁾ Universiteter, advokatuddannelseskurser, læresteder for dommere og anklagere osv.

⁽²⁾ Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 861/2007 af 11. juli 2007 om indførelse af en europæisk småkravsprocedure (EUT L 199 af 31.7.2007, s. 1).

2.6.1 Lige som i forordningen af 2007 foretog Kommissionen en evaluering før den 1. januar 2014, hvis første resultater den fandt positive, for ifølge Kommissionen vil anvendelsen af denne procedure mindske omkostningerne med 40 % og forkorte længden af tvisterne fra gennemsnitligt to år til fem måneder ⁽³⁾.

2.7 Men på trods heraf har Kommissionen fundet, at proceduren ville blive endnu mere effektiv, hvis beløbsgrænsen blev hævet for at gøre det muligt for SMV'erne også at bruge den.

3. Kommissionens forslag

3.1 Forslaget indeholder to store pakker af foranstaltninger, hhv. foranstaltninger af ren juridisk karakter og foranstaltninger af mere praktisk art, som tilsammen har til formål at mindske sagsomkostningerne.

3.2 Juridiske foranstaltninger

3.2.1 Den første foranstaltning sigter på at hæve beløbsgrænsen fra 2.000 euro til 10.000 euro for at gøre det muligt for SMV'erne at benytte denne procedure, som er frivillig.

3.2.2 Den anden foranstaltning drejer sig om udvidelsen af definitionen af begrebet grænseoverskridende sager for at udvide forordningens anvendelse til alle tvister med et grænseoverskridende element, herunder sager, hvori statsborgere i tredjelande er impliceret.

3.3 Praktiske foranstaltninger

3.3.1 For at mindske omkostningerne foreslår Kommissionen at udvide anvendelsen af elektronisk udveksling af dokumenter, tele- eller videokonferencer, når det er nødvendigt med mundtlige forhandlinger.

3.3.2 Den ønsker også at begrænse retsgebyrerne til 10 % af kravets værdi, med en tilladt grænse på 35 euro, og beløbet skal kunne betales ved bankoverførsel eller online ved betaling med kreditkort eller hævekort.

4. Generelle bemærkninger til forslaget

4.1 EØSU finder forslaget relevant, men anfører dog, at den forudsatte procedure skal være klar og gennemsigtig for at virke efter hensigten. Dette indebærer, at formularerne skal være tilpasset alle berørte parter.

4.1.1 Derudover bør procesparterne og domstolene informeres om ordningen. I den forbindelse påpeger EØSU, at domstolene først blev underrettet meget sent om den europæiske betalingspåkravsprocedure og den europæiske småkravsprocedure takket være formidlingen af en brochure udarbejdet af Det Europæiske Retlige Netværk på det civil- og handelsretlige område ⁽⁴⁾.

4.1.2 Dette at anspore til at bruge elektronisk kommunikation, herunder også til forkyndelse af dokumenterne, samt pålægge domstolene at bruge videokonferencer ved retsmøder, undtagen hvis en af parterne beder om det modsatte ⁽⁵⁾, er en fremgangsmåde, der afviger fra fast praksis. Det vil påvirke retternes arbejdsgang. Det kræver desuden teknisk bistand til procesparterne, især fordi proceduren kan finde sted uden advokatbistand.

4.2 Hvad det indholdsmæssige angår, er den vigtigste foranstaltning, at beløbsgrænsen hæves fra 2.000 til 10.000 euro.

4.2.1 Denne ændring vil være til størst fordel for SMV'erne, som ifølge de af Kommissionen fremlagte tal kun tegner sig for 20 % af de nuværende anmodninger i henhold til konsekvensanalysen baseret på svar fra et panel, som EØSU finder meget snævert.

4.2.2 Det støtter forhøjelsen af beløbsgrænsen til 10.000 euro, men mener, at den kan være højt sat set i forhold til gennemsnitsbeløbet i de tvister, som forbrugerne er involveret i.

4.3 Det erklærede formål er at genoprette tilliden og sætte skub i samhandelen i det indre marked ved at forbedre retsvæsenets effektivitet. I den forbindelse opkaster EØSU spørgsmålet om klageadgang inden for småkravsproceduren.

⁽³⁾ Punkt 3.2 i konsekvensanalysen.

⁽⁴⁾ Citizens' guide to cross-border civil litigation in the European Union.

⁽⁵⁾ Jf. artikel 8 i forordningsforslaget.

4.4 EØSU anser dette mål for prisværdigt, men gør opmærksom på de mange eksisterende nationale forskelle. Det konstateres således, at forslaget sigter på at begrænse sagsomkostningerne, men dette begreb kan opfattes forskelligt i de forskellige medlemsstater, hvilket oplysningerne fra 26 medlemsstater på e-justice-hjemmesiden vidner om, og det samme fremgår af en undersøgelse bestilt af Kommissionen om gennemsigtigheden i sagsomkostningerne i civile procedurer i EU ⁽⁶⁾.

4.5 Loftet på 10 % for sagsomkostningerne er højt sat. Det kan få negative konsekvenser i de medlemsstater, hvor omkostningerne ikke ligger på så højt et niveau.

4.6 Ved at hæve beløbsgrænsen for kravet og udvide begrebet grænseoverskridende tvist sender forslaget et signal til borgerne og SMV'erne om, at det tager hånd om og sætter ind på at imødekomme deres reelle behov.

4.7 Det afspejler også resultaterne af en Eurobarometer-undersøgelse offentliggjort i april 2013, ifølge hvilken 45 % af de adspurgte virksomheder erklærede, at de ikke anlagde sag, fordi udgifterne til sagsanlæg var uforholdsmæssigt store i forhold til kravets værdi.

4.8 Den foreslåede revision gør det også nødvendigt at ændre forordning (EF) nr. 1896/2006 om indførelse af en europæisk betalingspåkravsprocedure ⁽⁷⁾. I henhold til den forordning fører en skyldners indgivelse af en indsigelse til, at sagen automatisk bliver til almindelig civil retssag. Men siden ikrafttrædelsen af forordning (EF) nr. 861/2007 er denne begrænsning ikke længere relevant for småkravsprocedurer.

4.9 Forordning nr. 1896/2006, som allerede burde have været revideret, bør derfor præcisere, at hvis tvisten falder inden for anvendelsesområdet for den europæiske småkravsprocedure, bør denne procedure også kunne anvendes af en person eller virksomhed, som er part i en europæisk betalingspåkravsprocedure og som har indgivet en indsigelse til et europæisk betalingspåkrav.

4.10 EØSU påpeger, at argumentationen vedrørende nærhedsprincippet og proportionalitetsprincippet taler til fordel for indførelsen af et europæisk gruppesøgsmål.

5. Særlige bemærkninger til forslaget

5.1 Det er interessant at anvende videokonferencesystemer generelt, selv om dette stadig forekommer svært at realisere i alle de små retter.

5.2 Mange af dem har ikke internethjemmesider og kommunikerer ikke elektronisk. Det sker stadig ofte, at det er nødvendigt at henvende sig personligt for at få de nødvendige formularer til at anlægge en retssag, idet de retlige procedurer ikke er dematerialiserede. EØSU understreger ligeledes nødvendigheden af at være meget opmærksom på sikkerheden og fortroligheden i forbindelse med elektronisk kommunikation som led i en retssag.

5.3 I den forbindelse understreger EØSU, at formularerne skal være tydelige og forståelige. Derfor bør det specificeres, hvad bistanden i forslaget går ud på, hvilket kræver ganske betragtelige investeringer fra staternes side i en ikke særligt gunstig tid.

5.4 Endelig er oplysningen af de retsundergivne/borgerne det største problem, der skal løses for at sikre retsvæsenets effektivitet. Borgerne, især forbrugerne og SMV'erne, bør have adgang til pålidelige og uafhængige oplysninger, så de kan træffe en informeret beslutning om det videre forløb.

5.5 Forbrugerforeninger, de europæiske forbrugercentre og erfarne erhvervsforbund skal i øvrigt spille en afgørende rolle for at sikre en sådan kvalitetsoplysning.

5.6 F.eks. indeholder projektet om europæisk fuldbyrdelse (EJE-projektet) sager og meget praktiske temasider, som hovedsageligt er beregnet på stævningsmænd, men som kan være af interesse for videre kredse, fordi det vedrører domstolsadgang og udøvelse af rettigheder, men den form for kildemateriale er umiddelbart tilgængeligt.

⁽⁶⁾ <https://e-justice.europa.eu/>; Étude sur la transparence des coûts des procédures judiciaires civiles dans l'UE (Demoulin, Brulard, Barthélémy, Hoche).

⁽⁷⁾ EUT L 399 af 30.12.2006, s. 1.

5.7 Endelig understreger EØSU behovet for at give parterne mulighed for, at hele proceduren finder sted på deres medlemsstats officielle sprog. Dette krav bygger i øvrigt på artikel 47 og 48 i EU's charter om grundlæggende rettigheder, som omhandler adgang til effektive retsmidler og ret til et forsvar, og som ikke kan begrænses blot og bart til oversættelsen af formularerne.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af fortrolig knowhow og fortrolige forretningsoplysninger (forretningshemmeligheder) mod ulovlig erhvervelse, brug og videregivelse

COM(2013) 813 final — 2013/0402 (COD)

(2014/C 226/09)

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede hhv. den 9. december 2013 og den 13. december 2013 under henvisning til artikel 114 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om beskyttelse af fortrolig knowhow og fortrolige forretningsoplysninger (forretningshemmeligheder) mod ulovlig erhvervelse, brug og videregivelse«

COM(2013) 813 final — 2013/0402 (COD).

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug, som vedtog sin udtalelse den 11. marts 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 497. plenarforsamling den 25.—26. marts 2014, mødet den 25. marts, følgende udtalelse med 138 stemmer for, 2 imod og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

1.1 Forretningshemmeligheder vedrører i praksis alle oplysninger (teknologi, formler, markedsføringsoplysninger osv.) med en økonomisk værdi, hvis fortrolighed bør beskyttes. De indgår således i virksomhedernes immaterielle aktiver.

1.2 Beskyttelsen af immaterielle aktiver er vigtig såvel for virksomhederne, navnlig SMV'erne, som for de ikke-kommercielle forskningsorganisationer og nødvendig for EU's konkurrenceevne, ikke mindst med henblik på at fremme innovation, styrke nye iværksættelsesmetoder og tilskynde til forskningssamarbejde og grænseoverskridende samarbejde.

1.3 Begrebet forretningshemmelighed har hverken nogen ensartet definition eller harmoniseret juridisk beskyttelse i EU.

1.4 Udvalget støtter Kommissionens målsætning om at harmonisere den retlige beskyttelse af knowhow og forretningshemmeligheder, idet disse elementer er en vigtig forudsætning for at fremme virksomhedernes, især SMV'ernes, innovationskapacitet generelt og deres konkurrenceevne.

1.5 Udvalget bemærker, at beskyttelsen mod ulovlig erhvervelse og brug af forretningshemmeligheder i direktivforslaget er meget lig den, der fremgår af direktiv EF 2004/48 om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, f.eks. ophavsrettigheder, varemærker, design og patenter, som opfordrer medlemsstaterne til at sikre den retmæssige forretningshemmelighedshaver adgang til civilretlig oprejsning.

1.6 Udvalget bifalder den balance, der tilstræbes i direktivforslaget med hensyn til at sikre større retssikkerhed og øge værdien af de nyskabelser, forretningshemmelighederne omhandler, ved hjælp af en styrket lovgivningsmæssig konvergens, som er forenelig med folkeretten, navnlig aftalen om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder (TRIPS-aftalen).

1.7 Selv om definitionen af forretningshemmeligheder er i overensstemmelse med TRIPS-aftalen, er den ikke tilstrækkelig detaljeret til at dække alle de kategorier af oplysninger, som vil kunne beskyttes som forretningshemmeligheder.

1.8 Udvalget mener, at Kommissionen i en betragtning bør præcisere, at oplysninger af potentiel kommerciel værdi også kan beskyttes som forretningshemmeligheder.

1.9 EØSU opfordrer indtrængende Kommissionen til omgående at skride til handling i denne forbindelse.

2. Indledning

2.1 Beskyttelsen af knowhow og forretningshemmeligheder (fortrolige forretningsoplysninger) er nødvendig for at fremme virksomhedernes innovationskapacitet og konkurrenceevne.

2.2 Begrebet forretningshemmeligheder vedrører i praksis alle oplysninger (teknologi, formler, markedsføringsoplysninger osv.) af økonomisk værdi, hvis fortrolighed bør beskyttes.

2.3 Der er ikke tale om eksklusive ejendomsrettigheder, selv om sådanne i mange tilfælde er knyttet til oplysningerne. Knowhow eller forretningshemmeligheder, som er et resultat af forskning og udvikling på baggrund af omfattende finansielle og menneskelige investeringer, danner således ofte baggrund for et patent.

2.4 Selve begrebet forretningshemmelighed er ikke ensartet i EU. Den eneste harmoniserede definition af forretningshemmeligheder findes i Verdenshandelsorganisationens TRIPS-aftale og bygger på tre kumulative betingelser:

- **Hemmelig karakter.** Ved hemmelig karakter forstås, at hemmeligheden generelt er ukendt for de interesserede parter eller vanskeligt tilgængelig
- **Kommerciel værdi.** Den kommercielle hænger reelt sammen med den fortrolige karakter
- endelig skal den legitime forretningshemmelighedshaver have truffet rimelige foranstaltninger til at sikre forretningshemmelighedernes fortrolighed.

2.5 Som et resultat af den manglende ensartede betydning af begrebet forretningshemmelighed i EU er dets retlige beskyttelse opsplittet i medlemsstaternes forskellige retssystemer.

2.6 En ensartet europæisk retlig beskyttelse af forretningshemmeligheder vil imidlertid være hensigtsmæssig i en tid, hvor industrispionage og risikoen for hacking har nået et foruroligende omfang, især i sektorer, hvor forskning og udvikling og finansielle investeringer har stor betydning (biler, telekommunikation, lægemidler osv.).

2.7 Udvalget har i øvrigt støttet Kommissionens kampagne mod hacking og henviser til sine overvejelser vedrørende dette emne ⁽¹⁾.

3. Kommissionens forslag

3.1 Forslaget er resultatet af en høring, hvor Kommissionen har kunnet konstatere, at der er forskel på medlemsstaternes nationale lovgivninger, navnlig med hensyn til definitionen af forretningshemmeligheder og forretningshemmelighedshaverens klagemuligheder.

3.2 Forslaget bygger på to postulater, nemlig at forskelle mellem national lovgivning udgør en hindring for grænseoverskridende forskningssamarbejde og har negative konsekvenser for konkurrenceevnen i virksomheder, hvis forretningshemmeligheder kan stjæles i medlemsstater med ringere beskyttelse.

3.3 Forslaget er således i overensstemmelse med målsætningen om at harmonisere beskyttelsen af sådanne immaterielle aktiver, der ikke betragtes som intellektuelle ejendomsrettigheder.

3.4 Definition af forretningshemmeligheder

3.4.1 Kommissionen tager udgangspunkt i TRIPS-aftalens definition af forretningshemmeligheder og foreslår, at tre kumulative betingelser skal være opfyldt, for at en oplysning kan betragtes som »en forretningshemmelighed, der kan beskyttes«:

- oplysningen skal være hemmelig, dvs. ukendt eller ikke let tilgængelig i miljøer, der typisk beskæftiger sig med den pågældende type oplysninger
- oplysningen skal have værdi i kraft af dens hemmelige karakter
- forretningshemmelighedshaveren skal have truffet rimelige foranstaltninger til at hemmeligholde oplysningen.

3.5 Begrebet uretmæssig tilegnelse

3.5.1 Udover uautoriseret adgang til et medium, der indeholder en hemmelighed, samt tyveri, bestikkelse, vildledning og misligholdelse af en fortrolighedsaftale tilføjes følgende i artikel 3 i forslaget: »enhver anden adfærd, der betragtes som i strid med redelig erhvervspraksis«.

3.5.2 Det fremgår desuden af forslaget, at brug eller videregivelse også betragtes som en ulovlig handling, hvis en person på tidspunktet for brugen eller videregivelsen vidste eller burde have vidst, at forretningshemmeligheden var erhvervet fra en anden person, som brugte eller videregav forretningshemmeligheden ulovligt.

⁽¹⁾ EUT C 306 af 16.12.2009, s. 7; EUT C 18 af 19.1.2011, s. 105.

3.6 Lovlig erhvervelse, brug og videregivelse af forretningshemmeligheder

3.6.1 I artikel 4 i direktivforslaget angives en række undtagelser:

- uafhængig opdagelse eller skabelse
- baglæns konstruktion (*reverse engineering*): en forretningshemmelighed beskyttes ikke længere, når den kan afsløres af det produkt, den er knyttet til
- udøvelse af arbejdstagerrepræsentanternes ret til information og høring, herunder information fra arbejdstagerne til repræsentanterne
- ytrings- og informationsfrihed
- informanternes aktivitet, hvis følgende supplerende betingelser er opfyldt: brug eller videregivelse af forretningshemmeligheden er nødvendig og i offentlighedens interesse
- praksis i overensstemmelse med redelig erhvervspraksis, opfyldelse af en forpligtelse uden for kontraktforhold, beskyttelse af en legitim interesse.

3.6.2 Artiklen beskytter innovation, idet det udtrykkeligt fremgår, at uafhængig opdagelse og baglæns konstruktion (*reverse engineering*) er legitime midler til erhvervelse af information.

3.7 Forretningshemmelighedshaverens adgang til civilretlig oprejsning

3.7.1 Medlemsstaterne skal sikre adgang til effektiv civilretlig oprejsning i tilfælde af ulovlig erhvervelse af forretningshemmeligheder.

3.7.2 I tilknytning til de tilbagevendende diskussioner om misbrug af beslaglæggelsesproceduren opfordrer direktivforslaget medlemsstaterne til at straffe enhver form for brug af retsmidler, der har til hensigt at forsinke eller begrænse den indklagedes adgang til markedet eller på anden måde at true eller chikanere denne.

3.7.3 Artikel 8 i direktivforslaget tager ligeledes udgangspunkt i konkurrencereglerne, idet den indeholder en række beskyttelsesforanstaltninger med henblik på at undgå videregivelse af forretningshemmeligheder under retssager: begrænsning af adgangen til hele eller en del af det dokument, der indeholder forretningshemmeligheden, begrænsning af adgangen til retsmøder og fjernelse af afsnit, der indeholder forretningshemmeligheder fra ikke-fortrolige udgaver af retsafgørelser.

3.7.4 På grundlag af foreløbige forholdsregler skal den krænkede forretningshemmelighedshaver kunne opnå forbud mod videregivelse eller brug af forretningshemmeligheden, forbud mod fremstilling, markedsføring eller brug af krænkende varer og beslaglæggelse eller udlevering af de pågældende varer.

3.7.5 Forslaget indeholder flere andre processuelle garantier, og domstolen skal således subsidært kunne kræve af den indklagede, at denne stiller garanti til sikring af forretningshemmelighedshaverens kompensation.

4. Generelle bemærkninger til direktivforslaget

4.1 Direktivforslaget definerer forretningshemmeligheder meget bredt for især at dække formler, forskning og undersøgelser, som endnu ikke er omfattet af intellektuelle ejendomsrettigheder.

4.2 Forslaget sigter mod at styrke konkurrenceevnen i europæiske virksomheder og forskningsorganisationer, der bygger på knowhow og forretningshemmeligheder, som ikke kan beskyttes af intellektuelle ejendomsrettigheder, fordi indehaveren ikke kan opnå eneret på de pågældende elementer.

4.3 De traditionelle industrielle ejendomsrettigheder såsom patenter, varemærker, design og modeller omfatter ikke al den viden og alle de oplysninger, som er nødvendige for virksomhedernes økonomiske vækst.

4.4 SMV'erne anvender i øvrigt ofte forretningshemmeligheder til at beskytte sådanne vigtige oplysninger, idet de ofte mangler specialiserede menneskelige ressourcer eller tilstrækkelig finansiel kapacitet til at forfølge, styre, forsvare og håndhæve deres industrielle ejendomsrettigheder.

4.5 For at overvinde disse hindringer følger virksomhederne ofte hemmeligholdelsesaftaler til deres kontrakter med medarbejdere eller underleverandører. Reglerne om beskyttelse af forretningshemmeligheder må ikke føre til indskrænkninger i ytringsfriheden og i muligheden for at agere whistleblower. De må heller ikke indskrænke arbejdstagernes muligheder for at skifte job og i den forbindelse drage nytte af de almene færdigheder og erfaringer, de har erhvervet.

4.6 Forslaget giver således fuld mening, især fordi det aktuelle økonomiske liv i stigende grad tilskynder til underentreprise, hvilket betyder, at underleverandørerne kan få midlertidig adgang til alle former for følsomme oplysninger.

4.7 Desuden letter udviklingen af it- og kommunikationssystemerne hacking, misbrug og videregivelse af forretningshemmeligheder, hvilket øger risikoen for, at de bruges i tredjelande til at fremstille varer, som derefter konkurrerer inden for EU med de varer, som tilhører de virksomheder, der er ofre for uretmæssig tilegnelse og brug.

4.8 EØSU gør opmærksom på, at de stigende krav om rapportering, navnlig for børsnoterede selskaber, udgør en trussel mod forretningshemmeligheder. De oplysninger, der indgår i sådanne rapporter, bliver offentligt tilgængelige for enhver investor, der kan vise sig at være eller at blive en konkurrent.

4.9 EØSU mener, at risikoen for videregivelse af forretningshemmeligheder i forbindelse med den obligatoriske rapportering, der påhviler medlemmer af børsnoterede selskabers bestyrelser, også bør tages i betragtning i direktivforslagets artikel 4.

5. Særlige bemærkninger til direktivforslaget

5.1 Forslaget indeholder flere processuelle garantier, navnlig foreløbige, herunder sikrende retsmidler samt korrigerende og afhjælpende foranstaltninger efter en retsafgørelse, hvor der er konstateret en reel krænkelse af en forretningshemmelighed, f.eks. tilintetgørelse af oplysninger i den krænkende parts besiddelse, tilbagekaldelse og tilintetgørelse af de berørte varer, beregning af erstatning, der dækker skadens immaterielle aspekt, og offentliggørelse af afgørelsen.

5.2 Erstatningen, der tilkendes på begæring af den krænkede part, bør svare til den skade, denne reelt har lidt, og der bør tages hensyn til både de materielle og de immaterielle aspekter.

5.3 Dommere kan imidlertid anvende et fast beløb, »når det er hensigtsmæssigt«, f.eks. beregnet på baggrund af de gebyrer eller afgifter, som skulle have været betalt, hvis der var givet tilladelse til at anvende forretningshemmeligheden.

5.4 Udvalget understreger, at de strafferetlige begreber »tyveri«, »bestikkelse« og »vildledning« i direktivforslagets artikel 3 har til formål at definere begrebet »ulovlig erhvervelse, brug og videregivelse af forretningshemmeligheder«.

5.5 Kommissionen har til hensigt at gennemføre en harmonisering af mulighederne for civilretlig oprejsning, så innovative virksomheder på effektiv vis kan forsvare deres forretningshemmeligheder i hele EU. Artikel 5 »Generel forpligtelse« er relevant i denne forbindelse, idet den indeholder en bestemmelse om, at medlemsstaterne tilvejebringer de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, som er nødvendige for (som udvalget understreger) at sikre adgang til civilretlig oprejsning.

5.6 Det ser endvidere ud til, at direktivforslaget sidestiller forretningshemmeligheder med en form for intellektuel ejendomsret bortset fra den eksklusive karakter. Beskyttelsesforanstaltningerne er faktisk er meget lig procedurerne i direktiv EF 2004/48/EF om håndhævelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder, f.eks. ophavsrettigheder, varemærker, design og patenter, der blev vedtaget i april 2004, og som planlægges revideret. Hvad angår artikel 4 er det efter EØSU's mening meget vigtigt, at en ansat, uden risiko for i den forbindelse at gøre sig skyldig i en overtrædelse, skal kunne rådføre sig med en faglig tillidsmand om afsløring af fejl eller forsømmelser eller andre situationer på en arbejdsplads.

EØSU mener, at direktivet bør indeholde en beskyttelse mod repressalier rettet mod ansatte, som udnytter mulighederne i artikel 4.

5.7 Udvalget glæder sig i den henseende over, at forslaget i tilknytning til de tilbagevendende diskussioner om misbrug af beslaglæggelsesproceduren ⁽²⁾, en ikke-kontradiktorisk procedure, bevæger sig væk fra direktiv 2004/48/EF, idet det i artikel 10, stk. 2, udtrykkeligt anføres, at medlemsstaternes retslige myndigheder skal vurdere, om de foreløbige og korrigerende foranstaltninger er forholdsmæssigt afpassede.

5.8 Sidestillingen af forretningshemmeligheder med en form for intellektuel ejendomsret går så vidt, at begrebet »redelig erhvervspraksis« indgår i direktivforslaget. Begrebet forekommer allerede i TRIPS-aftalen.

⁽²⁾ Den franske kassationsdomstol »Cour de cassation, civile, Chambre commerciale«, 12. februar 2013, 11-26.361 »Société Vetrotech Saint-Gobain international«; Tredje Afdeling, den ordinære domstol i Paris, 15. november 2011 »Sociétés JCB«, bemærkninger af Laurent Labatte, Marks & Clerk France, rådgiver med hensyn til industriel ejendomsret.

5.9 EU-Domstolen har haft lejlighed til at fortolke begrebet »redelig erhvervspraksis«⁽³⁾, som er udledt af direktiv 89/104/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker.

5.10 På trods af de betydelige fremskridt, der er indeholdt i forslaget, fritager vedtagelsen af direktivet ikke virksomhederne fra at træffe hensigtsmæssige forebyggende foranstaltninger, f.eks. tekniske, organisatoriske og kontraktmæssige foranstaltninger, til at forsvare deres forretningshemmeligheder.

5.11 Det vil derfor være for snævert at begrænse oplysninger, der betragtes som forretningshemmeligheder, til oplysninger af umiddelbar kommerciel værdi, idet det kan forekomme, at visse økonomiske, industrielle, tekniske og videnskabelige oplysninger ikke har direkte, men kun potentiel kommerciel værdi, navnlig oplysninger, der stammer fra forskningsdata og teknisk eller videnskabelig udvikling.

5.12 EØSU foreslår at supplere listen i artikel 4, stk. 1, idet det tilføjes, at erhvervelse af forretningshemmeligheder betragtes som en lovlig handling, hvis forretningshemmeligheden erhverves ved:

e) efterlevelse af den forpligtelse til rapportering, der påhviler medlemmerne af børsnoterede selskabers bestyrelser.

5.13 Endvidere foreslår EØSU at supplere listen i artikel 4, stk. 2, idet det tilføjes, at medlemsstaterne sikrer, at der ikke gives ret til at anmode om de foranstaltninger, procedurer og retsmidler, der er omhandlet i dette direktiv, hvis den påståede erhvervelse, brug eller videregivelse af forretningshemmeligheden fandt sted med henblik på:

f) videregivelse af forretningshemmeligheder som led i efterlevelse af den forpligtelse til rapportering, der påhviler medlemmerne af børsnoterede selskabers bestyrelser.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽³⁾ Jf. navnlig direktiv 89/104/EØF om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker og EU-Domstolens retspraksis vedrørende fortolkning af begrebet »redelig erhvervspraksis«, EU-Domstolen 15. marts 2005, sag C 228/03 the Gillette Company Gillette group Finland Oy mod LA-laboratories Oy.

BILAG

til udtalelse fra Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Følgende punkt i sektionens udtalelse blev ændret for at afspejle det ændringsforslag, der blev vedtaget, men det oprindelige punkt i udtalelsen opnåede over en fjerdedel af stemmerne (forretningsordenens artikel 54, stk. 4):

Punkt 4.5

- 4.5 *For at overvinde disse hindringer følger virksomhederne ofte hemmeligholdelsesaftaler til deres kontrakter med medarbejdere eller underleverandører.*

Afstemningsresultat:

For:	80
Imod:	46
Hverken for eller imod:	10

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets forordning om oprettelse af fællesforetagendet Shift2Rail

COM(2013) 922 final — 2013/0445 (NLE)

(2014/C 226/10)

Hovedordfører: **Juan Mendoza Castro**

Rådet besluttede den 11. februar 2014 under henvisning til artikel 187 og artikel 188, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om

»Forslag til Rådets forordning om oprettelse af fællesforetagendet Shift2Rail«

COM(2013) 922 final — 2013/0445 (NLE).

På grund af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 497. plenarforsamling den 25.—26. marts 2014 (mødet den 25. marts) Juan Mendoza Castro til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 177 stemmer for og 3 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

- 1.1 EØSU støtter S2R-initiativet, som er et vigtigt bidrag til den europæiske jernbaneindustri.
- 1.2 EØSU understreger især det potentiale, S2R har for beskæftigelsen, i og med at det samlede antal beskæftigede i sektoren løber op i omegnen af 3 millioner.
- 1.3 Jernbaneindustrien skal for at indfri de målsætninger, EU har fastlagt på lang sigt, gennem en ikke blot teknologisk, men også kulturel ændring.
- 1.4 Det planlagte totale budget for S2R er på 920 mio. euro, hvilket ikke kan dække de nødvendige investeringer, som vurderes til at være på 1,4 mia. euro, hvorfor der vil skulle foretages en prioritering af de forskellige forskningsområder.
- 1.5 EØSU fremhæver S2R's betydning for, at den europæiske jernbaneindustri kan konkurrere på et globalt marked med en volumen på 146 mia. euro om året.
- 1.6 Europæiske virksomheder taber terræn til asiatiske konkurrenter, som investerer massivt i FoU. Verdensmarkedet bliver stadig mere udfordrende, da der inden for alle produkter og segmenter kommer flere og flere aktører til.
- 1.7 Styringssystemet ERTMS er et eksempel på, at viljen til samarbejde bør gå forud for nationale interesser.
- 1.8 Forskningsindsatsen bør efter EØSU's opfattelse lægge hovedvægten på aktiviteter, der har at gøre med personsikkerheden, den økonomiske effektivitet og information til jernbanebrugerne.
- 1.9 De centrale områder og overordnede målsætninger er fordelt på fem forskningsprogrammer under S2R.
- 1.10 EØSU mener, at tildelingen af ejerskabet til forskningsresultaterne bør defineres. Spørgsmålet om intellektuel ejendomsret og patenter er helt centralt, men Kommissionens forslag forholder sig ikke til dette.
- 1.11 Den industrielle implementering af produkter, som er resultat af EU-finansieret forskning, bør ske inden for EU.

1.12 Modsat hvad Kommissionens forslag anfører, bør Det Europæiske Jernbaneagentur alene stå for tekniske definitioner vedrørende interoperabilitet.

2. Baggrund for og resumé af forslaget til forordning

2.1 Hvidbogen om transportpolitikken ⁽¹⁾ og den fjerde jernbanepakke ⁽²⁾ etablerer et stort indre jernbanemarked ⁽³⁾.

2.2 Et af hovedmålene i Horisont 2020 er at styrke europæisk industri gennem aktioner, der understøtter forskning og innovation i centrale industrisektorer.

2.3 Fællesforetagendet Shift2Rail (S2R) får status af organ (jf. EUF-traktatens artikel 187 og Finansforordningens artikel 209).

2.4 S2R er endvidere nødvendigt for håndteringen af alvorlige aktuelle problemer: den spredte indsats som følge af de mange forskellige nationale normer og standarder skaber barrierer, som forhindrer, at fælles industriprodukter bliver anvendt på jernbaneområdet, og besværliggør krydsautorisationer for jernbaneprodukter, den tvungne nedgang i de førende jernbaneselskabers forskningsindsats, den begrænsede offentlige og private investering og stigningen i de finansielle risici.

2.5 S2R har følgende målsætninger:

- støtte til den tekniske jernbanestrategi, som Det Europæiske Jernbaneagentur offentliggjorde i februar 2014;
- generel nedbringelse af livscyklusomkostningerne på op til 50 %;
- 100 % forøgelse af jernbanetransportsystemets kapacitet;
- forbedring af tjenesternes pålidelighed og punktlighed på 50 %;
- forbedring af interoperabiliteten; og
- reduktion af de negative faktorer, som f.eks. støj.

2.5.1 Der skal etableres en valideringsproces med henblik på en kvantitativ vurdering af, i hvilket omfang de fremtidige resultater af S2R konkret bidrager til opfyldelsen af disse grundlæggende målsætninger. Styring af kvalitetsteknologi og -krav er den bedste måde til at bane vej for en minimal kontrol med udviklingen i forhold til målsætninger, og disse tilgange bør derfor anvendes i S2R på professionel vis.

2.6 Aktiviteterne i forbindelse med S2R centrerer om fire jernbanetransportmåder:

- Interoperabel højhastighedstransport af passagerer.
- Interoperabel regional transport af passagerer.
- Ikke-interoperabel transport af passagerer i byer og byområder.
- Interoperabel godstransport.

2.7 Finansieringen varetages af EU, som bidrager med maksimalt 450 mio. euro, og af de øvrige medlemmer, der vil skulle bidrage med mindst 470 mio. euro.

2.8 Projektet ventes at løbe til den 31. december 2024.

3. Generelle bemærkninger

3.1 Betydningen af S2R

EØSU støtter med entusiasme S2R-initiativet, der vil udgøre et vigtigt bidrag til den europæiske industri i den strategiske sektor, der udgøres af jernbanerne. EØSU støtter tillige den omfattende involvering af jernbanevirksomhederne i projektet.

⁽¹⁾ »En køreplan for et fælles europæisk transportområde — mod et konkurrencedygtigt og ressourceeffektivt transportsystem«, COM (2011) 144 final.

⁽²⁾ »Fjerde jernbanepakke — færdigetablering af det fælles europæiske jernbaneområde for at fremme europæisk konkurrenceevne og vækst«, COM(2013) 25 final.

⁽³⁾ EUT C 327 af 12.11.2013, s. 122.

3.2 Beskæftigelse

EØSU understreger især den betydning, S2R har for beskæftigelsen. Det anslås, at 400.000 mennesker i Europa er direkte eller indirekte beskæftiget hos sektorens leverandører. Over 1.350.000 personer arbejder for de europæiske infrastrukturforvaltere og jernbaneoperatører. Beskæftigelsen i byjernbaneoperatørerne er formentlig af samme størrelsesorden, hvorfor det samlede antal beskæftigede i sektoren løber op i omegnen af 3 millioner.

3.3 Stor udfordring for den europæiske jernbaneindustri

EØSU påpeger, at der, for at indfri de målsætninger, EU har fastlagt på lang sigt, skal ske en gennemgribende ændring ikke blot teknologisk, men også kulturelt. Ud over fastlæggelse af standarder og harmoniseringsforanstaltninger, bør EU fremme en transnational ramme for en fælles indsats.

3.4 Finansiering

EØSU bifalder den finansieringsindsats, der lægges op til i forbindelse med S2R. Ikke desto mindre bør det planlagte totale budget på 920 mio. euro styrkes med supplerende midler, eftersom S2R forudsætter investeringer, der kan anslås at beløbe sig til i alt 1,4 mia. euro. I modsat fald vil det være nødvendigt at foretage en prioritering af de forskellige aktiviteter under S2R.

3.5 Yderligere aktiviteter

I det samlede budget afsættes der 120 mio. euro til »yderligere aktiviteter«. Dette er aktiviteter, som medlemmerne af fællesforetagendet vil lægge oveni deres FoU-investering, der er støttet af EU-midler. Dette beløb finansieres således ikke af Den Europæiske Union.

3.6 Det globale jernbaneindustrimarked

EØSU fremhæver S2R's betydning for at opretholde konkurrenceevnen i den europæiske industri, som stadig står for over halvdelen af verdensproduktionen af jernbaneudstyr og -tjenester (80 % i Europa). Markedets samlede omfang anslås til 146 mia. euro om året, selv om den »tilgængelige« del af markedet er på 106 mia. euro om året ⁽⁴⁾.

3.7 Europa taber terræn

Det er velkendt, at asiatiske lande investerer massivt i FoU for deres respektive nationale jernbaneindustrier. Europæiske virksomheder er under stærkt pres fra asiatiske konkurrenter. Verdensmarkedet bliver stadig mere udfordrende for den europæiske jernbaneindustri, da der inden for alle produkter og segmenter kommer flere og flere aktører til. Selv om det er meget vanskeligt at konkurrere på prisen med asiatiske virksomheder, spiller den europæiske jernbaneindustri stadig en central rolle for så vidt angår forskning og innovation.

3.8 Små og mellemstore virksomheders rolle

3.8.1 For at få innovation ind på jernbanemarkedet skal produkterne industrialiseres, hvilket forudsætter deltagelse af verdensførende aktører/industrielle giganter, som kan commercialisere de innovative løsninger, der udvikles som led i S2R.

3.8.2 Ikke desto mindre mener EØSU, at SMV'er også vil spille en afgørende rolle for S2R på tre mulige måder:

- Ved at danne klynger og søge om status af associerede medlemmer, med en forpligtelse på 2,5 % af værdien af et innovationsprogram (47,6 % finansieret).
- Gennem åbne indkaldelser af forslag (135 mio. euro er afsat til dette, og det er 100 % finansieret).
- Ved at blive underleverandør til et af fællesforetagendets medlemmer (stiftende eller associerede medlemmer). Disse aktiviteter vil ligeledes blive 100 % finansieret.

⁽⁴⁾ Roland Berger »World Rail Market Study, forecast 2012-2017« (analyse af det globale jernbanemarked, udsigterne for perioden 2012-2017).

3.9 Eksemplet ERTMS

Styringssystemet ERTMS — som blev skabt på initiativ af Kommissionen — viser, at viljen til samarbejde bør gå forud for nationale interesser. ERTMS er formentlig den største udfordring for, at jernbaneindustrien kan få succes, eftersom det er det mest udbredte jernbanesystem ikke alene i Europa, men også i mange andre lande i verden, med stort potentiale for interoperabilitet. Derfor bør der gøres en omfattende forskningsindsats for at nå målene om fuld interoperabilitet og kapacitetsforøgelse samt nedbringelse af implementeringsomkostningerne.

3.10 Kort sagt er S2R et skridt i den rigtige retning

For første gang har store virksomheder i den europæiske jernbaneindustri (som ligger i indbyrdes konkurrence) besluttet at samarbejde om en fælles forskningsdagsorden.

4. Særlige bemærkninger

4.1 Forskning og udvikling (FoU)

4.1.1 I overensstemmelse med direktivet om interoperabilitet ⁽⁵⁾ omfatter det foreslåede FoU-program: rullende materiel i form af gods- og passagertog, infrastruktur, togkontrol og signaler.

4.1.2 EØSU anbefaler, at programmerne prioriterer indsatsen for at højne personsikkerheden og jernbanernes økonomiske effektivitet. De nye teknologier bør endvidere forbedre den information, der gives til jernbanebrugerne.

4.2 Innovationsprogrammer

EØSU noterer sig, at S2R omfatter fem innovationsprogrammer, der er identificeret af de eksperter, der har arbejdet under UNIFE's koordinering. Der er tale om følgende programmer:

4.2.1 (IP1) Energy & Mass Efficient Technologies for High Capacity Trains (energi- og masseeffektive teknologier for højkapacitetstog)

4.2.1.1 Formålet er at udvikle en ny generation af tog, som er lettere og mere energieffektive, og som belaster skinnenettet mindre og har mildere konsekvenser for miljøet. De nye teknologier omfatter trækssystemer (*traction drives*), kontrol- og styresystemer (*TCMS*), chassis (*car body-shells*) med letvægtsmaterialer, rullende materiel (*running gear*), bremsesystemer og døre.

4.2.1.2 De overordnede målsætninger for IP1 er:

- Øge vognenes fysiske kapacitet og fremme en styrkelse af jernbanelinjernes transportkapacitet.
- Reducere rejseafbrydelser for passagerer ved at styrke vognenes operationelle pålidelighed og tilgængelighed, enten ved anvendelse af grundlæggende mere pålidelige komponenter eller en pålidelig system-/subsysteminfrastruktur.
- Reducere livscyklusomkostningerne for vogne (mindre vedligeholdelse, mindre energiforbrug osv.) og for andre subsystemer, der har berøringsflader med vognene (mindre belastning af skinnenettet osv.).
- Øge vognenes energieffektivitet og nedbringe vognmassen.
- Øge sammenkoblingskapaciteten mellem enhederne med henblik på større operationel fleksibilitet.

⁽⁵⁾ EUT L 191 af 18.7.2008, s. 1.

4.2.2 (IP2) Advanced Traffic Management & Control Systems (avancerede trafikstyrings- og -kontrolsystemer)

4.2.2.1 Jernbanemarkedet har historisk valgt forskellige nationale løsninger vedrørende signaler på hovedlinjerne. På signalområdet er der forskellige løsninger i forhold til de bymæssige behov (CBTC-løsninger), og S2R vil afsøge muligheden for at tilbyde en bedre interoperabilitet/standardisering/integration i forhold til ERTMS for så vidt angår disse behov.

4.2.2.2 De overordnede målsætninger for IP2 er:

- Udvikle en ny generation af signal- og kontrolsystemer med henblik på intelligent trafikstyring med automatiske (førerløse) tog samt øge jernbaneforetagenders og infrastrukturforvalters kapacitet og pålidelighed og drastisk reducere deres livscyklusomkostninger.
- Opretholde den dominerende position, ERTMS har som systemløsning for jernbanestyring og -kontrol verden over, gennem professionelle metoder for formel og åben specificering med henblik på fuld interoperabilitet til en overkommelig pris.
- Forøge synergi og interoperabilitet med bybaner og sporveje.
- Reducere rejseafbrydelser for passagerer ved at styrke jernbanetransportens operationelle pålidelighed og tilgængelighed, enten ved anvendelse af meget mere pålidelige komponenter eller en system-/subsysteminfrastruktur.

4.2.3 (IP3) Cost Efficient-High Capacity Infrastructure (omkostningseffektiv infrastruktur med høj kapacitet)

4.2.3.1 Programmet omfatter fire forskningsområder:

- Nye sporskifter og krydsninger: forbedre eksisterende sporskifter og krydsninger og en ny tilgang til retningsskifter for tog (Mechatronic) med henblik på at reducere støjen, antallet af forsinkelser, der skyldes fejl i udstyret, og vedligeholdelsesomkostningerne.
- Radikalt innovative spor. Optimering af det samlede spornet: ny udformning af det samlede spornet med henblik på at optimere håndteringen af trafikbelastningen og -udviklingen. Implementering af nye teknologier.
- Intelligent infrastrukturvedligeholdelse: nye løsninger for registre for jernbaneaktiver (Rail Asset Registers), banebrydende måle- og overvågningsinstrumenter, brugsbaseret vedligeholdelse i stedet for vilkårsbaseret (maintenance engineering) og nyt design vil yderligere bidrage til at minimere omkostninger, øge kapaciteten og reducere støjen.
- Energieffektivitet: innovativ integrering af gendannet energi, »wayside«-energiopbevaringsanordninger, effektiv anvendelse af vedvarende energi, såvel som intelligent interaktion med elektricitetsnettet vil bringe jernbanerne helt frem i denne teknologi.

4.2.4 (IP4) IT Solutions for a Seamless Attractive Railways (IT-løsninger for gnidningsfri, attraktive jernbaner)

4.2.4.1 Der er ingen planer om at udvikle en fælles platform, men en ramme for interoperabilitet, hvor enhver, som ønsker det, ganske enkelt kan bidrage med, hvad de har udviklet, baseret på åbne grænseflader, hvorved enhver afhængighed af GDS (Global Distribution System) undgås. På denne måde bliver rejseerfaringen selve produktet. Jernbanesektorens igangværende forsknings- og udviklingsaktiviteter skal integreres i projektet.

4.2.5 (IP5) Technologies for Sustainable & Attractive European Freight (teknologier for en bæredygtig og attraktiv europæisk godstransport)

4.2.5.1 IP5's hovedudfordring: at definere alle de teknologiske og procesmæssige tiltag, som er nødvendige for at kunne indfri et af hvidbogens vigtigste mål: flytte 30 % af vejtrafik til jernbaner og indre vandveje inden 2030, og 50 % inden 2050. EØSU anbefaler — af hensyn til accepten af især godsjernbanetransporten — at forskningen i støjreducering integreres i IP5.

4.3 Systemplatformsdemonstrationer (SPD)

4.3.1 EØSU konstaterer, at hensigten med S2R ikke blot er at producere prototyper, men også fuldt operationelle produkter til brug i jernbanesystemer. De nye teknologier og innovationer, der udvikles som led i S2R-innovationsprogrammet, vil blive fremvist i virkelige eller simulerede driftsomgivelser gennem ITD'er (integrerede teknologidemonstratorer). Med S2R's systemplatformsdemonstrationer kan disse teknologier udvikles og dokumenteres og således nå et tilstrækkeligt teknologimodningsniveau for en ny generation af jernbanesystemer.

4.3.2 Det er endnu ikke bestemt, hvor ITD'erne vil blive installeret, og dette vil først ske hen imod slutningen af S2R-projektet. Denne beslutning skal endvidere tages af de fremtidige medlemmer (stiftende og associerede) sammen med Kommissionen. SPD'ernes virtuelle og fysiske udvikling vil i vidt omfang afhænge af ITD'ernes definition og resultater.

4.4 Patenter

4.4.1 I betragtning af det mangefacetterede og komplekse finansieringssystem, der er etableret, og det betydelige omfang af de EU-midler, der afsættes, mener EØSU, at anvendelsen og tildelingen af slutresultaterne af den forskning, der initieres som led i Shift2Rail, bør defineres præcist. Derfor er spørgsmålet om intellektuel ejendomsret og patenter helt centralt. Indholdet af dette og dets funktionsmåde bør gøres til genstand for en artikel i selve forordningsteksten. Fraværet af dette og de risici, det indebærer, er allerede påpeget af EØSU i dets udtalelser om fællesforetagenderne »innovative lægemidler«, »Clean Sky«, »ENIAC« og »brændselsceller«. I nærværende fælles teknologiinitiativ risikerer denne udeladelse at vise sig endnu mere følsom, eftersom forskningsresultaterne berører virksomheder, som er i direkte konkurrence på markedet (jf. denne udtalelses punkt 3.10).

4.4.2 Under alle omstændigheder pointerer EØSU, at opfindelser, der er betalt med offentlige midler, skal tjene almene interesser. Med dette for øje bør man navnlig gøre sig overvejelser over mekanismer, som kan befordre afkastet af de investeringer, der foretages med EU-midler, og sikre sig, at frugterne af fællesforetagendets forskning høstes inden for EU.

4.5 Fastsættelse af standarder for interoperabilitet

4.5.1 Vedtægterne for fællesforetagendet Shift2Rail (bilag I, punkt 2h) anfører: *»brugernes krav samles, og standarder for interoperabilitet fastsættes for at styre investeringer i forskning og innovation i retning af operationelle og salgbare løsninger«*. Dette understøttes af begrundelsen til forordningsforslaget (se punkt 3.3 i begrundelsen).

4.5.2 Dette er ikke hensigtsmæssigt, da:

- fastsættelse af standarder kan ikke uddelegeres til instanser, som har offentlig-privat status, og hvis deltagelseskreds er ekstremt begrænset. Det mindste, man kan kræve af tekniske specifikationer og standarder, er, at de udarbejdes i samarbejde med alle interesserede parter, og at disse giver deres samtykke eller holdes behørigt underrettet. Vedtægterne for Shift2Rail går i en helt anden retning;
- det nuværende direktiv om interoperabilitet (direktiv 2008/57/EF) etablerer allerede en lovgivningsmæssig ramme på EU-niveau, som regulerer fastsættelsen af tekniske specifikationer for interoperabilitet. Det er Det Europæiske Jernbaneagentur, der udarbejder forslag til tekniske specifikationer for interoperabilitet, på grundlag af en verifikation af subsystemerne i samarbejde med de relevante arbejdsmarkedsparter;
- Det Europæiske Jernbaneagentur vil kun få observatørstatus (punkt 11 i bilaget). I visse tilfælde vil agenturet tage sig af koordineringen, men *de facto* vil det være Kommissionen og de otte virksomheder, der som stiftende medlemmer alene har det afgørende ord. Det er vanskeligt at forstå det hensigtsmæssige i en sådan institutionel overlapning på EU-niveau.

4.5.3 Derfor bør fastsættelsen af tekniske specifikationer for interoperabilitet alene varetages af Det Europæiske Jernbaneagentur.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE
Formand
for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om Den Europæiske Unions deltagelse i kapitalforhøjelsen i Den Europæiske Investeringsfond

COM(2014) 66 final — 2014/0034 (COD)

(2014/C 226/11)

Hovedordfører: **Michael Smyth**

Rådet og Europa-Parlamentet besluttede henholdsvis den 18. februar og 24. februar 2014 under henvisning til artikel 173, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets afgørelse om Den Europæiske Unions deltagelse i kapitalforhøjelsen i Den Europæiske Investeringsfond«

COM(2014) 66 final — 2014/0034 (COD).

Den 25. februar 2014 henviste EØSU's præsidium det forberedende arbejde til Den Faglige Sektion for Det Indre Marked, Produktion og Forbrug.

På grund af sagens hastende karakter udpegede Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg på sin 497. plenarforsamling den 25.—26. marts 2014, mødet den 25. marts, Michael Smyth til hovedordfører og vedtog følgende udtalelse med 133 stemmer for, 1 imod og 3 hverken for eller imod:

1. Indledning

1.1 EØSU støtter beslutningen om at rekapitalisere Den Europæiske Investeringsfond (EIF), så den kan udvide sin rolle som yder af risikovillig kapital til SMV'er i hurtig vækst og innovative SMV'er.

1.2 Beslutningen om at forhøje EIF's tegnede kapital med op til 1,5 mia. EUR øger i væsentlig grad EIF's investeringspotentiale i en situation med økonomisk krise og en stagnerende europæisk økonomi, og man kan med rette spørge, om ikke selv denne forhøjelse er for lille?

1.3 Nye undersøgelser af og data om finansiering og banklån til SMV'er viser, at adgangen til finansiering (både af investeringer og driftskapital) er det mest presserende problem for SMV'er. Væksten i bankudlån til virksomheder er faldet støt i de sidste tre måneder. EIF's ansvarsområde er specifikt innovative virksomheder med et kraftigt vækstopotentiale, men er der ikke behov for en endnu større rekapitalisering af fonden, så den kan udvide sine aktiviteter yderligere?

1.4 EØSU gentager sin opfordring til en omfattende rekapitalisering af EIF, for at fonden kan udfylde den rolle, som den oprindeligt var tiltænkt — nemlig en europæisk venturekapitalfond med opstart af højteknologiske virksomheder som særligt ansvarsområde for finansiering.

1.5 EØSU foreslår, at 20 % af nettooverskuddet udbetales i udbytte og anvendes til at dække en del af omkostningerne ved kapitalforhøjelsen. EØSU støtter bestræbelserne på at skabe balance mellem det finansielle og det politiske udbytte af EIF og involvere de relevante finansielle institutioner i forhøjelsen af fondens tegnede kapital.

2. Forslaget

2.1 Den Europæiske Investeringsfond (EIF) har to hovedopgaver:

- levering af venturekapital for at forbedre forsyningen med risikovillig kapital til innovative små og mellemstore virksomheder (SMV'er) i hurtig vækst;
- tilvejebringelse af garantier og andre risikodelingsinitiativer med henblik på at øge finansielle institutioners kapacitet til at yde lån til SMV'er.

2.2 Fonden opererer ved hjælp af egne midler og forvalter endvidere en række EU-programmer, herunder Horisont 2020 og Cosme, i de kommende år. EIF forventer at fordoble sin eksponering med hensyn til garantier og venturekapital. Det er derfor nødvendigt at øge fondens kapital. I øjeblikket har Den Europæiske Investeringsbank (EIB) aktiemajoriteten i EIF (62,1 %). De øvrige aktionærer er Den Europæiske Union (30 %) og 24 offentlige og private finansielle institutioner (7,9 %).

2.3 Forslaget går ud på at forhøje fondens tegnede kapital fra 3 mia. EUR til 4,5 mia. EUR, hvoraf 20 % vil blive indbetalt. Denne kapitalforhøjelse vil øge EIF's kapacitet til kreditforbedringsaktiviteter og mobilisere mellem 11 og 20 mia. EUR i långivning til SMV'er i 2014 og 2015.

3. Bemærkninger til forslaget

3.1 Umiddelbart forekommer rekapitalisering af EIF at være en klart positiv udvikling. Data fra Den Europæiske Centralbank (ECB) viser, at de samlede udlån til virksomheder faldt støt i de sidste tre måneder op til januar 2014. Ifølge den seneste undersøgelse af bankernes udlån er adgang til finansiering det mest presserende problem for SMV'er i eurozonen, skønt problemets alvor varierer mellem forskellige geografiske områder. De vigtigste faktorer, der påvirker SMV'ers behov for ekstern finansiering, er behovet for driftskapital og faste investeringer. Rekapitaliseringen af EIF vil i nogen grad bidrage til at løse dette problem, men behovet er meget stort.

3.2 EØSU støtter forslaget om rekapitalisering af EIF. Udvalget konstaterer, at Det Europæiske Råd har opfordret Kommissionen og EIB til at udvide EIF's kapital yderligere, og afventer resultatet af dette forslag. Udvalget har i tidligere udtalelser ytret betænkeligheder ved EIF's rolle og gentager dem nu ⁽¹⁾.

3.3 En forhøjelse af EIF's kapital vil bidrage til at opfylde målet om at skabe tilstrækkelig kapacitet til kapitalinvesteringer til støtte for innovation, forskning og teknologisk udvikling i alle virksomheder i medlemsstaterne. For at opfylde dette mål med minimale budgetudgifter anbefaler EØSU, at der på det årlige møde om EIF i 2014 træffes afgørelse om at udbetale 20 % af nettooverskuddet i udbytte. EØSU mener, at det vil være hensigtsmæssigt at betragte det årlige udbytte, som i årene 2014-2017 skal udbetales til EU' for dennes deltagelse i fonden, som eksterne formålsbestemte indtægter, og anvende det til at dække en del af omkostningerne ved kapitalforhøjelsen. EØSU støtter bestræbelserne på at skabe balance mellem det finansielle og det politiske udbytte af EIF og fuldt ud bevare fondens trepartsstruktur. Udvalget opfordrer i denne forbindelse til, at flere ligesindede finansielle institutioner anerkendes som nye indehavere af kapitalandele.

3.4 Da EIF oprindeligt blev oprettet i 1993, anbefalede det, at fonden skulle støtte virksomheder, ikke kun gennem egenkapitalgarantier og lån, men også ved at oprette en europæisk venturekapitalfond på op til 60 mia. EUR. Målet var at kompensere for manglen på privat venturekapital i Europa i forhold til Nordamerika og at reducere afhængigheden af fastforrentede lån, som er til ulempe for nyoprettede virksomheder og for virksomheder, der befinder sig på et tidligt stadium. Da EIF blev stiftet i 1994 spillede lånegarantien en dominerende rolle, og der var noget mindre fokus på venturekapitalens rolle.

3.5 EØSU mener, at EIF's ansvarsområde i højere grad bør være venturekapital som oprindeligt planlagt.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

⁽¹⁾ EUT C 143 af 22.5.2012, p. 10.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om styrkelse af visse aspekter af uskyldsformodningen og retten til at være til stede under retssagen i straffesager

COM(2013) 821 final — 2013/0407 (COD),

forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om retssikkerhedsgarantier for børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager

COM(2013) 822 final — 2013/0408 (COD),

forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om foreløbig retshjælp til mistænkte eller tiltalte, der frihedsberøves, og retshjælp i sager angående europæiske arrestordre

COM(2013) 824 final — 2013/0409 (COD),

og meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Fremskridt med gennemførelsen af Den Europæiske Unions dagsorden for retssikkerhedsgarantier for mistænkte og tiltalte — styrkelse af grundlaget for det europæiske strafferetlige område

COM(2013) 820 final

(2014/C 226/12)

Ordfører: **Xavier Verboven**

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 13. og den 22. januar 2014 under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om styrkelse af visse aspekter af uskyldsformodningen og retten til at være til stede under retssagen i straffesager«

COM(2013) 821 final — 2013/0407 (COD)

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om retssikkerhedsgarantier for børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager«

COM(2013) 822 final — 2013/0408 (COD)

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om foreløbig retshjælp til mistænkte eller tiltalte, der frihedsberøves, og retshjælp i sager angående europæiske arrestordre«

COM(2013) 824 final — 2013/0409 (COD).

Den 27. november 2013 besluttede Kommissionen under henvisning til artikel 304 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet, Rådet, Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg og Regionsudvalget — Fremskridt med gennemførelsen af Den Europæiske Unions dagsorden for retssikkerhedsgarantier for mistænkte og tiltalte — styrkelse af grundlaget for det europæiske strafferetlige område«

COM(2013) 820 final.

Det forberedende arbejde henvistes til Den Faglige Sektion for Beskæftigelse, Sociale Spørgsmål og Unionsborgerskab, der vedtog sin udtalelse den 12. marts 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 497. plenarforsamling den 25.—26. marts 2014, mødet den 25. marts, følgende udtalelse med 139 stemmer for, 1 imod og 9 hverken for eller imod:

1. Konklusioner og anbefalinger

EØSU bifalder og støtter Kommissionens forslag til direktiver og henstillinger vedrørende uskyldsformodning, retsbeskyttelse af børn og sårbare grupper og foreløbig retshjælp.

1.1 Udvalget nærer imidlertid en række betænkeligheder og ønsker at fremsætte forslag, som skal styrke udgangspunkterne og målsætningerne for Kommissionens forslag.

1.2 Hvad angår uskyldsformodning, understreger EØSU, at ingen er skyldig, før den endelige dom er faldet, og at dette er en ukrænkelig ret. EØSU understreger, at hvis borgerne skal have tillid til retssystemet, skal dommerne være immune over for enhver form for pres og indflydelse, også fra medierne. I den forbindelse bør medierne også passe på, at de ikke påtager sig retsinstanternes rolle — uden hermed at give afkald på deres forfatningsretligt sikrede pressefrihed.

1.3 Hvad angår beskyttelse af børn i straffesager, peger EØSU på, at børn befinder sig i en meget sårbar situation, når de berøves deres frihed på grund af de risici, frihedsberøvelsen indebærer for deres mentale og fysiske integritet. Samtidig understreger udvalget det nødvendige i at prioritere initiativer, der hjælper børn, som udsættes for en straffesag, til hurtigst muligt at blive integreret i samfundslivet.

1.4 Hvad angår foreløbig retshjælp anser udvalget det for positivt, at principperne i forslaget til direktiv også gælder personer, der er genstand for en europæisk arrestordre. EØSU støtter endvidere henstillingen om at tilstræbe en yderligere harmonisering af de kriterier, der skal ligge til grund for beslutninger om retten til retshjælp i straffesager. EØSU peger på, at retshjælp i straffesager ikke må bringes i fare som følge af de budgetmæssige vanskeligheder, nogle medlemsstater står over for, og opkaster spørgsmålet om, i hvilken grad der kan frigøres EU-midler hertil, f.eks. via en EU-fond.

1.5 EØSU konstaterer, at forslagene til direktiver om uskyldsformodning og om beskyttelse af børn kun finder anvendelse i forbindelse med straffesager. EØSU mener, at straffesagsbegrebet, analogt med Den Europæiske Menneskerettighedsdomstols retspraksis, i EU-retten bør kunne fortolkes uafhængigt af, hvordan begrebet klassificeres i medlemsstaterne. Med henblik på mest effektivt at garantere denne mulighed for en selvstændig fortolkning anbefaler udvalget at fjerne den betragtning til direktiverne, der går ud på, at garantierne ikke finder anvendelse på administrative sager, der kan føre til sanktioner.

1.6 Hvad angår den i artikel 8 i forslaget til direktiv om uskyldsformodning omtalte procedure for sager, hvor der er afsagt dom in absentia, konstaterer udvalget, at der i tilfælde, hvor den tiltalte ikke er til stede, i henhold til denne bestemmelse kun kan træffes afgørelse i straffesager, hvis det entydigt er godtgjort, at han eller hun var bekendt med, at der var berammet en retssag. Da dette kan være forbundet med praktiske vanskeligheder, hvis tiltalte ikke har noget kendt opholdssted, anbefaler udvalget, at medlemsstaterne udtrykkeligt gives tilladelse til at indføre en særlig indstævningsmetode for personer uden kendt opholdssted (f.eks. forkyndelse af stævningen på politistationer).

2. Resumé af Kommissionens forslag

2.1 Den 27. november 2013 offentliggjorde Kommissionen en ny lovpakke om retssikkerhedsgarantier i straffesager.

2.2 Pakken er en fortsættelse af et lovgivningsprogram om retssikkerhedsgarantier, som omfatter direktiv 2010/64/EF om ret til tolke- og oversætterbistand, direktiv 2012/13/EU om ret til information og direktiv 2013/48/EU om ret til adgang til advokatbistand og om ret til at få en tredjemand underrettet ved frihedsberøvelse.

2.3 Sigtet med dette lovgivningsprogram er via indførelse af minimumsretsgarantier i straffesager dels at garantere EU-borgere over alt i EU ret til en retfærdig rettergang og dels at øge medlemsstaternes gensidige tillid til hinandens retssystemer med henblik på at fremme den gensidige anerkendelse af retsafgørelser.

2.4 Den foreliggende lovpakke omfatter tre direktivforslag. Disse behandler uskyldsformodning, retssikkerhedsgarantier for børn under straffesager og ret til foreløbig retshjælp i straffesager.

2.4.1 Forslaget til direktiv om uskyldsformodning

2.4.1.1 Det forhold, at mistænkte eller tiltalte i en straffesag må formodes uskyldig, indtil det modsatte er bevist ved en dom, er et af de vigtigste principper i strafferetsplejen og udgør kernen i retten til en retfærdig rettergang. Menneskerettighedsdomstolen har i sin retspraksis fastlagt, hvad princippet om uskyldsformodning indebærer i praksis.

2.4.1.2 Hensigten med Kommissionens forslag er at inkorporere bestemte aspekter af det således udviklede princip om uskyldsformodning i et direktiv med henblik på at sikre en optimal gennemførelse af princippet i Den Europæiske Union.

2.4.1.3 Følgende aspekter af uskyldsformodningen er medtaget i direktivet: (1) forbuddet mod, at offentlige instanser i offentlige udtalelser og officielle afgørelser — før en endelig domfældelse — omtaler tiltalte som om, de er blevet domfældt; (2) den kendsgerning, at bevisbyrden ved afgørelsen af skyldsspørgsmålet påhviler anklagemyndigheden, og at tiltalte frifindes i tvivlstilfælde; (3) retten til ikke at inkriminere sig selv og til ikke at samarbejde; (4) retten til ikke at udtale sig; (5) tiltaltes ret til at være til stede under retssagen.

2.4.2 Forslaget til direktiv om retssikkerhedsgarantier for børn, der er mistænkt eller tiltalt i straffesager

2.4.2.1 Direktiv 2010/64/EF blev vedtaget for at garantere personer, der ikke taler eller forstår det sprog, der anvendes i retssagen, en retfærdig rettergang. Ud over sprogbarrierer kan der være andre årsager til, at tiltalte ikke er i stand til at følge straffesagen ordentligt eller deltage i den, f.eks. hvis tiltalte er mindreårig eller mentalt handicappet.

2.4.2.2 Med henblik på at beskytte børns ret til en retfærdig rettergang har Kommissionen udarbejdet et forslag til direktiv. Dette direktiv omfatter beskyttelse af retten til en retfærdig rettergang gennem (1) den ret, som barnet eller indehaveren af forældreansvaret har til at blive underrettet om de yderligere rettigheder, som børn har i henhold til dette direktiv eller dets omsætning til national lovgivning, (2) øget advokatbistand, (3) ret til en individuel vurdering, (4) ret til en lægeundersøgelse ved frihedsberøvelse, (5) pligt til med audiovisuelt udstyr at optage afhøring af børn, (6) det forhold, at frihedsberøvelse kun må foregå som sidste udvej, (7) ret til særbehandling i tilfælde af frihedsberøvelse, (8) ret til rettidig og omhyggelig sagsbehandling, (9) ret til sagsbehandling bag lukkede døre, (10) den ret, som barnet eller indehaveren af forældreansvaret har til at være til stede under retssagen, (11) ret til retshjælp.

2.4.2.3 Der er fastsat lignende garantier for voksne, som befinder sig i en sårbar situation, men i lyset af det vanskelige i at afgrænse begrebet »voksne i en sårbar situation« har Kommissionen valgt at fastlægge garantierne i en henstilling frem for et direktiv.

2.4.3 Forslaget til direktiv om foreløbig retshjælp

2.4.3.1 Direktiv 2013/48/EU fastlægger retten til adgang til advokatbistand. Med henblik på at denne ret i praksis kommer til at gælde for alle, bestemmes det, at der ydes retshjælp til personer, som ikke råder over tilstrækkelige finansielle midler til selv at kunne dække advokatudgifterne.

2.4.3.2 Kommissionen forelægger et forslag til henstilling om kriterierne for adgang til retshjælp og om garantier for retshjælpens kvalitet og effektivitet. På baggrund af de omkostninger, dette kan medføre for medlemsstaterne, og under hensyntagen til det hermed forbundne princip om proportionalitet i EU-anliggender, er der her kun tale om en henstilling.

2.4.3.3 Med henblik på at advokatbistand kan garanteres i de tilfælde, hvor der er størst behov for det, forelægger Kommissionen imidlertid et forslag til direktiv om foreløbig retshjælp. I forslaget til direktiv fastsættes det navnlig, at medlemsstaterne er forpligtede til omgående, dvs. inden deres kompetente organer har truffet endelig afgørelse om tilkendelse (eller afvisning) af retshjælp, at sørge for retshjælp i to tilfælde, nemlig for personer, som: (1) frihedsberøves, (2) er genstand for en europæisk arrestordre og er berøvet deres frihed i den fuldbyrdende medlemsstat.

3. Bemærkninger

3.1 EØSU bifalder og støtter Kommissionens forslag, som klart må betegnes som positive.

3.2 De forelagte dokumenter giver ikke desto mindre anledning til en række betænkeligheder, som fremføres nedenfor. Det drejer sig dels om forbehold af generel karakter, dels om forbehold af teknisk-juridisk karakter. Disse forbehold betyder ikke, at EØSU ikke støtter udgangspunkterne og målsætningerne i Kommissionens forslag. Formålet med indvendingerne er at styrke forslagene.

3.3 *Generelle bemærkninger*

3.3.1 Uskylsformodning

3.3.1.1 EØSU går helhjertet ind for den styrkelse af uskylsformodningen, som beskrives i direktivet om styrkelse af visse aspekter af uskylsformodningen.

3.3.1.2 Udvalget understreger i den forbindelse, at ingen er skyldig, før den endelige dom er faldet, og at dette er en ukrænkelig ret. EØSU understreger, at hvis borgerne skal have tillid til retssystemet, skal dommerne være immune over for enhver form for pres og indflydelse, også fra medierne. I den forbindelse bør medierne også passe på, at de ikke påtager sig retsinstansernes rolle — uden hermed at give afkald på deres forfatningsretligt sikrede pressefrihed.

3.3.2 Retssikkerhedsgarantier for børn og sårbare personer

3.3.2.1 EØSU går også fuldt ud ind for styrkelsen af sårbare personers rettigheder i straffesager, navnlig børns rettigheder, som fremført i forslaget til direktiv om grundlæggende garantier for børn og i forslaget til henstilling, som sikrer at sårbare personer anerkendes som sådan, og at der tages hensyn til deres behov.

3.3.2.2 Børn, som ofte på grund af deres sociale forhold og omgivelser ender i kriminalitet, befinder sig i en meget sårbar position, når de berøves deres frihed, da situationen indebærer risici for deres fysiske, mentale og sociale udvikling.

3.3.2.3 Samtidig understreger udvalget det nødvendige i at prioritere initiativer, der hjælper børn, som udsættes for en straffesag, til hurtigst muligt at blive integreret i samfundslivet.

3.3.2.4 På baggrund af at bestemmelsen om retskrav på advokatbistand for børn også skal finde anvendelse på straffesager, der kan ende med en endelig henlæggelse af den pågældende sag, ville EØSU anse det for hensigtsmæssigt at fastlægge, at retten til advokatbistand også skal finde anvendelse i tilfælde, hvor der træffes andre foranstaltninger som alternativ til retsforfølgning.

3.3.3 Adgang til foreløbig retshjælp

3.3.3.1 EØSU går ind for princippet, som fastsættes i forslaget til direktiv, om at der ydes retshjælp i form af »foreløbig retshjælp«, når der er størst behov for adgang til advokatbistand.

3.3.3.2 Udvalget finder det positivt, at dette princip også finder anvendelse på personer, som er genstand for en europæisk arrestordre. Endelig støtter udvalget henstillingen om at tilstræbe en yderligere harmonisering af de kriterier, der skal ligge til grund for beslutninger om retten til retshjælp i straffesager.

3.3.3.3 EØSU peger på, at retshjælp i straffesager ikke må bringes i fare som følge af de budgetmæssige vanskeligheder, nogle medlemsstater står over for, og opkaster spørgsmålet om, i hvilken grad der kan frigøres EU-midler hertil, f.eks. via en EU-fond.

3.4 *Juridisk-tekniske forbehold*

3.4.1 Anvendelsesområdet for forslagene til direktiv om uskylsformodning og om beskyttelse af børn i straffesager.

3.4.2 Både i forslaget til direktiv om styrkelse af visse aspekter af uskylsformodningen og i forslaget til direktiv om retssikkerhedsgarantier for børn i straffesager bestemmes det i definitionen af anvendelsesområdet, at denne beskyttelse klart kun gælder i forbindelse med straffesager.

3.4.3 Det fastlægges ikke nærmere i teksten til forslaget, hvad der præcis forstås ved »straffesag«. Dette rejser spørgsmålet, om der kun er tale om sager, som i de enkelte medlemsstater klassificeres som »straffesager«, eller om begrebet »straffesager« i direktivforslagene skal forstås i en bredere forstand og f.eks. også kan omfatte administrative procedurer, der fører til sanktioner.

3.4.4 Ifølge Menneskerettighedsdomstolens faste retspraksis afgøres det ved hjælp af de såkaldte Engel-kriterier, om en procedure er af strafferetlig karakter, dvs. (1) klassificering som strafferetlig procedure i den nationale lovgivning, (2) lovovertrædelsens karakter og (3) sanktionens art og alvor. Med henblik på gennemførelse af retten til en retfærdig rettergang, som er fastlagt i menneskerettighedskonventionen, betragtes mange administrative procedurer derfor som strafferetlige procedurer. Denne retspraksis søger at forhindre, at nationalstater blot ved hjælp af deres klassificering af en procedure kan unddrage sig pligten til at yde de grundlæggende garantier, som er fastlagt i konventionen.

3.4.5 Det anbefales derfor, at EU-domstolen gives mulighed for at fortolke begrebet »straffesag« uafhængigt af, hvordan denne klassificeres i den nationale lovgivning. Ellers er der en reel risiko for, at målet med de garantier, der fastlægges i direktiverne, ikke bliver nået.

3.4.6 I sjette betragtning i forslaget til direktiv om styrkelse af visse aspekter af uskyldsformodningen fastlægges det imidlertid helt klart, at direktivet udelukkende finder anvendelse på straffesager, og at administrative procedurer, der fører til sanktioner, ikke er omfattet af direktivet.

3.4.7 Denne betragtning forhindrer en bred fortolkning af begrebet »straffesag« som anbefalet og anset for nødvendig af Menneskerettighedsdomstolen, når det drejer sig om gennemførelsen af de rettigheder og principper, som er genstand for disse direktiver. EØSU mener derfor, at denne betragtning bør udgå.

3.4.8 Udeblivelsessager omtalt i artikel 8 i direktivet om uskyldsformodning

3.4.9 Det fastlægges i artikel 8, at medlemsstater kun kan give den relevante domstol adgang til at træffe afgørelse i tiltaltes fravær, hvis denne enten personligt og i rette tid er blevet tilsagt til at give møde i retten på det fastsatte tidspunkt og sted, eller på anden vis faktisk har modtaget officiel besked om tid og sted for retsmødet på en sådan måde, at det **entydigt er godtgjort**, at han eller hun var bekendt med, at der var berammet en retssag

3.4.10 Dette tager ikke højde for den mulighed, at retssagen gennemføres (udeblivelsessag), hvis den berørte person ikke har noget kendt opholdssted, og derfor ikke kan stævnes. I den forbindelse kan det overvejes, at indgive stævningen på en politistation.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Rådets forordning om fastsættelse af de maksimalt tilladte niveauer for radioaktivitet i fødevarer og foder som følge af nukleare ulykker eller andre tilfælde af strålingsfare

COM(2013) 943 final — 2013/0451 (NLE)

(2014/C 226/13)

Rådet besluttede den 12. februar 2014 under henvisning til Euratomtraktatens artikel 31 og 32 at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Rådets forordning om fastsættelse af de maksimalt tilladte niveauer for radioaktivitet i fødevarer og foder som følge af nukleare ulykker eller andre tilfælde af strålingsfare«

COM(2013) 943 final — 2013/0451 (NLE).

Eftersom EØSU allerede har behandlet dette forslag i sin udtalelse CES-6207-2013_00_00_TRA_AC vedtaget den 16. oktober 2013* (*), besluttede det på den 497. plenarforsamling den 25. og 26. marts 2014 (mødet den 25. marts) med 127 stemmer for, 7 imod og 13 hverken for eller imod ikke at afgive en ny udtalelse om emnet, men at henvise til den holdning, det gav udtryk for i ovennævnte dokument.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

(*) EØSU's udtalelse NAT/621 om Udkast til forslag til Rådets forordning om fastsættelse af de maksimalt tilladte niveauer for radioaktivitet i fødevarer og foder som følge af nukleare ulykker eller andre tilfælde af strålingsfare, EUT 2014/C 67/39, s. 183 af 6. marts 2014.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 89/608/EØF, 90/425/EØF og 91/496/EØF for så vidt angår henvisninger til zooteknisk lovgivning

COM(2014) 4 final — 2014/0033 (COD)

(2014/C 226/14)

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 25. februar 2014 og den 19. marts 2014 under henvisning til artikel 42 og artikel 43, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

»Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv om ændring af direktiv 89/608/EØF, 90/425/EØF og 91/496/EØF for så vidt angår henvisninger til zooteknisk lovgivning«

COM(2014) 4 final — 2014/0033 (COD).

Eftersom EØSU allerede har behandlet dette forslag i sin udtalelse CES4013-2013_00_00_TRA_AC vedtaget den 16. oktober 2013 (*) og CES 1331/88 vedtaget den 14. december 1988 (**), besluttede det på sin 497. plenarforsamling den 25. og 26. marts 2014 (mødet den 25. marts 2014) med 139 stemmer for, 3 imod og 17 hverken for eller imod ikke at afgive en ny udtalelse om emnet, men at henvise til den holdning, det gav udtryk for i ovennævnte dokument.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

(*) EØSU's udtalelse NAT/611 om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på anvendelsen af fødevarer- og foderstoflovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed, planteformeringsmateriale og plantebeskyttelsesmidler og om ændring af forordning (EF) nr. 999/2001, (EF) nr. 1829/2003, (EF) nr. 1831/2003, (EF) nr. 1/2005, (EF) nr. 396/2005, (EF) nr. 834/2007, (EF) nr. 1099/2009, (EF) nr. 1069/2009, (EF) nr. 1107/2009, (EU) nr. 1151/2012 og (EU) nr. [...] /2013 samt direktiv 98/58/EF, 1999/74/EF, 2007/43/EF, 2008/119/EF, 2008/120/EF og 2009/128/EF (forordningen om offentlig kontrol) og Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om bestemmelser vedrørende forvaltning af udgifter i tilknytning til fødevarekæden, dyresundhed og dyrevelfærd samt til plantesundhed og planteformeringsmateriale, om ændring af Rådets direktiv 98/56/EF, 2000/29/EF og 2008/90/EF samt forordning (EF) nr. 178/2002, (EF) nr. 882/2004 og (EF) nr. 396/2005 og direktiv 2009/128/EF og forordning (EF) nr. 1107/2009 og om ophævelse af Rådets afgørelse 66/399/EØF, afgørelse 76/894/EØF og beslutning 2009/470/EF, EUT 2014/C 67/34, s. 166, af 6.3.2014.

(**) ØSU's udtalelse AGR/326 om Forslag til Rådets forordning (EØF) om veterinærkontrol i samhandelen i Fællesskabet med henblik på gennemførelse af det indre marked, forslag til Rådets forordning (EØF) om skærpelse af kontrollen med anvendelse af veterinærbestemmelserne og forslag til Rådets forordning (EØF) om ændring af forordning (EØF) nr. 1468/81 om gensidig bistand mellem medlemsstaternes administrative myndigheder og om samarbejde mellem disse og Kommissionen med henblik på at sikre den rette anvendelse af told- og landbrugsbestemmelserne EFT 1989/C 56, s. 20 af 6.3.1989.

Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om zootekniske og genealogiske betingelser for handel med og import til Unionen af avlsdyr og reproduktionsmateriale herfra

COM(2014) 5 final — 2014/0032 COD

(2014/C 226/15)

Europa-Parlamentet og Rådet besluttede henholdsvis den 25. februar 2014 og den 19. marts 2014 under henvisning til artikel 42 og artikel 43, stk. 2, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde at anmode om Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om:

Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om zootekniske og genealogiske betingelser for handel med og import til Unionen af avlsdyr og reproduktionsmateriale herfra

COM(2014) 5 final — 2014/0032 COD.

Eftersom EØSU allerede har behandlet dette forslag i sine udtalelser CES 4014_2013_00_00_AC vedtaget den 16. oktober 2013 (*), og CES 1334/88 vedtaget den 14. december 1988 (**), besluttede det på den 497. plenarforsamling den 25. og 26. marts 2014 (mødet den 25. marts 2014) med 135 stemmer for, 3 imod og 17 hverken for eller imod ikke at afgive en ny udtalelse om emnet, men at henvise til den holdning, det gav udtryk for i ovennævnte dokumenter.

Bruxelles, den 25. marts 2014

Henri MALOSSE

Formand

for Det Europæiske Økonomiske og Sociale Udvalg

(*) EØSU's udtalelse NAT/611 om Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om offentlig kontrol og andre officielle aktiviteter med henblik på anvendelsen af fødevare- og foderstoflovgivningen og reglerne for dyresundhed og dyrevelfærd, plantesundhed, planteformeringsmateriale og plantebeskyttelsesmidler og om ændring af forordning (EF) nr. 999/2001, (EF) nr. 1829/2003, (EF) nr. 1831/2003, (EF) nr. 1/2005, (EF) nr. 396/2005, (EF) nr. 834/2007, (EF) nr. 1099/2009, (EF) nr. 1069/2009, (EF) nr. 1107/2009, (EU) nr. 1151/2012 og (EU) nr. [...] /2013 samt direktiv 98/58/EF, 1999/74/EF, 2007/43/EF, 2008/119/EF, 2008/120/EF og 2009/128/EF (forordningen om offentlig kontrol) og Forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om bestemmelser vedrørende forvaltning af udgifter i tilknytning til fødevarekæden, dyresundhed og dyrevelfærd samt til plantesundhed og planteformeringsmateriale, om ændring af Rådets direktiv 98/56/EF, 2000/29/EF og 2008/90/EF samt forordning (EF) nr. 178/2002, (EF) nr. 882/2004 og (EF) nr. 396/2005 og direktiv 2009/128/EF og forordning (EF) nr. 1107/2009 og om ophævelse af Rådets afgørelse 66/399/EØF, afgørelse 76/894/EØF og beslutning 2009/470/EF, EUT 2014/C 67/34, s. 166, af 6.3.2014.

(**) EØSU's udtalelse AGR/337 om Forslag til Rådets forordning (EØF) om de zootekniske og genealogiske betingelser for handel med racerene dyr, EUT 89/C 56/10, s. 25, af 6.3.1989.

ISSN 1977-0871 (elektronisk udgave)
ISSN 1725-2393 (papirudgave)

Den Europæiske Unions Publikationskontor
2985 Luxembourg
LUXEMBOURG

DA